

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ERASMUS+ VE ETWINNING PROJELERİNİN MESLEK
LİSELERİNDEKİ ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ GELİŞİMLERİNE
YANSIMASI ÜZERİNE ÖĞRETMEN VE OKUL YÖNETİCİ
GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Büşra İNAN

Danışman: Doç. Dr. Fazilet Özge MAVİŞ SEVİM

TOKAT- 2024

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Fazilet Özge MAVİŞ SEVİM danışmanlığında hazırlamıŐ olduğum “Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Meslek Liselerindeki Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Yansıması Üzerine Öğretmen ve Okul Yönetici Görüşleri” adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

02/01/2024

Büşra İNAN

ONAY

...../...../.....

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

İlk olarak akademik düzeyde bana çalışmayı sevdiren, özellikle tez yazım sürecinde destekleri ve yardımlarıyla en büyük rehberim olan, hem mesleki hem kişisel anlamda birçok konuda hayatım boyunca örnek aldığım dediğim insanların en başında gelen, “akademide danışman en büyük şans” denildiğinde ilk akla gelen kıymetli hocam Doç. Dr. Fazilet Özge MAVİŞ SEVİM’e, yüksek lisans eğitimim boyunca bilgileri ve destekleri ile bana kazandırdıkları birçok şey için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim anabilim dalındaki tüm hocalarıma, bugünlere gelmemde emeği en büyük olan ve yüksek lisans tez yazım sürecinde de hayatım boyunca olduğu gibi bana desteklerini esirgemeyen canım annem Yasemin ÖZHAMAM ve canım babam Mehmet ÖZHAMAM’a, benim mutluluğumla mutlu olan ve bu süreçte beni hep destekleyen sevgili eşim Nadir İNAN’a, tez yazım sürecinde benden yardımlarını ve bilgilerini esirgemeyen canım kardeşim Kürşad Şükrü ÖZHAMAM’a ve en önemlisi bu süreçte küçücük yaşına rağmen en büyük olgunluğu gösterip benim çalışmalarımı tamamlamamı sabırla bekleyen ilk göz nurum Yaren İNAN’a ve bu yolculuk sürecinde daha küçücük bedeni ile önce bende vücut bulan, sonra kucağında her anıma şahit olan minik meleğim İkra İNAN’a teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

ERASMUS+ VE ETWINNING PROJELERİNİN MESLEK LİSELERİNDEKİ ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ GELİŞİMLERİNE YANSIMASI ÜZERİNE ÖĞRETMEN VE OKUL YÖNETİCİ GÖRÜŞLERİ

İnan, Büşra

Yüksek Lisans, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fazilet Özge Maviş Sevim

Ocak 2024, xiv + 125 Sayfa

Bu araştırmanın amacı Erasmus+ ve eTwinning projelerinin meslek liselerindeki öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansımaları üzerine öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerinin incelenmesi şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile Tokat ili sınırları içerisinde bir proje okulu ve bir proje okulu olmayan meslek liselerinden ulaşılan Erasmus+ ve eTwinning projelerine katılan ve katılmayan öğretmenler ile okul yöneticileri oluşturmuştur. Veriler, araştırmacının bu çalışma için hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Veri toplama sürecinde öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucu katılımcıların verdiği cevaplar MaxQda programı kullanılarak ve içerik analizine başvurularak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler “mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki tutum ve değerler” temaları altında toplanmıştır. Katılımcıların büyük bir kısmının Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki tutum ve değerlerine olumlu yönde katkılar sağladığı belirtilmiştir. Bu katkılardan en sık bahsedilenleri mesleki bilgilerde ulusal/uluslararası alan bilgisi ve teknik bilgi paylaşımı olması ve bu paylaşımın artması, pedagojik anlamda kendini güncelleme ve farklı pedagojik yöntemleri tanıma, mevzuat bilgisine katkının olmadığını söyleyenlerin yanı sıra farklı mevzuat uygulamalarını keşfetme, farklı eğitim sistemlerini tanıma ve proje sürecine ilişkin mevzuat bilgisine sahip olma olmuştur. Mesleki beceri teması altında en sık bahsedilen katkılar ise farklı ders planlama örneklerini keşfetme ve uygulama, yeni öğrenme ortamları oluşturma ve öğrenme ortamlarını revize etme, farklı öğretim ortamları görme ancak uygulama konusunda sorunlar yaşama, farklı öğrenme ve öğretme süreçlerini keşfetme, yeni eğitim yöntemleri keşfetme ve yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri keşfetme ve

uygulama olmuştur. Mesleki tutum ve değerler teması ile ilgili en sık bahsedilen katkılar uluslararası değerleri tanıma ve uluslararası değerleri ulusal değerleriyle karşılaştırma imkanı bulma, öğrenciye yaklaşımda katkısının olmadığını söyleyenlerin yanı sıra öğrencilere yaklaşımda olumlu yönde katkısının olması, öğrencilere yaklaşımda daha esnek olma, eğitim paydaşları ile işbirliği kurma (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları), mesleki gelişime ilişkin gönüllülüğü artırma, kişisel gelişime katkı sağlama ve yeni projeler yapmaya motive olma olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Erasmus+ ve eTwinning Projeleri, Meslek Lisesi, Öğretmen ve Okul Yöneticileri, Mesleki Gelişim

ABSTRACT

OPINION OF TEACHERS AND SCHOOL ADMINISTRATORS ON THE REFLECTION
OF ERASMUS+ AND ETWINNING PROJECTS ON TEACHERS' PROFESSIONAL
DEVELOPMENT IN THE VOCATIONAL HIGH SCHOOLS

İnan, Büşra

Master's Thesis, Division of Curriculum and Instruction

Advisor: Doç. Dr. Fazilet Özge Maviş Sevim

January 2024, xiv + 125 pages

The aim of this research is to examine the opinions of teachers and school administrators regarding the reflection of Erasmus+ and eTwinning projects on their professional development in vocational high schools. The research selected a study group using the maximum diversity sampling method, including teachers and school administrators from vocational high school that is a project school and not a project school within the boundaries of Tokat province, who participated in or did not participate in Erasmus+ and eTwinning projects. The data were obtained through the semi-structured interview form prepared by the researcher for this study. During the data collection process, face-to-face interviews were held with teachers. The answers given by the participants as a result of the interviews were analyzed by using MaxQda programme with content analysis. The data obtained were collected under the themes of professional knowledge, professional skills and professional attitudes and values. A majority of the participants stated that Erasmus+ and eTwinning projects had positive contributions on teachers' professional knowledge, professional skills, professional attitudes and values. The most frequently mentioned of these contributions are the sharing of national/international field knowledge and technical knowledge and the increasing of this sharing, self-updating pedagogically and recognizing different pedagogical methods, as well as those who say that it has no contribution on legislation knowledge, discovering different legislative practices, getting to know different education systems and having knowledge of the legislation about project development process. The most frequently mentioned contributions under the theme of professional skills are discovering and applying different lesson planning examples, creating new learning environments and revising learning environments, seeing different teaching environments but having problems in implementation, discovering different learning and teaching processes, discovering new

educational methods and discovering new measurement and evaluation methods and applying. The most frequently mentioned contributions related to the theme of professional attitudes and values are recognizing international values and having the opportunity to compare international values with national values, having a positive effect on the approach to students, as well as those who say that it has no effect on the approach to students, being more flexible in approaching students, cooperating with education stakeholders (student/parent/other teachers/educational institutions), increasing volunteering for professional development, contributing to personal development and being motivated to do new projects.

Key Words: Erasmus+ and eTwinning Projects, Vocational High School, Teachers and School Administrators, Professional Development

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK SÖZLEŞME	ii
JÜRİ KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
Problem.....	1
Amaç.....	2
Önem.....	3
Sayıtlar ve Sınırlılıklar	4
BÖLÜM II.....	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
21. Yüzyıl Becerileri.....	6
Hayat Boyu Öğrenme	10
Erasmus.....	13
Desiderius Erasmus.....	15
Erasmus Programı	15
Erasmus+.....	16
Erasmus Programının Desteklediği Alanlar	17
Türkiye’de Erasmus+	22
Alanyazında Erasmus+ İle İlgili Yapılan Çalışmalar	23
eTwinning	24
Alanyazında eTwinning İle İlgili Yapılan Çalışmalar	27
Meslek Lisesi	28
Mesleki Gelişim.....	28
Alan Temelli Mesleki Gelişim Alanı	31
Öğretimsel Mesleki Gelişim Alanı	32
Kurumsal Mesleki Gelişim Alanı	32
Kişisel Mesleki Gelişim Alanı	32
Öğretmen Yeterliği	33
BÖLÜM III	43
YÖNTEM.....	43
Araştırma Modeli.....	43
Çalışma Grubu	44
Veri Toplama Aracı	46
Veri Toplama Süreci.....	47
Verilerin Çözümlemesi.....	47
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	48
BÖLÜM IV	51
BULGULAR	51

Projeleri Deneyimleyen Öğretmenler	51
Mesleki Bilgi	52
Alan Bilgisi.....	54
Alan Eğitimi Bilgisi.....	55
Mevzuat Bilgisi	56
Mesleki Beceri	57
Eğitim Öğretimi Planlama.....	59
Öğrenme Ortamları Oluşturma.....	59
Öğrenme Öğretme Sürecini Yönetme	61
Ölçme ve Değerlendirme.....	62
Mesleki Tutum ve Değerler	62
Milli Manevi ve Evrensel Değerler	64
Öğrenciye Yaklaşım	65
İletişim ve İşbirliği	66
Kişisel ve Mesleki Gelişim.....	67
Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenler	69
Mesleki Bilgi.....	70
Alan Bilgisi.....	72
Alan Eğitimi Bilgisi.....	73
Mevzuat Bilgisi	74
Mesleki Beceri	74
Eğitim Öğretimi Planlama.....	76
Öğrenme Ortamları Oluşturma.....	76
Öğrenme Öğretme Sürecini Yönetme	76
Ölçme ve Değerlendirme.....	77
Mesleki Tutum ve Değerler	78
Milli Manevi ve Evrensel Değerler	79
Öğrenciye Yaklaşım	80
İletişim ve İşbirliği	81
Kişisel ve Mesleki Gelişim.....	82
Okul Yöneticileri	83
Mesleki Bilgi.....	83
Alan Bilgisi.....	85
Alan Eğitimi Bilgisi.....	85
Mevzuat Bilgisi	86
Mesleki Beceri	86
Eğitim Öğretimi Planlama.....	88
Öğrenme Ortamları Oluşturma.....	88
Öğrenme Öğretme Sürecini Yönetme	88
Ölçme ve Değerlendirme.....	89
Mesleki Tutum ve Değerler	89
Milli Manevi ve Evrensel Değerler	90
Öğrenciye Yaklaşım	90
İletişim ve İşbirliği	91
Kişisel ve Mesleki Gelişim.....	91
BÖLÜM V.....	94

TARTIŞMA	94
BÖLÜM VI	103
SONUÇ VE ÖNERİLER	103
KAYNAKÇA	109
EKLER	120
Ek 1. Uygulanan Görüşme Formu	120
Ek 2. Etik İzin Belgesi	124
Ek 3. Yazarın Özgeçmişi	125

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Bilgiler	45
Tablo 2. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenler, Deneyimlemeyen Öğretmenler ve Okul Yöneticilerinin Ortak ve Farklı Yanıtlarının Tema, Alt Tema ve Kodlar Halinde Verilmesi	93

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Erasmus+ Programının Genel Yapısı	21
Şekil 2. Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerinin Yansımaları	30
Şekil 3. Öğretmenlikte Mesleki Gelişim Alanları	33
Şekil 4. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri.....	36
Şekil 5. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı	53
Şekil 6. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı	58
Şekil 7. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı	63
Şekil 8. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı	71
Şekil 9. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı	75
Şekil 10. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı	78
Şekil 11. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı	84
Şekil 12. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı	87
Şekil 13. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı	89

KISALTMALAR

AACU	Amerikan Kolejler ve Üniversiteler Birliği
AB	Avrupa Birliği
ATCS21	21. Yüzyıl Becerileri Çerçevesinin Değerlendirilmesi ve Öğretimi (Assessment and Teaching of 21st Century Skills Framework)
BİT	Bilgi İletim Teknolojisi
CSS	Merkezi Destek Servisi
DeSeCo	Yetkinliklerin Tanımı ve Seçimi (Definition and Selection of Competencies)
EC	Avrupa Komisyonu (European Commission)
ET2020	Avrupa 2020 Stratejisi, Eğitim ve Öğretim İşbirliği Stratejik Çerçevesi
ISTE	Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MOOC	Kitlesel Açık Çevrimiçi Kurslar
NCREL	Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı
NETS	Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları
NRC	Ulusal Araştırma Konseyi
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
P21	21. yüzyıl becerileri için ortaklık
UA	Ulusal Ajans
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, alt problemleri, amacı, önemi, sayıltıları (varsayımlar), sınırlılıklarına yer verilmiştir.

Problem

Erasmus+, 2021-2027 dönemi için eğitim, öğretim, gençlik ve spor alanlarında Avrupa Birliği (AB) programıdır. Eğitim, öğretim, gençlik ve spor, vatandaşları kişisel ve mesleki gelişimlerinde destekleyen kilit alanlardır. Yüksek kaliteli, kapsayıcı eğitim ve öğretimin yanı sıra resmi olmayan ve yaygın öğrenme, nihayetinde gençleri ve her yaşta katılımcıyı demokratik topluma, kültürlerarası anlayışa ve işgücü piyasasında başarılı geçişe anlamlı katılımları için gerekli nitelikler ve becerilerle donatır (EC, 2022). Aynı zamanda eTwinning de – Avrupa'daki okullar topluluğu – Erasmus+ programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen okullar için bir eylemdir. 36 Avrupa ülkesinden (eTwinning) ve 8 komşu ülkeden (eTwinning Plus) öğretmenleri içerir. eTwinning, 13 yıllık mevcudiyetinde yaklaşık 200.000 okulda çalışan 600.000'den fazla öğretmeni içeren canlı bir topluluktur. Kıta genelinde 4.500.000'den fazla öğrenciyi kapsayan 80.000'den fazla proje yürütülmüştür. 28 dilde mevcut olan güvenli bir dijital platform üzerinde çalışır ve ulusal ve uluslararası düzeyde okullar için ortak projeler, ortak çalışma alanları ve öğretmenler için mesleki gelişim gibi çeşitli etkinlikler sunar (Pateraki, 2018).

Küreselleşmenin etkisiyle, bireylerin daha iyi bir yaşam, eğitim ve iş imkanlarına erişebilmeleri için çeşitli kültürlerle sahip insanlarla iletişim kurma ve birlikte yaşama becerilerini geliştirmeleri önemli bir gereksinim haline gelmiştir (Boyacı, 2011). İkinci bir dil bilmenin uluslararası ilişkilerde kaçınılmaz bir ihtiyaç olması ve yine günümüzde çevrimiçi ortamda öğrenmenin yaygınlaşması ile de bu becerilerin kazanılmasında etkin rolü olduğu düşünülen Erasmus+ ve eTwinning gibi programlara ve bu programlar aracılığıyla yürütülen projelere ilginin arttığını söylemek mümkündür. Yalnızca proje okullarında değil hemen hemen her okulda bu projeleri hazırlayan ve öğrencilerine rehberlik eden öğretmenlerin varlığından söz edilmektedir. Projelerin öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkı sağladığı gibi

öğrencilerin gelişimlerine katkı sunduğu da düşünülmektedir (Avcı, 2021, Ünlü 2015). Bu hususta Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu projelere öğretmenlerin katılımını teşvik etmek amacıyla bu programlar ile ilgili sertifikası bulunan öğretmenlere ek 15 hizmet puanı vereceğini bildirdiği dönemler olmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 2020). Ayrıca "Geleceğin öğretmenleri için eTwinning" adı ile yürütülen eğitim ile de öğretmen adaylarına eTwinning'i tanıtarak bu projenin kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmıştır (eTwinning, 2019). Buna ek olarak yalnızca proje yürüten değil öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sunan eTwinning portalı öğrenme fırsatları bölümü ile öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan geliştirmelerine de imkan sunmaktadır. Bu çalışma öğretmenlerdeki küresel anlamda mesleki becerilerin, diğer bir ifade ile 21. Yüzyıl becerileri olarak da bilinen ve mesleki gelişimlerine katkı sunan üst düzey bilgi, beceri, tutum ve davranışların edinilmesinde Erasmus+ ve eTwinning projelerinin rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Alanyazında Erasmus+ ile ilgili yapılan çalışmaların genelde öğrenciler ile ilgili olduğu görülürken, eTwinning ile ilgili yapılan çalışmaların öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkısını araştırdığı görülmüştür. Araştırmacı bu çalışma ile hem Erasmus+ hem de eTwinning projelerinin bu projeleri yürüten ya da bu projelere katılan öğretmenlerin günümüzde edinilmesi büyük önem arz eden becerileri kazanmasına fırsat sunan mesleki gelişim imkanı bulup bulmadığını, projelerle ilgisi olmayan öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin gözünden de projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki anlamda bilgi, beceri, tutum ve davranışlarında değişiklik söz konusu olup olmadığını ve bu projelerden hangisinin daha çok ve neden öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkısı olduğunu ortaya koymak istemiştir. Bu anlamda Erasmus+ ve eTwinning projelerini başlatan ve yürüten öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde bu projelerin katkısına ilişkin görüşleri bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Araştırmanın amacı, Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansımaları üzerine öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşlerinin incelenmesi şeklinde belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kendi mesleki gelişimlerine katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Proje faaliyeti içinde bulunmamış öğretmenlerin, proje yapan meslektaşlarının mesleki gelişimlerine katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Proje çalışması yapılmış okullardaki yöneticilerin proje yapan öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?

Önem

Mesleki gelişimin daha etkili bir öğretim gerçekleştirmek, diğer bir ifade ile öğrencilerde daha etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi için gerekli ve önemli olduğu düşünülmektedir. Sürekli değişen ve gelişen bir dünyada öğretme ve öğrenme yöntemleri de değişmektedir. Dolayısıyla öğretmenlerden de bu değişime göre gelişim kat etmeleri beklenmektedir. Böylece bu çalışma Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerde meslek bilgisi ve alan bilgisi açısından uluslararası düzeyde ve çevrimiçi ortamlarda etkileşim kurmaları sebebiyle nasıl bir katkı sağladığının ortaya konulması açısından önem arz etmektedir. Bu anlamda bu çalışma ile öğretmenlerden ve okul yöneticilerinden Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansımalarına dair görüşleri alınarak bu projelerin öğretmen, öğrenci ve dolayısıyla topluma katkıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Böylece Eğitim Programları ve Öğretim ile öğretmen yetiştirme çalışmalarına ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerini düzenleyen uzmanlara görüş bildirmesi bakımından fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Bu çalışma ile Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansımalarının daha net ortaya konacağı ve diğer öğretmenler arasında da bu projelere katılımın yaygınlaşacağı düşünülmektedir. Bu projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki gelişimlerine olumlu katkılar sunduğu düşünülen Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kendilerini mesleki anlamda geliştirmelerinin sonucu olarak öğrencilerinin de başarılarında gelişmeler olacağı ve onlara da yurtdışına çıkma imkanının daha çok tanınmasını mümkün kılacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca bu çalışmada bir proje okulu ve bir proje

okulu olmayan mesleki ve teknik anadolu lisesinden öğretmenlerin katılımıyla veriler toplanmış, böylece Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, proje okulu ve proje okulu olmayan meslek liselerinde nasıl değerlendirildiği ve katkıları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yine bu çalışma bir durum çalışması olması sebebiyle katılımcıların farklı özellikleri (proje yapan, yapmayan öğretmenler ve okul yöneticileri) bakımından da diğer çalışmalardan farklılık göstermektedir.

Sayıtlar ve Sınırlılıklar

Bu araştırma 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı Tokat ili içerisinde Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinden oluşan 30 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmeler öncesi her katılımcıya yönerge okunmuş ve katılımcıların gönüllü olarak araştırmaya katılmaları sağlanmıştır. Bu yüzden görüşmelerde yöneltilen sorulara katılımcıların içtenlikle ve doğru bir şekilde cevap verecekleri varsayılmıştır. Araştırmada her katılımcının Erasmus+ ve eTwinning projeleri ile ilgili deneyimi öznel olarak ve derinlemesine incelenmek istenmiştir. Bu sebeple bu çalışmanın sınırlılığı yalnızca nitel araştırma yönteminin kullanılmış olmasıdır. Nitel araştırmalar bireylerin deneyimlerini ve düşüncelerini derinlemesine incelese dahi öznel olarak her katılımcının deneyimi ve düşüncesi farklılık göstereceği için yapılan çalışmanın sonucunun genellenmesi söz konusu olmamaktadır. Dolayısıyla araştırmanın sonucunun genellenebilmesi için katılımcı sayısı da çok olduğundan nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı farklı çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat bu çalışmada nitel araştırmanın doğası gereği katılımcı sayısı az olup sonuçlar genellenemese de elde edilen bulguların benzer durumlarda benzer sonuçları vereceği varsayılmaktadır. Yine araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuna verilen görüşlerle sınırlı tutulmuş olup farklı veri toplama araçlarından yararlanılmamıştır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Teknolojinin hızlı gelişimi, çağımız insan topluluklarının gereksinimlerini, dünya görüşlerini, olaylar karşısındaki tutumlarını, yaşam planlarını ve problem çözme yöntemlerini derinden etkilemektedir. Bireylerin toplumsal yaşama uyum sağlayabilme ve içsel beklentilerine yanıt verebilme kabiliyetleri açısından, entelektüel donanım ve beceriler büyük önem taşımaktadır. Bu bilgi ve beceriler aynı zamanda bireyin benzersiz bir yaşam tarzı oluşturmaya, diğer bir ifade ile, kendi özgünlüğünü ortaya koymasına temel oluşturmaktadır (Çiftci, Sağlam ve Yayla, 2021).

Dünya koşullarının değişimine uyum sağlamak ve hatta yönlendirebilmek için, çağdaş ihtiyaçlara cevap verebilecek niteliklere sahip bireyler yetiştirmek önemlidir. Bu bireyler, yaşadıkları çağı iyi anlama yeteneğine sahip olmalı, toplumun ihtiyaçlarını etkili bir şekilde analiz edebilmeli, yenilikçi düşünebilmeli, bilgiye kolay ve hızlı erişebilmeli ve en önemlisi hayat boyu öğrenmeyi benimsemiş bir yaşam tarzına sahip olmalıdır. Bu hedefe ulaşabilmek için, eğitim sistemi 21. yüzyıl becerilerini kazandırmaya uygun bir şekilde dönüştürülmelidir (Uçak ve Erdem, 2020). Bu durumda, öğrencilerin, öğretmenlerin ve eğitim ortamının yeni gereksinimlere uygun hale getirilmesi önemlidir çünkü 21. yüzyıl becerilerine sahip olmayan ve kendini yenilemeyen bir öğretmenin, farklı öğrencileri yetiştirmekte başarılı olması beklenmemektedir. Aynı şekilde, uygun fiziksel ve sosyal ortamlardan yoksun bir eğitimin, kalıcı etkilere sahip olması mümkün görülmemektedir. Bu nedenle, eğitim sistemimizde öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak öğretmenlerin yetiştirilmesi, eğitim ortamlarının geliştirilmesi ve uygun kaynakların sağlanması büyük önem taşımaktadır (Çiftci ve diğerleri, 2021). Hasırcı (2018) tarafından ifade edildiği üzere, eğitim ortamları öğrenenlerin eğitsel iletişim kurdukları ve bu ortamda gerçekleştirdikleri etkinliklerle etkileşim içerisinde oldukları yerlerdir. Ayrıca, eğitim sürecinde öğretmenler kadar öğrenme ortamlarının da önemli olduğu belirtilmektedir. Eğitim paydaşlarının sürekli iletişimde olduğu, işbirliği ve geri bildirimlerin yaygın olduğu bir eğitim ortamı, öğrenenlerin gereken kalitede eğitim düzeyine ulaşmalarını kaçınılmaz kılmaktadır (Çavdar ve Doymuş, 2016).

Toplumsal hayatta ve iş dünyasındaki beklentilere uyum sağlayabilmek için bireylerin ihtiyacı olan beceriler "21. yüzyıl becerileri" olarak isimlendirilmektedir (Altınpulluk ve Yıldırım, 2020). Bu beceriler, öğrenme eğilimlerini ve üst düzey yetenekleri kapsayarak kişilerin bilgi çağında başarılı olmalarını sağlamaktadır (Dede, 2009).

21. Yüzyıl Becerileri

21. yüzyılın özelliği, teknoloji ve dijitalleşmenin hayatın her alanında büyük değişikliklere yol açmasıdır. Bu sürekli değişim ve gelişim çağında, bireylerin çağa ayak uymak için farklı becerilere ihtiyaç duymaları kaçınılmazdır (Kaynar Cebeci, 2022).

Bu yüzyıla özgü becerilerin tam bir ortak tanımı bulunmamakla birlikte, çeşitli kurumlar ve kuruluşlar tarafından bu beceriler sınıflandırılmıştır (Çolak, 2018). Örneğin, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), 21. yüzyıl becerilerinin değerlendirilmesi ve öğretimi için bir çerçeve sunmuştur (ATSC21). Diğer önemli kurumlar arasında 21. yüzyıl becerileri için ortaklık (P21), Ulusal Araştırma Konseyi (NRC), Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (NCREL), Amerikan Kolejler ve Üniversiteler Birliği (AACU) ve Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği Ulusal Eğitim Teknolojisi Standartları (ISTE) yer almaktadır.

P21: 21. yüzyıl becerileri, ilkokuldan ortaokula ve liseye kadar olan eğitim sürecinde önemli bir odak noktası olarak benimsenmiştir. P21, Apple, Cisco Systems, Dell, Microsoft gibi çeşitli özel sektör kuruluşları ile Amerikan hükümetinin sponsorluğunda oluşturulan ulusal bir kuruluştur. Bu kuruluş, çağdaş eğitim anlayışının gerektirdiği becerilerin geliştirilmesi ve uygulanması konusunda liderlik yapmayı hedeflemektedir (Partnership for 21st Century Skills, 2019). P21 beceriler çerçevesi, İngilizce, Edebiyat, Sanat, Dünya Dilleri, Matematik, Bilim, Ekonomi, Coğrafya, Vatandaşlık ve Tarih gibi derslerle ilişkilendirilerek temel içerik bilgisini ve 21. Yüzyıl temalarını kapsamaktadır. Bunun yanı sıra, disiplinler arası küresel bilinç, yurttaşlık okuryazarlığı, finans, çevre okuryazarlığı ve sağlık okuryazarlığı gibi temalar da bu beceriler çerçevesinde yer almaktadır (Cansoy, 2018).

Öğrenme ve yenilik becerileri, çalışma ortamlarına hazırlanmak ve giderek karmaşıklaşan yaşama uyum sağlamak amacıyla öğrenme ve yenilikçilik yeteneklerini ilerletmeyi ifade eder. Bilgi, teknoloji ve medya becerileri ise bireylerin hızlı bir şekilde gelişmekte olan teknolojiyle paralel olarak medya okuryazarlığı, bilgi okuryazarlığı gibi alanlarda yetkinlik kazanmalarının ihtiyaç olduğu becerileri içerir. Kariyer ve yaşam becerileri ise genel yaşamda ve iş dünyasında başarılı olabilmek için belirli davranışları sergileme yetkinliğini ifade eder. Bireylerin uyum kabiliyeti, risk alma eğilimi, sosyal beceriler ve sorumluluk alma gibi nitelikler bu beceri alanlarına dahildir (Partnership for 21st Century Skills, 2019).

Engauge: NCREL, Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen ve Learning Point Associates tarafından yönetilen 10 bölgesel eğitim laboratuvarından biridir. NCREL, Bölgesel Eğitim Laboratuvarı Ağı'nın bir parçası olarak faaliyet göstermekte olup, Illinois, Iowa, Indiana, Michigan, Ohio, Minnesota ve Wisconsin eyaletlerindeki eğitimciler ve politika yapıcılar için araştırmaya dayalı yüksek kalitede kaynaklar sağlama hedefiyle çalışmaktadır (NCREL, 2003). 2003 yılında Kuzey Merkez Bölgesel Eğitim Laboratuvarı (The North Central Regional Educational Laboratory-NCREL), dünya çapında teknolojik değişimin etkilerini göz önünde bulundurarak, küreselleşme ve dijital dönüşüm bağlamında 21. yüzyıl becerilerini dört ayrı kategoride incelemiştir. Bu kategoriler, dijital çağ okuryazarlığı, etkili iletişim, yenilikçi düşünme ve yüksek verimlilik boyutlarını içermektedir (EnGauge, 2003).

NCREL tarafından ortaya konulan boyutlardan biri olan "dijital çağ okuryazarlığı", öğrencilerin dillerini, bilimi, temel matematiği, teknolojiyi ve ekonomiyi anlama yeteneklerini içermektedir. Bunun yanı sıra, medya, iletişim ve öğrenme amaçlı araçları etkili bir şekilde kullanabilme yetisi ve farklı kültürleri analiz edebilme yeteneği gibi becerileri de içermektedir. Aynı zamanda, küresel düzeydeki sorunları ve olayları anlama kapasitesi de bu boyutun bir parçasıdır.

Diğer bir boyut olan "yenilikçi düşünme" ise bireylerin karmaşık problemleri çözebilme ve yönetebilme yeteneklerini ifade etmektedir. Bireyler, belirledikleri hedeflere odaklanabilme, yeni ve özgün fikirler üretebilme, risk alma yeteneği ve karmaşık sorunları problem çözme stratejileri kullanarak çözebilme becerisine sahip olmalıdır (EnGauge, 2003).

"Etkili iletişim" boyutu, bireylerin takım çalışmasına ve ortak öğrenmeye uyum sağlama yeteneklerini, olumlu ilişkiler kurabilme becerilerini, etkili bireysel davranışları sergileme yeteneklerini ve teknolojiyi bu bağlamda sorumlu bir şekilde kullanabilme yeteneklerini içermektedir. Aynı zamanda, bireylerin teknolojiyi etkili bir şekilde kullanarak iletişimlerini desteklemesi de bu boyutun bir parçasıdır.

"Yüksek verimlilik" ise kişilerin bir projeyi tasarlama ve tamamlama becerilerini, teknolojiyi etkili bir şekilde kullanarak problem çözme yeteneklerini ve gerçek, bilgilendirici, entelektüel veya maddi ürünler geliştirme yeteneklerini vurgulamaktadır (EnGauge, 2003).

ATCS: ATCS21, Cisco, Microsoft ve Intel tarafından destek gören uluslararası bir projenin bir parçası olarak ortaya çıkan ve Assessment and Teaching of 21st Century Skills Framework olarak adlandırılan bir çerçevedir. Bu proje, 21. yüzyıl becerilerinin değerlendirilmesi ve öğretimi üzerine odaklanmakta olup sınıflarda kullanılabilmesi mümkün olan yenilikçi değerlendirme yöntemlerinin tasarımı için 21. yüzyıl becerilerinin işlevsel ve açık tanımlarını sunmaktadır (Voogt ve Roblin, 2012). ATCS21 beceriler çerçevesi, Binkley ve diğerleri (2010) tarafından belirtilen dört ana boyut olan düşünme, teknoloji temelli düşünme, iş yapma ve dünyayı anlayabilme altında kategorize edilmektedir. Bu boyutlar, 21. yüzyıl becerilerinin farklı yönlerini ve gereksinimlerini temsil etmektedir.

NETS: Voogt ve Roblin (2012) ve Partnership for 21st Century Skills (2019) tarafından belirtilen Uluslararası Eğitim Teknolojileri Derneği (International Society for Technology in Education National Educational Technology Standards-ISTE) ve Ulusal Eğitim Teknolojileri Standartları (NETS) eğitimde teknolojinin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından geliştirilmesi gereken bazı becerileri tanımlamışlardır. Bu kuruluşlar, bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitimdeki temel öğelerden biri olduğunun altını çizmektedir. ISTE oluşturduğu altı alt ana başlık ile öğrencilerde olması gereken niteliklerle ilgili bazı standartlar belirlemişlerdir (International Society for Technology in Education, 2016).

Yaratıcılık ve yenileşim yeteneği, öğrencilerin teknolojiyi kullanarak bilgiyi yapılandırma ve yenilikler yapma becerisini içermektedir. İletişim ve işbirliği yeteneği, dijital ortamlarda işbirliği yapma, kendi öğrenmelerini destekleme ve diğerlerinin

öğrenmelerine katkıda bulunma yeteneğini içermektedir. Araştırma ve bilgi toplama becerisi, konu ile alakalı bilgileri elde etme ve kullanma sürecinde dijital araçları etkin bir şekilde kullanabilme yeteneğini ifade etmektedir. Problem çözme, eleştirel düşünme ve karar verme becerisi, planlama, araştırma, proje yönetimi ve karar alma süreçlerinde uygun teknolojik araçları kullanabilme yeteneğini içermektedir. Dijital vatandaşlık becerisi, bilgi ve teknolojiyi etik bir şekilde kullanabilme ve teknolojinin potansiyel sorunlarını anlama yeteneğini vurgulamaktadır. Teknolojik işlemler ve kavramlar becerisi, teknolojiyle ilgili araçları anlama ve kavrama yeteneğini ifade etmektedir (International Society for Technology in Education, 2016).

OECD: OECD'nin 2030 yılı için öğrencilere yönelik belirlediği beceriler, DeSeCo (Definition and Selection of Competencies) projesi çerçevesinde dönüştürücü yeterlikler olarak üç alt kategori altında tanımlanmıştır. Bu kategoriler, yeni değerlerin yaratılması, zorluklarla başa çıkma ve sorumluluk alma olarak adlandırılmaktadır. Yeni değerlerin yaratılması, yenilikçi yaklaşımların tüm yaşam alanlarında sergilenmesini hedeflerken; zorluklarla başa çıkma, sistem düşüncesinin öğrenilip uygulanmasını; sorumluluk alma ise öz-denetim, problem çözme, öz-yeterlik ve öz-düzenleme gibi yetkinlikleri içermektedir. Bu üç kategoriye yönelik öğrenme çerçevesi ise belirli beceri, bilgi, değerler ve tutuma sahip olmayı gerektirir. Beceri, bilgi, değerler ve tutumun birlikte hareket etmesi, öğrencilerin yeterliklerinin oluşumunu sağlamaktadır (OECD, 2018).

Gelecekte, tek bir alana dair bilgi sahibi olmanın yanı sıra disiplinler arası bilgiye de gereksinim duyulacağı düşünülmektedir. Farklı disiplinlerdeki düşünce biçimine sahip olmak, tasarım düşüncesiyle pratik problemleri çözebilmek de önem kazanacaktır. Bunun yanı sıra, süreç yönetimi bilgisi de kritik bir alan olacaktır. Yeni durumlar ortaya çıktığında bireyler, bilgilerinin etkin bir şekilde kullanma becerisine sahip olacaklar ve bu da bilişsel ve meta bilgi becerilerini (yenilikçi düşünme, eleştirel düşünme, öz düzenleme ve öğrenmeyi öğrenme gibi) geliştirmelerini gerektirecektir. Duygusal ve sosyal beceriler (öz yeterlilik, empati, iş birliği) ile pratik beceriler (iletişim teknolojileri cihazlarının kullanımı ve yeni bilgi gibi) gibi farklı şekildeki becerilere de gereksinim duyulacaktır. Bu beceri ve bilgilerin entegre bir şekilde kullanılması, belirli değerler ve tutumlar (güven, motivasyon, erdemlilik ve çeşitlilik

gibi) tarafından yönlendirilecektir. Değerler ve tutumlar, sırasıyla kişisel, yerel, toplumsal ve küresel açıdan gözlemlenebilir düzeyde olmalıdır (OECD, 2018).

21. yüzyıl becerilerinin sınıflandırılmasında çeşitlilik olsa da, ortak özellikler de bulunmaktadır. Bu sınıflandırmaların çağın gereksinimlerini karşılayan becerileri kapsadığı ve bireylerin üst düzey düşünme becerilerini edinmeye odaklandığı görülmektedir. Bu becerilerin gelecek nesiller için büyük bir öneme sahip olduğu yaygın bir anlayıştır. Bu becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesinde Erasmus+ ve eTwinning gibi projelerin katkısı da söz konudur. Erasmus+ öğrenci değişim programları üzerine gerçekleştirilen araştırmalar da (Boyacı, 2011; Demir ve Demir, 2009; Ersoy ve Günel, 2011; Magos, 2007; Önder-Kasapoğlu ve Balcı, 2010) bunu kanıtlar niteliktedir. Bu araştırmaların sonuçlarına göre, öğrencilerin sosyal etkileşim becerileri, iletişim yetkinlikleri, uluslararası iş birliği geliştirme kabiliyetleri ve yabancı dil becerileri gibi alanlarda ilerleme kaydettikleri anlaşılmaktadır. Yine eTwinning ile ilgili yapılan araştırmalar ise (Başak Başar, 2022; Başaran, Kaya, Akbaş ve Yalçın, 2020; Gençtürk Erdem, Başak Başar, Toktay, Yayğaz ve Küçüksüleymanoğlu, 2021) öğrencilerin yanı sıra öğretmenlerin de 21. Yüzyıl becerilerini edinmelerinde bu projelerin katkısının büyük olduğunu ortaya koymaktadır. Bu üst düzey becerilerin edinilmesinde büyük katkısı olduğu bilinen Erasmus+ ve eTwinning gibi projelerde de olduğu gibi bu durum zaman isteyen bir süreç olup hayat boyu öğrenme kapsamında bulunmaktadır denilebilir. Çünkü bilgi, beceri, tutum ve davranışların edinilmesi yaşam boyu devam eden bir süreç olarak düşünülmektedir (Büyüktanır, Duke, Karasar, Tileylioğlu ve Toth, 2006).

Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme, bireyin toplumsal, kişisel, sivil ve istihdam bağlamında bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeyi hedefleyen bir süreç olarak tanımlanır. Bu süreç, öğrenmenin herhangi bir kısıtlama olmaksızın yaş, sosyo-ekonomik durum veya eğitim düzeyi bakımından herkese açık olduğunu vurgular. Hayat boyu öğrenme, formal, non-formal ve informal öğrenmeyi içerir ve sadece okul ortamlarında değil, aynı zamanda iş, şehirselleşme, siyasi, kültürel ve eğlence gibi yaşamın diğer alanlarında da gerçekleşir. Bu nedenle, hayat boyu öğrenme sürekli bir süreçtir ve yaşam boyunca devam eder (Büyüktanır ve diğerleri, 2006). Laal (2013), hayat boyu öğrenmeyi, bireylerin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan gelişimlerini desteklemek için

kişiselleştirilmiş ve esnek öğrenme fırsatlarının sunulmasını içeren bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç, toplumsal bilinci ve demokratik anlayışı güçlendirmeye olanak sağlamaktadır. Günüş, Odabaşı ve Kuzu (2012)'nin da belirttiği gibi, hayat boyu öğrenme kavramının bireylerin hayatlarını tümüyle içine alan bir süreç olduğu ve okul öncesi, okul ve okul sonrası dönemler dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede sosyal, kişisel ve mesleki gelişimlerini içerdđi belirtilmektedir. Bu bağlamda, yaygın öğrenme, teknik eğitim, mesleki eğitim, hizmet dışı eğitim ve hizmet içi eğitim gibi çeşitli eğitim öğretim faaliyetlerinin bu sürece dâhil olduğu ifade edilmektedir.

2000 yılında Avrupa Birliği Komisyonu tarafından yayınlanan Hayat Boyu Öğrenme Mutabakat Zaptı, hayat boyu öğrenmenin tanım bulması ve yaygınlaşması için gerekliliği vurgulanan altı temel stratejiyi belirtmiş ve hayat boyu öğrenmenin 21. yüzyıldaki genel çerçevesini belirlemiştir (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğu, 2023). Bu çerçevede şu altı strateji ortaya konulmuştur (Büyüktanır ve diğerleri, 2006):

1. Herkes için yeni temel beceriler: Sosyal dışlanmayı engellemek ve aktif vatandaşlığı teşvik etmek amacıyla, öğrenmeye evrensel ve sürekli erişimi garanti altına almak.
2. İnsan kaynaklarına daha çok yatırım: Öğrenme için maddi ve zaman açısından yatırım düzeylerini belirgin bir şekilde artırmak.
3. Öğretim ve öğrenmede inovasyon: Hayat boyu ve hayata yönelik öğrenme için etkili öğretim ve öğrenme yöntemleri ve bağlamlar geliştirmek.
4. Öğrenmeyi değerlendirme: Öğrenme, katılım ve sonuçların anlaşılması ve takdir edilmesi, özellikle non-formal ve informal öğrenme açısından önemli ölçüde iyileştirilmelidir.
5. Rehberlik ve danışmanlığı tekrar düşünme: Avrupa genelinde ve yaşamları süresince herkesin öğrenme fırsatları hakkında iyi kalitede bilgi ve tavsiye erişimine kolaylıkla ulaşmasını sağlama.
6. Öğrenmeyi evinize yaklaştıрма: Ömür boyu öğrenme fırsatlarını mümkün olduğunca öğrenenlere yakın yerlerde, kendi topluluklarında sunma ve uygun durumlarda BT tabanlı olanaklarla destekleme.

Ülkemizde ise bu süreç 2000'li yılların başında başlamış olup, Hayat Boyu Öğrenme adı altında bir genel müdürlük Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kurulmuştur

(Kaynar Cebeci, 2022). Türkiye, 2004 yılı itibariyle Avrupa Birliği politikalarıyla ilişkili özel alanlarda işbirliğini desteklemek amacıyla Avrupa Topluluğu programlarına katılım sağlamıştır. Bu programlar, AB üye devletleri ve aday ülkelerden vatandaşlar, sivil toplum kuruluşları, şirketler ve ulusal yönetimlerin geniş bir yelpazede yer almasına olanak tanımaktadır. Hayat Boyu Öğrenme Programı ise 2004-2013 yılları arasında faaliyet göstermiş olan bu programlardan biridir. Türkiye, 2004 yılı itibariyle Avrupa Birliği politikalarıyla ilişkili özel alanlarda işbirliğini desteklemek amacıyla Avrupa Topluluğu programlarına katılım sağlamıştır. Bu programlar, AB üye devletleri ve aday ülkelerden vatandaşlar, şirketler, sivil toplum kuruluşları ve ulusal yönetimlerin geniş bir yelpazede yer almasına olanak tanımaktadır. Hayat Boyu Öğrenme Programı ise 2004-2013 yılları arasında faaliyet göstermiş olan bu programlardan biridir (Kaynar Cebeci, 2022). Önceki programların değerlendirilmesi ve danışmalara dayanarak, 2007-2013 dönemi için hayat boyu öğrenme alanında yeni bir Entegre Eylem Programı onaylanmıştır. Bu program, okul eğitimi, mesleki eğitim, yükseköğretim ve yetişkin eğitimi gibi sektörel programları içermekte olup, bunlara ek olarak Avrupa entegrasyonuna odaklanan bir ek program ve kapsayıcı tedbirler yer almaktadır. Türkiye'nin bu programlara katılımı, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu arasında bir Mutabakat Zaptı ile düzenlenmiştir (Büyüktanır ve diğerleri, 2006).

Hayat boyu Öğrenme Programı, Avrupa genelindeki bireylerin erken çocukluk döneminden yetişkinlik sürecinin sonuna kadar meslektaşları ve akranlarıyla etkileşimde bulunmasını hedefleyen bir oluşumdur. Bu program, farklı yaşam ortamlarında becerilerin geliştirilmesi, bilgi ve deneyim paylaşımı ve karşılıklı öğrenme yoluyla bireylerin birbirlerinden kazanç sağlamalarını amaçlamaktadır. Ayrıca, önyargılar, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gibi olumsuz tutumlarla mücadele etmeyi ve eğitim alanında çok kültürlülüğü, çok ulusluluğu ve çok taraflılığı vurgulamayı hedeflemektedir.

Bu doğrultuda, Hayat boyu Öğrenme Programı altında farklı hedef kitlelere yönelik sektörel programlar oluşturulmuştur (Ulusal Ajans, t.ya.).

- Comenius Programı kapsamında, okul öncesi, ilkokul ve ortaokul düzeyinde faaliyet gösteren kamu veya özel kurumlarda bulunan eğitimciler, öğrenciler, yerel eğitim yetkilileri, okul-aile birlikleri, sivil

toplum örgütleri, öğretmen eğitim kurumları, eğitim fakülteleri ve eğitim çalışanları yer almaktadır.

- Erasmus Programı kapsamında ise Erasmus Beyannamesine sahip olan tüm yükseköğretim kurumlarındaki öğrenciler, öğretim elemanları ve kurum çalışanları yer almaktadır.
- Leonardo da Vinci Programı, tüm sektörlerde çalışan ve mesleki eğitimi geliştirmek isteyen özel veya kamu kurumları ile bu kurumlarda çalışan kişiler ve mesleki eğitim veren kuruluşlarda çalışan ve eğitim gören kişileri kapsamaktadır.
- Grundtvig Programı, okul eğitimi ve mesleki eğitim dışında kalan yetişkinlere yönelik olarak, resmi, yaygın veya uzaktan eğitim metodlarıyla eğitim faaliyetleri sunan tüm kurum ve kuruluşlar ile yetişkin eğitimi alanında çalışanlar ve yetişkin eğitimi alan bireyleri kapsamaktadır.
- Ortak Konulu Program Çalışma Ziyaretleri kapsamında, eğitim yöneticileri, denetçiler, eğitimciler ve benzeri eğitim uzmanları ve yöneticileri yer almaktadır. Ortak Konulu Program Kilit Faaliyetler ise eğitimle ilgili tüm sektörlerde faaliyet gösteren kurumları kapsamaktadır.
- Jean Monnet Programı ise dünya genelindeki yükseköğretim kurumları ile ilgilidir.

Avrupa Birliği'nin bu mevcut tüm eğitim, öğrenim, gençlik ve spor programları 2014 yılından itibaren, Erasmus+ (Plus) ismiyle tek bir bütünleşmiş program çatısı altında birleştirilmiştir (Kaynar Cebeci, 2022).

Erasmus

Avrupa II. Dünya savaşı sonrasında parçalanınca yeni politik ve ekonomik şemalar aramış ve bunu, bir araya geldiklerinde daha güçlü olacaklarına inandıkları Avrupa Birliğini kurarak bulmuşlardır (Gültekin ve Anagün, 2006). Avrupa Birliği bölgesel bir bütünleşme fikri ile oluştuktan sonra yalnızca ekonomik ve siyasi boyutları ile değil aynı zamanda sosyal ve kültürel boyutları ile de ön plana çıkmıştır (Sağlam, Özüdoğru ve Çıray, 2011). Bilim ve teknolojinin günümüzde hızla değişip, gelişmesi ile de Avrupa Birliği çatısı altında bulunan ülkeler yalnızca siyasi, kültürel ya da ekonomik

alanda değil eğitim alanında da ortak hareket etmeye karar vermiş ve bu doğrultuda ortak politikalar geliştirmişlerdir (Şadioğlu, 2013). Çünkü eğitim, toplumların sosyal, ekonomik, politik ve kültürel gelişmelerini doğrudan etkileyen, hayat boyu hizmet eden bir süreçtir (Gültekin ve Anagün, 2006).

Avrupa Birliğinin eğitim alanında ortak hareket etme planından sonra belirlediği “Eğitim ve Öğretim 2020” hedeflerinden 4 ana hedefi şu şekilde sıralamak mümkündür (Avrupa Birliği Bakanlığı, 2014).

- Eğitim ve öğretimde girişimci, yaratıcı ve yenilikçi anlayışın benimsenmesi
- Hayat boyu öğrenme ve hareketliliğin artırılması
- Eğitim ve öğretimde kalitenin ve verimin artırılması
- Sosyal dayanışma, eşitlik ve aktif vatandaşlığın sağlanması

Avrupa Birliğinin gerçekleştirdiği konsey sonrası belirlediği bu dört ana hedeften biri olan öğrenme hareketliliğinin gerçekleştirilmesi maddesi üzerinde durulmuştur. Öğrenme hareketliliği denildiğinde ise ilk Erasmus programı akla gelebilmektedir.

Dünyanın küreselleşmesi sonucu olarak artık sınırlardan söz edilememesi ile birlikte insanlar belirli amaçlar için farklı kültür ve dillerden kişilerle daha kolay iletişim kurmaktadır. Bu iletişimi ise dünyada herkes tarafından kabul görmüş dil olan İngilizce ile sağlamaktadırlar (Parmaksız, İncirci ve Zorlu, 2016). İngilizcenin yabancı dil olarak bilinmesi ve öğrenilmesinin önemi de günümüzde bu yüzden artmaktadır. Buradan hareketle eğitim kurumlarında yabancı dil öğretiminin öneminin artmasının yanı sıra farklı uluslararası örgütlerin yaptığı gibi Avrupa Komisyonu da eğitimde çok dilli olmayı desteklemiş ve buna yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir (Claude Beacco, Byram, Cavalli, Coste, Cuenat, Goullier ve Panthier, 2016). Bu çalışmaların en önemlilerinden Hayat Boyu Öğrenme olarak başlayıp, Erasmus+ olarak devam eden programa 2004 yılında Türkiye de ortak olmuş ve böylece eğitimde yabancı dil öğretimine verdiği önemi ortaya koyarak birçok Türk vatandaşına bu programdan faydalanma yolunu açmıştır (Altunöz ve Bay, 2018). Böylece vatandaşlara Avrupa da eğitim ve staj görmesi konusunda büyük bir fırsat sunulmuştur (Hasdemir ve Çalıkoğlu, 2011).

Desiderius Erasmus

Erasmus programı adını 1469 ve 1536 yılları arasında yaşayan ve hayatı boyunca farklı Avrupa ülkelerindeki üniversitelerde dersler veren hümanist düşünür Desiderius Erasmus'tan almıştır (Şahin, 2013). Desiderius Erasmus Hollanda' da doğmuş, 1492' de papaz olmuş ama rahiplik yapmamıştır. Daha çok bilim ile ilgilenmek arzusunda olduğu için cübbe giymemesine izin verilmiştir. Erasmus, Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika gibi birçok Avrupa ülkesini gezmiş ve çeşitli üniversitelerde görevler üstlenmiştir. Avrupa'nın bilim ve sanat bakımından ortak bir noktada birleşmesinin gerekliliği üzerinde durarak hümanizm akımının öncülerinden olmuş ve çağın eğitim felsefesine katkı sağlamıştır. 70 yaşında İsviçre'de ölen Erasmus'un 19 tane kitabı mevcut olup, "Ben bir dünya vatandaşıyım, herkese ama herkese bir yabancı olarak bilirim." sözleri ile hatırlanmaktadır (www.biyografi.info). Programın adı aynı zamanda resmiyette **EuRopean community Action Scheme for the Mobility of University Students** ifadesinin kısaltılmış şeklidir (Şahin 2013).

Erasmus Programı

Erasmus programı, Avrupa Birliği'nin eğitim ve öğretim alanında hareketlilik programı olan Avrupa Toplulukları Üniversite Öğrencileri Hareketlilik Programı'nın kısaltmasıdır (Altay, 2016). **EuRopean community Action Scheme for the Mobility of University Students** ise bu ifadenin İngilizce karşılığı ve Erasmus adının uzun şeklidir (Şahin 2013). Program ilk olarak 1987'de kurulmuştur. Erasmus programı, AB düzeyindeki en tanınmış faaliyetlerden biri olarak kabul edilir ve kuruluşundan bu yana Avrupa'daki 3 milyondan fazla öğrenciye diğer Avrupa ülkelerinde öğrenimlerini geliştirme fırsatı vermiştir. Programdan yararlanan kişiler, kendilerini ve kültürlerini tanıma fırsatı bulmakta, kültürel paylaşım ortamında yer almakta, kendilerine güvenlerinin artması ve ırkçılık ile yabancı düşmanlığına karşı mücadele konusundaki inançlarının güçlenmesi gibi olumlu yansımalar yaşamaktadır (Kasapoğlu Önder ve Balcı, 2010). Ayrıca, programın Avrupa'daki çeşitli ülkelerdeki iyi ve kaliteli uygulamaları Avrupa'nın tamamının yararına sunması beklenmekte ve AB'nin Avrupa vatandaşlığı kimliğini oluşturma amacına katkı sağlaması amaçlanmaktadır (Gençer, 2009). Erasmus programının kurulma aşamaları hem zaman hem de çaba gerektirmiştir. 1986 yılındaki ilk öneriyi takiben kendi öğrenci değişim programları olan bazı üye devletlerden tepki gelmiş, diğer üye devletler ise genel olarak destekleyici olmuşlardır.

Bazı üye devletlerin yetersiz bütçe tekliflerine protesto amaçlı olarak, Avrupa Komisyonu öğrenci değişimlerinin kötüleşmesi sonrasında 1987'nin başlarında önerisini geri çekmiştir. Çoğu üye devletin anlaşmasıyla, Erasmus programı Haziran 1987'de başlatılmıştır (Altay, 2016). Erasmus programının resmi olarak başladığı 1987 yılında, Avrupa Komisyonu zaten altı yıldır pilot öğrenci değişimlerini desteklemiştir. Pilot öğrenci değişimleri 1981'den 1986'ya kadar gerçekleşmiştir. Erasmus programının ilk yılında, 11 katılımcı ülkeden 1987-1988 akademik yılında 3.244 öğrenci programa katılmıştır (Altay, 2016). Maiworm (2001), Erasmus programını 1980'lerin sonu ve 1990'ların başındaki en dikkat çekici eğitim programlarından biri olarak tanımlayarak Avrupa'da yüksek öğretimde uluslararasılaşmanın yeni bir aşaması olarak kabul edildiğini belirtmiştir. Kurulduğu günden bu yana, Erasmus Programı birkaç değişiklik geçirmiştir. İlk olarak bağımsız bir değişim programı olarak kurulan Erasmus programı 1995 yılında diğer eğitim ve öğretim programlarıyla birlikte Sokrates programına dahil edilmiştir (Altay, 2016).

Süngü ve Bayrakçı (2010) tarafından belirtildiği üzere, 1998 yılına gelindiğinde Sokrates programı, Bologna süreci kapsamına alınmıştır. Daha sonra 2007 yılında Özdem (2013) tarafından bahsedildiği gibi, Sokrates programı Hayat Boyu Öğrenme Programı olarak anılmaya başlamıştır. 2000 yılında, Socrates programı Socrates II programı ile değiştirilmiştir. Türkiye, 2004 yılında programa katılmıştır. Socrates II programını takiben, 2007-2013 dönemi için Hayat Boyu Öğrenme Programı yürürlüğe girmiştir (Altay, 2016). Pepin (2007) tarafından açıklandığı gibi, Hayat Boyu Öğrenme Programı'nın başlatılmasıyla, üç mevcut program birleştirilmiştir: Eğitim için Socrates (Erasmus dahil), mesleki eğitim için Leonardo da Vinci ve e-öğrenme. Bu birleşme, eğitim ve öğrenme faaliyetleri arasında daha büyük tutarlılık sağlamıştır. Kendisinin de açıkladığı gibi, Mart 2000'de Lizbon Stratejisi'nin başlatılmasıyla, eğitim Avrupa Birliği'nin ekonomik ve sosyal hedeflerinde önemli bir kilometre taşı rolü oynamaktadır.

Erasmus+

2014 yılında, Avrupa Birliği tarafından Eğitim, Gençlik ve Spor alanlarındaki tüm girişimleri (Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Jean Monnet, Erasmus Mundus, Alpha, Edulink, Gençlik ve Spor) tek bir program altında birleştiren ERASMUS+ Programı başlatılmıştır. Bu program, Avrupa Birliği'nin gençliğe, eğitime

ve spora yönelik stratejilerine destek sağlamayı hedeflemektedir (Türkiye Ulusal Ajansı, 2017). Eğitim, öğretim, gençlik ve spor bireylerin mesleki ve kişisel alanlarını destekleyen kilit noktalardır. Bu program ile yüksek kaliteli kapsayıcı eğitim ve öğretim verilirken ayrıca yaygın ve örgün öğrenme sonucunda her yaşta gençleri ve katılımcıları, demokratik bir toplumda kültürlerarası anlayışa sahip bireyler olarak işgücü piyasasında başarılı geçişler için gerekli beceriler ve niteliklerle donatır. Erasmus+, 2014-2020 dönemindeki başarısı üzerine inşa edilmiş, programın niteliksel yansımaları üzerinde duran ve daha uyumlu, daha kapsayıcı ve dijital olarak uygun toplumlara katkıda bulunan, daha fazla katılımcıya ve daha geniş bir organizasyon yelpazesine sunulan imkanları çoğaltma çabalarını artırmaktadır (EC, 2022).

Erasmus+ Programının Desteklediği Alanlar

Erasmus+ programı iki özel eylem ve üç ana eylem olmak üzere şu şekilde oluşmuştur (Kaynar Cebeci, 2022; Oruç, 2022; UA, 2023).

- Ana Eylem 1: Bireysel Öğrenme Hareketliliği (KA1)
- Ana Eylem 2: İyi Uygulamaların Değişimi İçin İşbirliği (KA2)
- Ana Eylem 3: Politika Reformuna Destek (KA3)
- Özel Eylem 1: Spor Destekleri
- Özel Eylem 2: Jean Monnet Programı

Ana Eylem 1: Bireysel Öğrenme Hareketliliği (KA1): Burada amaç, kişisel ve mesleki gelişim imkanları sağlayarak işgücü piyasasında istihdam edilebilirliğe katkıda bulunmaktır. Erasmus+ Programı, bugüne kadar beş milyondan fazla birey için Avrupa Birliği sınırları içinde ve/veya dışında öğrenme fırsatları sağlamıştır. Bireylerin öğrenme hareketliliğine yönelik faaliyetleri, eğitim faaliyetleri, öğrenim/öğretim faaliyetleri, staj hareketliliği, profesyonel gelişim faaliyetleri, yaygın öğrenme kapsamındaki gençlik faaliyetleri ve gönüllü çalışma faaliyetleri şeklinde gerçekleştirilebilir.

Yükseköğretim alanında, Erasmus+ Programı kapsamında katılımcılar Avrupa Birliği sınırları içinde veya dünyanın herhangi bir yerindeki yükseköğretim kurumlarında eğitim alma ve ders verme fırsatı bulabilirler. Bu sayede Erasmus+ Programı ile Avrupa'da yükseköğretime olan ilginin artırılması ve aynı zamanda

Avrupa dışındaki ülkelerde yükseköğretimin geliştirilmesi için uygun bir ortam oluşturulması amaçlanmaktadır.

Ana Eylem 2: Yenilik ve İyi Uygulamaların Değişimi İçin İşbirliği (KA2):

Bu eylemde amaç, kurumsal, yerel, ulusal veya uluslararası düzeyde yenilikçi uygulamalar geliştirmek, aktarmak veya uygulamaktır. Erasmus+ Programı, yenilik ve iyi uygulamaların değişimi için işbirliği hareketliliği aracılığıyla eğitim kurumları, gençlik örgütleri, iş dünyası, yerel/bölgesel otoriteler ve sivil toplum kuruluşları arasında kurumsal işbirlikleri (ortaklıklar) kurarak eğitim, öğretim ve gençlik aktiviteleri bağlamında yenilikçi uygulamaların geliştirilmesini, yaratıcılığı, girişimciliği ve istihdam edilebilirliği sağlamayı hedeflemektedir.

Bu kapsamda, ülke merkezli ve merkezi faaliyetler olmak üzere iki farklı türde faaliyetler yer almaktadır. Ülke merkezli faaliyetler, katılımcıların kendi ülkelerinde ulusal ajanslar tarafından yönetilen projelerdir. Merkezi faaliyetler ise başvuruların Avrupa Komisyonu Yürütme Ajansı'nda yapıldığı projelerdir.

Erasmus+ Programı'nın Ana Eylem 2 kapsamında yer alan üç proje tipi ise şunlardır: Stratejik Ortaklıklar (ülke merkezli faaliyetler), Sektörel Beceri Ortaklıkları ve Bilgi Ortaklıkları (merkezi faaliyetler).

Stratejik Ortaklıklar: Bu çerçevede yürütülen projeler, ulusal ajanslar tarafından stratejik ortaklıklar kapsamında, ulusal ve uluslararası ya da kurumsal ve yerel düzeyde hayata geçirilebilmektedir. Projelerin temel hedefi, kurumlardaki özgün uygulamaların geliştirilmesi, uygulanması ve program üye ülkelerin kurumları arasında stratejik iş birliği ve ortaklık projeleri olarak karşılıklı paylaşımıdır. 2016 yılından bu yana, ortaklıklar iki farklı yöntemle yürütülmüştür.

Yenilikçi Stratejik Ortaklıklar: Bu ortaklıkların amaçları arasında, yenilikçi fikirler ve ürünlerin geliştirilmesi yer almaktadır. Farklı sektörlerden gelen başvuruların kabul edildiği bu projelerde, yeniliklerin üretilmesi ve çoğaltılması yönünde çıktılar hedeflenmektedir.

İyi Uygulamaların Değişimini Destekleyen Stratejik Ortaklıklar: Bu stratejik ortaklıklar, yalnızca yükseköğretim kurumları değil, diğer sektörlerden de başvuruların kabul edildiği bir yapıdadır. Projenin amacı, farklı yöntemlerin, tekniklerin

ve fikirlerin paylaşılması ve desteklenmesidir. Bu projeler, Erasmus Plus programı kapsamındaki hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmekte olup şunları içermektedir:

- Eğitim kurumları arasında öncü ve örnek uygulamaların tanıtılması ve karşılıklı paylaşımın sağlanması,
- Yükseköğretim kuruluşları ve paydaşları arasında işbirliğini özendirme,
- Avrupa Birliği'nin yükseköğretim politikaları alanındaki faaliyetlerini ve gelişmelerini desteklemek,
- Mesleksel eğitim-öğretim paydaşları ile yerel/bölgesel sanayi ve ticaret şirketleri arasında uluslararası işbirliklerini sağlamak,
- Meslek içi eğitim yöntemlerinin sektörlerdeki ihtiyaçlara yönelik olarak geliştirilmesine katkı sağlamak ve ekonomik rekabet platformuna fayda sağlamak,
- Yetişkin bireylere nitelikli eğitim-öğretim fırsatları yaratmak ve yetişkin eğitimi alanında güçlü bir destek ağı oluşturmak,
- Milli politikaların ve Avrupa Birliği ülkeleri arasında iletişimin geliştirilmesine katkı sağlamak,
- Eğitim programına katılan ülkelerin gençleri arasında işbirliğinin oluşmasına katkıda bulunmak.

Sektörel Beceri Ortaklıkları: Sektörel beceri ortaklıkları, nitelikli işgücü taleplerini karşılamayı amaçlayan ve sektör temsilcileri ve paydaşlarının dâhil olduğu yeni bilgi, beceri ve deneyim fırsatları sunan projelerdir. Bu faaliyetler, Avrupa Sektörel Beceriler Konseyleri'ni oluşturan sektörler (örneğin tekstil, giyim, deri, ticaret vb.), beceri uyumsuzlukları olan sektörler (örneğin ileri imalat, bilgi ve iletişim teknolojileri, çevre teknolojileri vb.) ve kültürel ve yaratıcı endüstriler gibi sektörler için uygun kabul edilir. Bu projeler, Avrupa Komisyonu'nun mevcut politikaları ile müdahale edildiği sektörler de dahil olmak üzere sektörler arasında işbirliği ve karşılıklı yarar sağlamayı hedeflemektedir. Sektörel Beceri Ortaklıkları, merkezi bir faaliyet olarak kabul edildiğinden, başvurular doğrudan Avrupa Komisyonu Yürütme Ajansı'na Brüksel'de sunulmaktadır.

Bilgi Ortaklıkları: Bilgi Ortaklıkları, yapılandırılmış ve sonuç odaklı uluslararası projelerdir ve yükseköğretim ile iş dünyası arasında bir köprü kurmayı amaçlamaktadır. Bu faaliyetler, Avrupa'nın yenilikçilik kapasitesini güçlendirerek

yenilikçiliğin teşvik edilmesini hedeflemektedir. Yükseköğretimde yenilikçilik, üniversite-iş dünyası arasındaki iş birliğinin sürdürülebilirliği ve proje süresince ve sonrasında ortaya çıkan etkinin güçlendirilmesi, faaliyetin üç temel özelliğini oluşturmaktadır. Bu nedenle, Bilgi Ortaklıkları başvuruları, merkezi faaliyetler oldukları için doğrudan Avrupa Komisyonu Yürütme Ajansı'na Brüksel'de sunulmaktadır.

Ana Eylem 3: Politika Reformuna Destek (KA3): Buradaki amaç ise yenilikçi politika geliştirilmesi, politika diyalogu kurulması ve yürütülmesi ile eğitim, öğretim ve gençlik alanındaki iyi uygulamaların paylaşılmasını sağlamaktır. Bu eylem alanı, Avrupa Birliği'nin politika hedeflerinin teşvik edilmesi ve uygulanması ile ilgilidir ve merkezi faaliyetler yoluyla gerçekleştirilir. Proje paydaşları arasında etkin bir işbirliği sağlanarak ileriye yönelik yenilikçi politikaların geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Gerçekleştirilen projeler eğitim, öğretim ve gençlik alanlarını da içermektedir. Proje tabanlı öğrenme, Avrupa'nın geleceğine güvenle bakması, etkin yapısını koruması ve sürdürülebilir politikaların öne çıkması hedeflerinden biridir. Özellikle, Avrupa 2020 Stratejisi, Eğitim ve Öğretim İşbirliği Stratejik Çerçevesi (ET2020), Avrupa Gençlik Stratejisi ve Avrupa tabanlı sektörel gündemler, paydaş diyaloguna dayalı politikalar gerektirir.

Bunun dışında bu program Spor Destekleri ve Jean Monnet olmak üzere iki tane de özel eylem içermektedir.

Özel Eylem 1: Spor Alanında Sunulan Destekler: Avrupa'da spor alanının sistematik olarak geliştirilmesi amaçlanmaktadır (UA, t.y.). Avrupa'da spor faaliyetlerinin sistemli bir şekilde geliştirilmesini teşvik etmek için sağlanan desteklerin amacı, farklı spor dalları arasındaki işbirliğini ve maddi getirisi olmayan spor etkinliklerini kapsamaktadır. Program, kamuya ait tüm kuruluşların başvurabileceği ülkeleri içermekte olup, projelerin süresi 12 ile 36 ay arasında değişebilmektedir. Maddi getirisi olmayan spor etkinlikleri, on iki farklı ülkeden spor faaliyeti yürüten kamuya bağlı tüm kuruluşların katılımına açıktır.

Özel Eylem 2: Jean Monnet Programı: Jean Monnet Programı, özellikle yükseköğretim alanında Avrupa ve Avrupa Birliği ile ilgili kapsamlı araştırmalar yapmak için sağlanan bir destek programıdır. Program, AB için önem taşıyan

konularda dünya genelindeki üniversiteler ve Avrupa üniversiteleri ile iş birliktelikleri geliştirmeyi amaçlamaktadır. AB mevzuatına dayalı konularda tartışma ve düşünce teşvik edilerek projelerin geliştirilmesi, karşılıklı fikir paylaşımı sağlanması da programın hedefleri arasındadır. Program, Avrupa'nın entegrasyonuna yönelik politikaların geliştirilmesi ve uygulanması gibi araştırma konularını da desteklemektedir. Program kapsamında çalıştaylar, konferanslar, yükseköğretim öğrencilerinin eğitimi için burslar ve proje çalışmaları gibi belirli faaliyetler yer almaktadır. Program başvuruları, Brüksel'de bulunan Avrupa Komisyonu Yürütme Ajansı'na yapılmaktadır. Desteklenen faaliyetler arasında Jean Monnet Akademik Modülleri, Kursüleri ve Mükemmellik Merkezleri, kuruluş ve derneklere Jean Monnet Desteği, Jean Monnet Ağları ve Projeleri yer almaktadır.

Bu üç ana ve iki özel eylemden oluşan Erasmus+ programının genel yapısını aşağıdaki şekilde görmek mümkündür.

ERASMUS+ PROGRAMI GENEL YAPISI		
ANA EYLEM1 Bireylerin Öğrenme Hareketliliği (KA1)	ANA EYLEM2 Yenilik ve İyi Uygulama Değişimi İçin İşbirliği (KA2)	ANA EYLEM3 Politika Reformuna Destek (KA3)
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Personel Hareketliliği (Yükseköğretim, Okul Eğitimi, Mesleki Eğitim, Yetişkin Eğitimi, Gençlik)</u> • <u>Yükseköğretim/Mesleki Eğitim Öğrencilerinin/Gençlerin Hareketliliği</u> • <u>Erasmus Mundus Ortak Yüksek Lisans Dereceleri</u> • <u>Yüksek Lisans Öğrencileri İçin Kredi Garantisi</u> • <u>Büyük Ölçekli Avrupa Gönüllü Hizmeti (AGH) Etkinlikleri</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Stratejik Ortaklıklar</u> • <u>Bilgi Ortaklıkları</u> • <u>Sektörel Beceri Ortaklıkları</u> • <u>Yükseköğretim Alanında Kapasite Geliştirme</u> • <u>Gençlik Alanında Kapasite Geliştirme</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Yapılandırılmış Diyalog: Gençler ve Karar Alıcılar Arasında Gençlik Alanında Toplantılar</u> • <u>Geleceğe Yönelik Girişimler</u> • <u>Sivil Toplum İşbirliği</u>
	<p>ÖZEL EYLEMLER</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Jean Monnet</u> • <u>Spor Destekleri</u> 	<p><u>Altıncuzili: Ülke Merkezli Projeler</u></p> <p><i>İtalik: Merkezi Projeler</i></p>

Şekil 1: Erasmus+ Programının Genel Yapısı

(Ulusal Ajans (t.yb). <https://www.ua.gov.tr/media/0rxlmzip/erasmus-genel-bros-u-r.pdf> (11.05.2023))

Türkiye'de Erasmus+

Erasmus+ Programı, 28'i AB üyesi ülkeler olmak üzere Türkiye, Makedonya, İzlanda, Norveç ve Lihtenştayn'ın da dahil olduğu toplam 33 program ülkesinde ulusal ajanslar aracılığıyla yürütülmektedir. Türkiye, 2004 yılından bu yana Avrupa Birliği'nin eğitim ve gençlik programlarından "Program Ülkesi" sıfatıyla aktif bir şekilde yararlanmaktadır. 2003 yılında kurulan Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı), eğitim ve gençlik programları aracılığıyla vatandaşların Avrupa ülkelerinde eğitim, staj ve gönüllü faaliyetlere katılmalarına imkan sağlayacak projelere hibe desteği sağlamaktadır. Yine Erasmus+ aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen okullar için bir eylem olan eTwinning'in de oluşumu sağlanmıştır (Pateraki, 2018).

Türkiye Ulusal Ajansı aracılığıyla 2004 yılından bu yana ülkemizden 120 binden fazla proje başvurusu alınmış olup, bunlardan 28 binden fazlasına 1 milyar Avro'nun üzerinde hibe tahsis edilmiştir. Programlar kapsamında Türkiye koordinatörlüğünde gerçekleştirilen projelerde, 475 binden fazla katılımcının hareketliliklere katılarak eğitim ve gençlik fırsatlarından faydalanması sağlanmıştır. Türkiye, yılda ortalama 9 binden fazla proje başvurusu alarak Erasmus+ kapsamındaki 33 program üyesi ülke arasında en fazla proje başvurusu alan ülke konumundadır (Türkiye Ulusal Ajansı, 2017). Böylece Erasmus+'a katılan öğrenci, öğretmen, akademisyen gibi tüm katılımcılara programın olumlu katkıları sağladığı görülmektedir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür (Türkiye Ulusal Ajansı, 2017).

- Gençlerin istihdam edilebilirliği
- Aktif vatandaşlık
- Sosyal dahil etme
- Uluslararası iş birliği
- Diğer kültürlerle açıklık
- Dil becerilerinin geliştirilmesi
- Eğitimin kalitesi ve modernizasyonu
- Sürdürülebilir kalkınma

Alanyazında Erasmus+ ile ilgili yapılan çalışmalar

Alanyazın taraması sonucunda, Erasmus+ programının değerlendirilmesi ile ilgili farklı çalışmaların mevcut olduğu tespit edilmiştir (Demir ve Demir, 2009; Ersoy, 2013; Pehlivaner, 2006; Ünlü,2015). Bu çalışmalardan biri Erasmus+ programına katılan öğretmen adaylarının dil yeterliliğindeki gelişmelerin yanı sıra çok boyutlu düşünme, etkileşimli öğrenme, profesyonellik, kendini ifade etme becerileri, farklı öğretim stratejileri geliştirme, araştırma-inceleme, zamanını verimli kullanma ve proje üretme gibi kazanımları da edindiklerini ortaya koymuştur. Bir diğer çalışma ise Erasmus+ kapsamında 12 öğretmen adayının eğitimlerinin bir kısmını yurtdışında gerçekleştirmeleri sonucunda yabancı dil seviyelerindeki ilerlemenin yanı sıra hem kariyer diğer bir ifade ile mesleki gelişimlerinde hem de kişisel gelişimlerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. 6 öğretmen adayı ile yapılmış olan çalışmada ise Erasmus+ programı ile yurtdışına giden öğrencilerin yabancı dil yeterlilikleri iyi olmadığı için başlarda zorlandıkları ama zamanla dil yeterliliklerinin artmaya başladığı ifade edilmiş ve Erasmus+ gibi programların dil yeterliliğini geliştirmeye katkısı olduğu vurgulanmıştır. Yapılan araştırmalarda katılımcılar Erasmus programı deneyimleri sonucunda etkilendiklerini ifade etmiş, programın ufku genişlettiğinin, farklı deneyimler yaşadıklarının ve hatta dili az da olsa öğrendiklerinin altını çizmişlerdir. Ayrıca kültürü de içinde yaşayarak gördüklerini ve anladıklarını belirtmişlerdir. Böylece yapılan çalışmalarda Erasmus programının kişisel ve mesleki gelişime katkısı ve önemi ortaya konulmuştur.

Yine alanyazın diğer çalışmalar incelendiğinde, araştırmaların öğrenci memnuniyet düzeylerini ve öğrencilerin programa sağladığı faydaları ortaya koymayı hedeflediği gözlemlenmektedir (Keogh ve Roberts, 2009; Sigalas, 2010; Papatsiba, 2005; Teichler ve Janson, 2007). Bu çalışmalar, Erasmus programının öğrenciler üzerindeki yansımalarını ve kazanımlarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin program sürecindeki deneyimlerini, kültürlerarası etkileşimleri, akademik gelişimleri, dil becerileri gibi alanları incelerken, aynı zamanda programın genel başarıları, sürdürülebilirliği ve Avrupa entegrasyonu sürecine katkıları üzerine de odaklanmaktadır. Bu çalışmalar, Erasmus programının etkinliği ve önemi hakkında değerli bilgiler sunmakta ve programın geliştirilmesi için temel veriler sağlamaktadır.

E-Twinning

Son zamanlarda yaşanan pandemi ve gelişen teknoloji hamleleriyle birlikte çevrimiçi ortamda öğrenmeye ilgi artmış ve yaygınlaşmıştır (Avcı, 2021). Dinamik bir öğrenme ortamı olan çevrimiçi öğrenme ortamları geniş ve çeşitli imkânları bireylere sunarken (Zengin ve Can, 2010), öğretmen ve öğrencilere sınıf ortamlarında deneyim edinmeleri mümkün olmayan tecrübeleri de yaşama fırsatı vermektedir (Hadjerrouit, 2010). Teknolojideki gelişmeler, dil öğreniminin niteliğini ve doğasını da önemli ölçüde değiştirmiştir. Günümüzde Bilgi İletişim Teknolojisi (BİT), dil sınıfları için yalnızca çevrimdışı bilgisayar cihazlarının veya programlarının kullanımının ötesine geçen zengin fırsatlar sunmaktadır. Okul ortaklığı projeleri ve çevrimiçi işbirliği faaliyetleri, e-öğrenmenin yeni fırsatları arasındadır (Akdemir, 2017). eTwinning de bu fırsatlardan birisidir. eTwinning – Avrupa'daki okullar için Topluluk – Erasmus+ programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen okullar için bir eylemdir. Diğer bir ifade ile eTwinning programı, Avrupa Komisyonu'nun e-Öğrenme Programı'nın bir parçası olarak 2005 yılında başlatılmış olup, 2007 yılından beri Avrupa Birliği'nin Hayat Boyu Öğrenme Programı'na tamamen entegre edilmiştir. Ayrıca 2014 yılından bu yana Eğitim, Öğretim, Gençlik ve Spor için Avrupa programı olan Erasmus+ tarafından da ortak finanse edilmektedir (Ahmetoğlu Açıköz, 2019). eTwinning, kayıtlı kullanıcılarına sunduğu sosyal ağ özellikleri, Odalar, eTwinning grupları ve Avrupa projelerine katılım yoluyla, diğer eTwinning kullanıcıları ve okullarla ağ kurma, paylaşım yapma ve işbirliği yapma imkanı sunar.

Odalar, eTwinning kullanıcılarının forumlar ve dosya arşivleri tarafından desteklenen mikro gruplara katılabilmesine olanak tanıyan birimlerdir. eTwinning grupları, eTwinning kullanıcılarının sanal ortamlarda buluşarak belirli konuları veya diğer ilgi alanlarını tartışabildiği yerlerdir. Öne çıkan gruplar, CSS(Merkezi Destek Servisi) tarafından koordine edilen ve deneyimli eTwinning kullanıcıları tarafından yönetilen gruplardır.

eTwinning projeleri, iki veya daha fazla öğretmen ve onların öğrencilerini kapsayan farklı konulardaki etkinlikleri ve temel yeterlilikleri içermektedir. Her proje, kendi TwinSpace adı verilen, sadece projedeki diğer eTwinning üyeleri, seçilen konuklar ve seçilen öğrenciler tarafından erişilebilen, kullanımı ücretsiz ve güvenli bir platforma sahiptir. Diğer bir ifade ile

en az iki öğretmenin ortak bir tasarı ile başlattığı projelerde, projenin yapılandırılmasına çeşitli ülkelerden bulunan ortak öğretmenlerin katılımı ile devam edilir. Her bir öğretmen, benzer yaş grubundaki öğrencilerini sisteme kaydeder ve aylık ya da haftalık olarak belirlenen teknoloji temelli etkinlikleri tamamlayarak sistemdeki ilgili bölümlere proje çıktılarını yükler, fotoğraf ve linkler ekler. Platform, projenin ortakları ile zaman zaman çevrimiçi görüşmeler yaparak, çeşitli Web 2.0 araçları ile zenginleştirilen etkinliklere karar vermektedir. Bu görüşmeler, hem öğrenciler hem de öğretmenler arasında gerçekleşebilir.

eTwinning kullanıcıları ayrıca, Avrupa Okul Eğitim Platformu tarafından sunulan çevrimiçi profesyonel gelişim fırsatlarına katılabilirler. Bu fırsatlardan bazıları, eTwinning kullanıcılarının özel ilgi alanlarına ve ihtiyaçlarına uygun olarak şekillendirilecek ve sadece kendilerine sunulacaktır. Bu fırsatlar arasında kısa çevrimiçi kurslar, MOOC'ler (Kitleli Açık Çevrimiçi Kurslar), web seminerleri, web semineri serileri ve çevrimiçi konferanslar ve etkinlikler yer almaktadır (EC, 2022).

Bir e-öğrenme ortamı olan eTwinning platformu 36 Avrupa ülkesinden (eTwinning) ve 8 komşu ülkeden (eTwinning Plus) öğretmenleri içermektedir. eTwinning, 17 yıllık varlığı boyunca yaklaşık 200.000 okulda çalışan 600.000'den fazla öğretmenin dahil olduğu canlı bir topluluktur. Kıta genelinde 4.500.000'den fazla öğrenciyi içeren 80.000'den fazla proje yürütülmüştür. Ulusal ve uluslararası düzeyde okullar için ortak projelerden, ortak çalışma alanlarından ve öğretmenler için mesleki gelişimden bir dizi etkinlik sağlayan, 28 dilde kullanılabilen güvenli bir dijital platform üzerinde çalışır (Pateraki, 2018). Bu eTwinning platformu içinde, öğretmenler eTwinning sınırları içindeki ortak okulların öğretmenleriyle birlikte bazı projeler kurarlar ve ardından öğrencileri, projenin amacına veya haftanın/ayın konusuna uygun olarak düzenlenen etkinliklere kendi eTwinning hesapları üzerinden katılırlar. Bu sayede yeni öğrenilen konuları pratiğe dökebilir, fikirlerini/ bilgilerini, kültürlerine özgü öğeleri / gelenekleri paylaşabilir ve bir görev/etkinlik üzerinde işbirliği yaparak tamamlamak veya bir şeyler oluşturmak için birlikte çalışabilirler (Ahmetoğlu Açıkgöz, 2019). eTwinning, bir öğretmen ağıdır ve katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu ağa uygun olan herhangi bir öğretmen, farklı alanlarda gerçekleştirilebilen projelerde yer alabilir (Vuorikari ve diğerleri. 2015). Ancak, platformun amaçladığı standartlara ulaşabilmek ve kaliteli projeler ortaya koyabilmek

için proje tabanlı öğrenme ve sorgulamaya dayalı öğrenme gibi yaklaşımlar, yöntemler ve teknikler esas alınmalıdır (EC, 2022).

eTwinning projelerinin kalitesini belirlemek ve ayırt etmek amacıyla yılda bir kez kalite ödülleri verilmektedir. Hangi projelerin ödüllendirileceği ise 5 kriter ile değerlendirilmektedir. Bu kriterler şunlardır:

- **Pedagojik Yenilikçilik:** Bilgiyi doğrudan vermek yerine sınıf içi yenilikçi yöntemlerin kullanımını,
- **Eğitim Programı ile Entegrasyon:** Eğitim programı ile projenin bütünleşmesini,
- **Ortak Okullar Arasındaki İşbirliği:** İşbirliğinin sağlanabilmesi için iletişim ve ortaklar arası etkileşimini,
- **Teknoloji Kullanımı:** E-güvenlik ve proje süresince teknolojiden faydalanılmış olmasını,
- **Sonuçlar, Etkileri ve Dokümantasyon:** Projelerin öğrencilere ve çevreye kazandırdığı sonuçları ve etkileri sorgulanmaktadır (EC, 2022).

Avrupa'nın en büyük e-öğrenme platformu olan eTwinning sayesinde öğretmen ve öğrenciler katıldıkları ve gerçekleştirdikleri projeler ile dil becerilerinin yanı sıra işbirlikli öğrenme, saygı duyma, eleştirel düşünme, problem çözme gibi 21. yüzyıl becerilerini de geliştirmeyi hedeflemektedirler (Başaran ve diğerleri, 2020). eTwinning, öğretmenler, öğrenciler, okullar, ebeveynler ve yerel yöneticiler arasındaki işbirliğinin en önemli unsurlarından biridir. Bu platformda, öğretmenler, ortaklaşa çalışarak öğrenciler için etkinlikler düzenleyip, aynı zamanda mesleki gelişimlerini de diğer Avrupalı meslektaşlarıyla paylaşarak tanınırlık kazanırlar (Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022). Nitelikli eTwinning projeleri oluşturmak için, öğretmenlerin mesleki gelişimleri son derece önemlidir. Bu nedenle, eTwinning platformu, öğretmenlere sürekli çevrimiçi eğitimler sunarak onların yeniliklere uyum sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Web 2.0 araçlarından temel proje adımlarına kadar çeşitli konuları kapsayan bu eğitimler, öğretmenlerin güncel trendlere ayak uydurabilmesi için önemli bir fırsattır (Gündüz Çetin ve Gündoğdu, 2022). Çevrimiçi kurslar, çevrimiçi testlerle değerlendirilerek başarılı olan öğretmenlere bir bitirme sertifikası sağlamaktadır (EC, 2022). Bu kurslarda uygulanan öğrenme odaklı değerlendirme yaklaşımının olumlu

sonuçları, yetişkin eğitimi olarak kabul edilen bu yaklaşımın portalda uygulanabilir olduğunu göstermektedir (Konstantinidis, 2012).

Alanyazında eTwinning ile ilgili yapılan çalışmalar

eTwinning, Avrupa Komisyonu'nun 2005 yılında başlattığı e-öğrenme hareketinin ana programı olarak ortaya çıkmıştır ve 2007 yılından itibaren hayat boyu öğrenme programı ile bütünleştirilmiştir. Türkiye, eTwinning'e 2009 yılında katılmıştır (Akıncı, 2018).

eTwinning ile ilgili yapılan alanyazın taraması sonucu gerçekleştirilen çalışmaların büyük bir kısmının öğretmenlerin mesleki gelişimlerine bu programın yansımaları hakkında olduğu gözlemlenmiştir ayrıca bunun dışında eTwinning portalını tanıtmaya ve faydalarını ifade etme gibi farklı çalışmalara da rastlanmıştır (Bacigalipo ve Cachia, 2011; Cachia, Ferrari, Ala-Mutka ve Punie, 2010; Gülnar, 2015; Holmes, 2013; Vuorikari, Gilleran ve Scimeca, 2011). Yapılan çalışmalarda eTwinning'in mesleki gelişime nasıl destek olduğu ve eTwinning'in mesleki gelişime nasıl katkı sağlayabileceği konularına odaklanılmış ve eTwinning çalışmalarına katılan öğretmenlerin kişisel gelişimlerinin yanı sıra, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını öğrenme, dil öğrenme ve proje yönetimi gibi 21. Yüzyıl becerileri kazandıkları tespit edilmiştir. eTwinning gibi çevrimiçi portalların öğretmenlerin birbirlerinden öğrenmeleri için iyi bir fırsat sunduğunu ve desteklenmesi gerektiğini ortaya konulmuştur. Ayrıca, aktif bir şekilde öğretmenleri bu portalları kullanmaya teşvik etmek gerektiği ve bu sayede öğretmenlerin farklı milletlerdeki yenilikçi ve yaratıcı uygulamaları öğrenmeleri için bir fırsatın doğacağı ifade edilmiştir. eTwinning, yatırım yapmaya değer bir uygulama olarak belirtilmiştir. Öğretmenlerin, çevrelerindeki gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmaları için sınırları aşmaları gerektiği, öğretmenlerin birbirlerinin eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için gerekli teknolojiye sahip olunduğu, ancak hangi teknolojinin işbirliğini daha iyi sağlayacağı konusunda araştırma yapılması gerektiği, programlarda gerekli değişikliklerin yapılmasının ihtiyaç olduğu ve genç öğretmenlerin dijital okuryazarlık konusunda eğitim verebilecekleri düşünülmektedir.

Meslek Lisesi

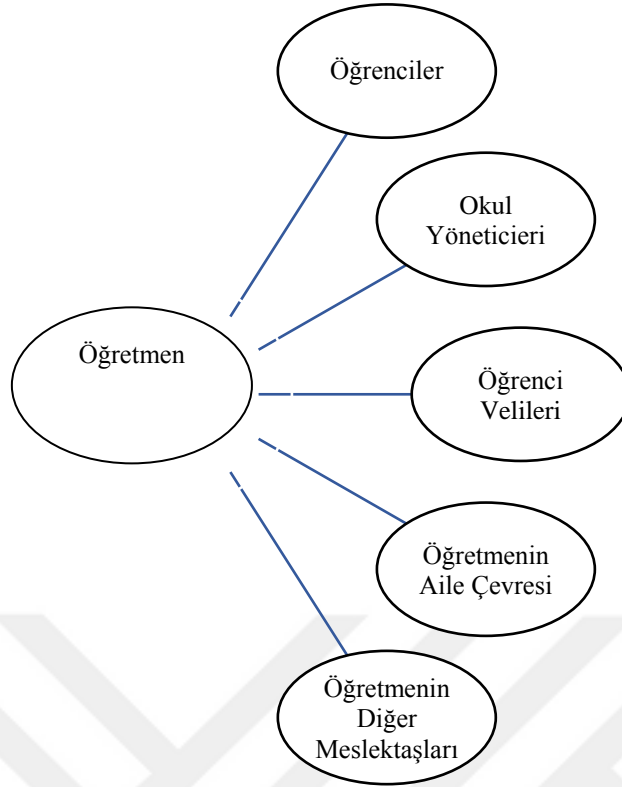
Genç nüfus oranının fazla olduğu ülkemizde nitelikli insan gücü yetiştirmek önemli kabul edilen bir konudur. Ekonomik yapı içinde, hızla değişen bilimsel ve teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen meslek sahibi bireylere olan ihtiyaç artmaktadır. Bu bağlamda, mesleki ve teknik eğitim önem kazanmaktadır. Eğitimin ekonomik boyutunun varlığı kaçınılmaz bir gerçektir. Eğitim, ekonomik alanda işgücü verimliliğini artırarak, buna bağlı olarak toplumsal kalkınmayı destekleyen bir süreçtir (Tamer ve Özcan, 2014) . Mesleki ve teknik okullar ise bu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde önemli role sahiptir. Çünkü günümüzde, mesleki eğitim, bir toplum içindeki bireyin yaşam gereksinimlerini karşılamak için belirli bir meslek dalıyla ilgili bilgi, beceri ve tutumlar kazandıran, aynı zamanda bireyin yeteneklerini çok yönlü bir şekilde geliştiren eğitim süreci olarak kabul edilir (Alkan ve Doğan, 1976).

Mesleki teknik öğretim okulları, mezunlarının kendi alanlarında istihdam edilebilmesi için sektörel gelişmelere paralel olarak eğitim sunma zorunluluğundadır. Bu nedenle, mesleki eğitim kurumları sürekli olarak projeler aracılığıyla kendilerini yenileyip, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmek için çaba göstermelidir. Bu sayede, sektörün taleplerine cevap verecek donanıma sahip mezunlar yetiştirilmesi mümkün olacaktır (Ata, 2007). Eğitim süreçlerinin içinde yer alan bireyler, kendi alanlarındaki bilgilere sahip olmanın ötesinde, özgüvene sahip, kültürel olarak gelişmiş, çok kültürlü toplum yapısını benimseyen ve çevre duyarlılığı yüksek bireyler olmalıdır. Değişim süreçleri, bireylerin eğitimini sadece okulla sınırlamayı imkansız kılar. Hem iş hayatında hem de günlük yaşamlarında, bireyler yeni konularda kendilerini geliştirmeye ve öğrenmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle, eğitim süreci sadece okulda değil, yaşam boyu devam eden bir süreç olarak kabul edilmelidir (Tamer ve Özcan, 2014). Mesleki eğitimde tek önemli konunun bilgi olmayıp bireylerin gelişmişlik düzeylerine, 21. Yüzyıl becerilerine sahip olup olmama durumlarına da vurgu yapılması bu okullarda Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yapılmasının onlara hem mesleki hem de kişisel anlamda çok şey kazandırdığının kanıtıdır.

Mesleki Gelişim

Mesleki gelişim, hayat boyu eğitim sürecinde yer alan bir alt süreç olarak kabul edilmektedir. Bu kavram, hizmet içi eğitim, personel geliştirme, kariyer geliştirme ve

insan kaynakları geliştirme gibi terimlerin evrimiyle gelişmiştir. Ancak alanyazında tam bir kavram birliği sağlanamamıştır. Son zamanlarda ise mesleki gelişim, hizmet içi eğitim kavramından daha geniş bir anlamda mesleki eğitim kavramına dönüşmüştür. Yani, mesleki gelişim artık personele kısa süreli eğitim veya kurslar yerine, uzun süreli ve işe yerleşik (job-embedded) öğrenme deneyimleri sunan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir (T. Bümen, Ateş, Çakar, Ural ve Acar, 2012). Darling-Hammond, Hyler ve Gardner (2017) tarafından belirtilenlere göre, öğretmenlerin mesleki gelişimi, öğrencilerin ileri eğitim seviyelerine devam etmeleri ve 21. yüzyıl iş hayatına adım atmaları için edinmeleri gereken ve giderek karmaşıklaşan becerileri desteklemek açısından artan bir öneme sahiptir. 2006 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından oluşturulan ve 2017'de güncellenen öğretmenlik mesleğine ilişkin genel yeterlik alanlarından biri, kişisel ve mesleki gelişimdir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin kendi mesleki durumlarını değerlendirerek uygun kişisel ve mesleki gelişim çalışmalarına katılabilmeleri gerekmektedir (Maviş Sevim ve Akın, 2021). Abazoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan'ın (2014) çalışmasına göre, Türkiye'deki öğretmenlerin yaklaşık üçte biri, mesleki gelişim etkinliklerine katılmak için hiç zaman ayırmadıklarını ifade etmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin yaklaşık %70'i, mesleki gelişim etkinlikleri için haftalık bir saatten daha az bir süre ayırmaktadır. Ancak mesleki gelişim, bir yandan bilgi ve beceri edinimini temsil ederken, diğer yandan bu bilgi ve becerilerin çağın gerekliliklerine göre gözden geçirilip geliştirilmesini ifade etmektedir. Bu özelliğiyle, öğretmenlerin 21. yüzyıl öğrenci profillerine hitap edebilmeleri, hızla değişen ve yenilenen teknolojik değişimlere ayak uydurabilmeleri ve mesleklerini profesyonelce sürdürebilmeleri için mesleki gelişim bir zorunluluk haline gelmiştir. Her ne kadar branşları farklı olsa da, her öğretmenin mesleğe başlamadan önce ve sonrasında çağın gereksinimlerine uyum sağlamak için çeşitli alanlarda ve konularda mesleki gelişim faaliyetlerine katılması bir gereklilik olmuştur (Kaynar Cebeci, 2022). Odabaşı ve Kabakçı (2007) tarafından ifade edilen görüşe göre, mesleki gelişimin temel hedefi öğretmenlerin sınıf etkileşimini artırmaktır. Bu süreçte, sadece öğretmenlerin değil aynı zamanda öğrencilerin, okul yöneticilerinin, velilerin, öğretmenin çevresinin ve diğer meslektaşların da değişerek gelişeceği ve fayda sağlayacağı ifade edilmektedir (bkz. Şekil 2).

Şekil 2: Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerinin Yansımaları

Şekil 2’de de açıkça görüldüğü gibi mesleki gelişim için öğretmene sunulan imkânlar sonrasında öncelikle bireye ve sonrasında topluma yapılan yatırım ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple öğretmene yapılan yatırımın aslında topluma yapılan bir yatırım olduğu fark edilmelidir. Bu yüzden mesleki gelişim için sadece bireysel değil aynı zamanda toplumsal bir uygulama demek doğru olacaktır.

Öğretmenlerin, mesleki kariyerlerinin başlangıcından itibaren ve mesleklerini icra ettikleri süre boyunca, profesyonel bir öğretmen rolünü benimsemeleri için farklı alanlarda ve farklı açılardan mesleki gelişime ihtiyaç duydukları gözlemlenmektedir. Odabaşı ve Erişti'nin (2009) belirttiği üzere, bu mesleki gelişim ihtiyaçlarının temel unsurları şu şekilde sıralanabilir:

- Eğitimde kaliteye yönelik beklentilerdeki değişimler
- Değişen toplumsal ihtiyaçlar
- Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki değişimler
- Teknolojik gelişmelerin eğitim alanında etkisi
- Öğrenci profilindeki değişimler
- Eğitimde değişen paradigmlar

Bu unsurlar göz önüne alındığında, kapsamlı ve nitelikli mesleki gelişim etkinliklerinin ve süreçlerinin uygulanmasının büyük bir öneme sahip olduğu açıkça görülmektedir (Soydaş, 2020). Öğretmenlerin mesleki gelişime duydukları ihtiyacın temel sebeplerinden biri de, öğrenme ve öğretme alanlarında karşılaştıkları sorunlar, beklenmedik durumlar veya stres kaynakları olarak görülmektedir (Steyn, 2008).

Genel bir perspektifle değerlendirildiğinde, öğretmenlerin mesleki gelişime duydukları gereksinimlerin, mesleki gelişim alanlarını oluşturduğu söylenebilir. Öğretmenlikte mesleki gelişim alanları, temel olarak öğretmenlerin mesleki gelişim gereksinimlerini karşılamaya yönelik bir çerçeve oluşturur. Bu nedenle, öncelikle öğretmenlik mesleği için genel yeterliklerin belirlenmesi önem taşır. Bu genel yeterlikler, öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinde ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve davranışları içermekte olup, öğretmenlerin etkili öğretim uygulamalarını geliştirmelerine, öğrencileri desteklemelerine ve mesleki rollerini etkin bir şekilde yerine getirmelerine yardımcı olmaktadır (Soydaş, 2020). Yukarıda bahsedilen Milli Eğitim Bakanlığının 2017’de yayınladığı, 3 ana yeterlik ve 11 alt yeterlikten oluşan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri de bu ihtiyaç duyulan mesleki gelişimlerin uygulanabilmesi için belirlenen temel yeterliklerdir. Mesleki yeterlik için temel bir değişken, mesleki gelişim etkinlikleri ve süreçleridir. Bu nedenle, yeterlik alanlarına göre mesleki gelişim ihtiyaçları farklılaşır ve öğretmenlerin hangi alanlarda mesleki gelişime ihtiyaç duydukları sorusu ortaya çıkar. Bu soruya cevap olarak, öğretmenlik mesleğinin yeterlik alanlarına bağlı olarak, öğretmenlerin mesleki gelişime ihtiyaç duydukları alanlar dört ana başlık altında sınıflandırılabilir. Bu alanların neler olduğu ayrıntılı olarak aşağıda açıklanmaktadır (Odabaşı ve Erişti, 2009):

Alan Temelli Mesleki Gelişim Alanı:

Bu alan, öğretmenlerin eğitimlerini aldıkları disiplin alanında bilgi ve becerilerini geliştirmeyi hedefler. Öğretmenlerin mesleki bilgilerini güncel tutmalarını sağlar ve çağın gerekliliklerine uygun bir şekilde yenilemelerini destekler. Aynı zamanda, alanındaki güncel araştırmaları takip etmelerine ve disiplin özelinde uzmanlaşmalarına olanak tanır.

Öğretimsel Mesleki Gelişim Alanı:

Bu alan, öğretmenlerin öğretim süreçlerinde ihtiyaç duydukları beceri ve yetkinlikleri kapsar. Öğretmenlere öğretim planlama ve uygulama becerilerini geliştirme, uygun öğretim yöntemleri ve stratejilerini kullanabilme, nitelikli öğrenme ortamları oluşturma ve etkili değerlendirme tekniklerini kullanma konularında destek sağlar. Ayrıca, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirdikleri bilgi ve becerilerini güçlendirmelerine yardımcı olur.

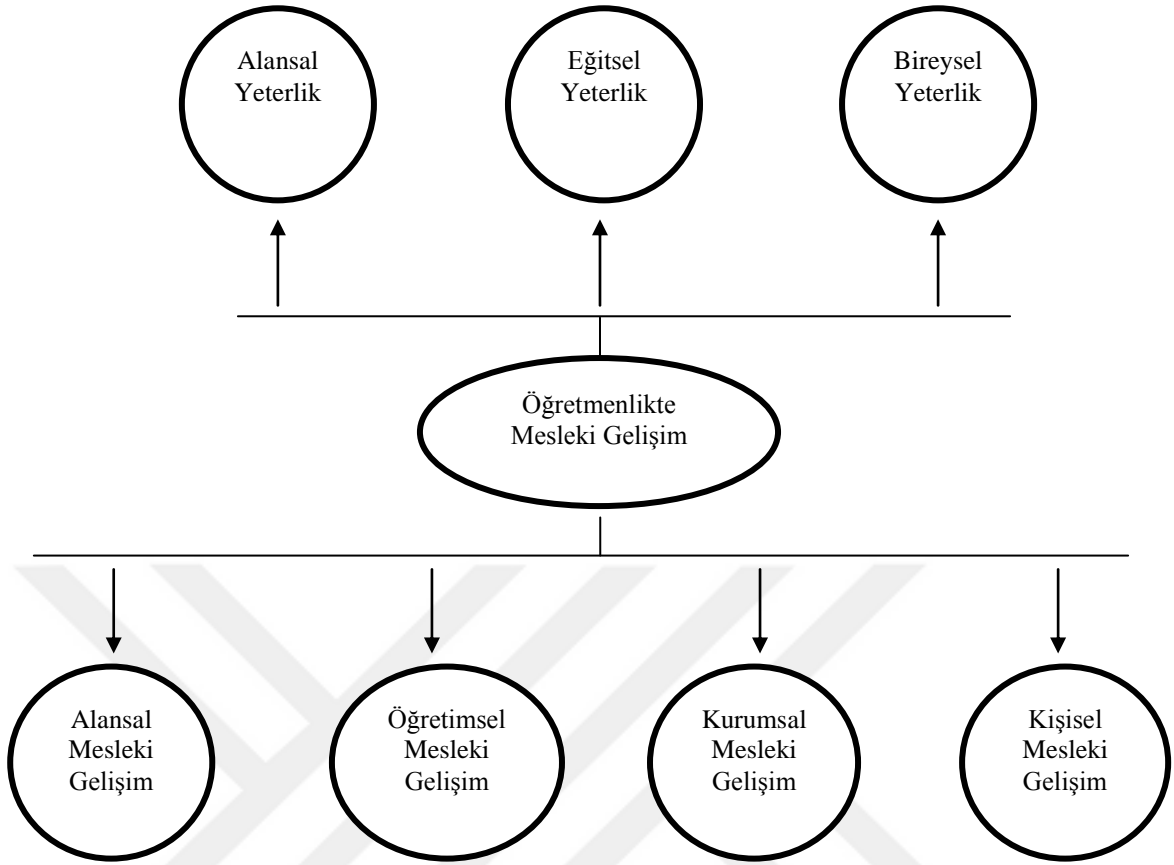
Kurumsal Mesleki Gelişim Alanı:

Bu alanda, öğretmenlerin kurumlarına ait kimlik duygusunu geliştirmeleri, kurumun işleyişini ve hedeflerini anlamaları, beklentilere uygun şekilde görevlerini yerine getirmeleri, kurumsal kültürü benimsemeleri gibi çeşitli konularda ilerlemeler sağlanmaktadır. Kurumsal mesleki gelişim alanı, öğretmenlerin kurum içinde daha etkili iletişim kurmalarını, işbirliği yapmalarını ve profesyonel bir ortamda çalışmalarını desteklemektedir.

Kişisel Mesleki Gelişim Alanı:

Bu alan, öğretmenlerin alansal, öğretimsel ve kurumsal mesleki gelişim alanlarının temelini oluşturan kişisel gelişimi içermektedir. Kişisel mesleki gelişim alanı, öğretmenlerin kendi eksikliklerini veya ihtiyaçlarını belirleyerek, bireysel ve mesleki gelişimlerini hedefledikleri öğrenme etkinliklerine odaklanmalarını sağlamaktadır. Bu alanda, iletişim becerilerini geliştirme, iş yaşamını etkin bir şekilde planlama ve yönetme, öğrencilerle daha sağlıklı ilişkiler kurma gibi faktörler üzerinde çalışarak, öğretmenlerin bilgi ve becerilerini tüm yönleriyle geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin kişisel mesleki gelişimi, okul, öğrenci, aile ve toplum açısından da katkı sağlamaktadır.

Öğretmenlik mesleği, yeterlik alanları ve mesleki gelişim alanları olmak üzere birbirleriyle bağlantılı ve birbirini tamamlayan iki temel alanı içermektedir. Yeterlik alanları, öğretmenin sahip olması gereken genel yetkinlikleri belirlemekte ve mesleki gelişim alanları ise bu yetkinliklerin geliştirilmesini hedeflemektedir. Yeterlik alanları ile mesleki gelişim alanları arasındaki ilişki ve bağlantı Şekil 3'te gösterilmiştir (Odabaşı ve Erişti, 2009).

Şekil 3: Öğretmenlikte Mesleki Gelişim Alanları

Bilinçli bir şekilde alansal, eğitsel ve bireysel yeterliklerini anlayan öğretmenler, hangi alanlarda ve nasıl gelişime ihtiyaç duyduklarını belirleyebilme yetisine sahiptir. Bu bilgi, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini gerçekleştirmelerini kolaylaştırmaktadır (Soydaş, 2020). Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini ilerletmek için attıkları ilk ve en önemli adım, mesleki gelişim ihtiyaçlarını anlamak ve bu doğrultuda hareket etmek olacaktır, diğer bir ifade ile öğretmenlerin öncelikli olarak alansal, eğitsel ve bireysel yeterliklerinin farkına varması gerekmektedir.

Öğretmen Yeterliği

Öğretmen etkililiği kavramı, aslında Bandura'nın öz-yeterlik teorisi çerçevesinde ortaya çıkmıştır (Ghaith ve Shaaban, 1999). Ancak öz-yeterlik daha çok insan psikolojisiyle ilişkili genel bir terim olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, öğretmenlik ve öğretim bağlamıyla doğrudan ilişkili belirli bir etkililik arayışı olmuştur, çünkü etkililik inancı belirli yetkinliklere, görevlere ve bağlamlara göre değişebilir (Sevimel,

2014). Labone (2004) ayrıca, Bandura'nın öz-yeterlik modelinin öğretmenlerin çalışma ve öğretim bağlamını yansıtan unsurları eksik olduğunu belirterek, bu ihtiyacı da ifade etmiştir. Bu doğrultuda, Tschannen-Moran, Woolfolk Hoy ve Hoy (1998), öğretmenin öz-yeterlik algısıyla doğrudan ilişkili kapsamlı bir model geliştirmişlerdir. Onlar öğretmen yeterliğini, belirli bir öğretim görevini başarılı bir şekilde yerine getirmek için gerekli olan eylem planını düzenleme ve gerçekleştirme konusundaki yetkinliklerine dair öğretmenin inancı olarak tanımlamışlardır. Bir başka tanımda ise öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin pedagojik bilgi, mesleki beceri ve olumlu tutumlar gibi unsurlara sahip olmaları gereken, verimli ve etkili bir biçimde öğretim görevlerini yapabilmek için gerekli olan nitelikleri ifade eder (MEB, 2017). Bu açıklamadan hareketle, öğretmenin bilgi, beceri ve tutumlara sahip olması, öğretmenlik yeterliliği açısından son derece kritik bir öneme sahiptir. Bu unsurlardan herhangi birinde meydana gelebilecek bir eksiklik, öğretmenlik mesleğinin icra edilmesinde olumsuz sonuçlara neden olabilir. Bu nedenle, öğretmenin sahip olduğu nitelikler, öğrencilere sunulan eğitimin hedeflerine ulaşılmasında ve eğitimin kalitesinin belirlenmesinde önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir (Kaynar Cebeci, 2022). Öğretmen, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda da belirtildiği üzere “devletin eğitim ve öğretim ile ilgili ve bu alandaki yönetim görevini üstlenen, ayrıca mesleki anlamda uzmanlık gerektiren alan olması sebebiyle özel bir eğitime tabi tutulan kişi”dir (m. 43). Başka bir ifade ile öğretmen, hazırlanmış bir programa göre eğitim ve öğretim etkinliklerini planlı olarak formal bir eğitim ortamı olan okulda yapan uzman kişidir (Köse, 2006). Yine Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45 inci maddesinde ifade edildiği şekliyle genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon açısından nitelikli olma özelliği öğretmen adaylarında aranan kriterlerdir (m. 45).

Ülkemizde öğretmen yetiştirme Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yürütülürken, burada verilen eğitimlerin yetersiz olduğu düşüncesi ile zaman içerisinde farklı görüşler öne sürülmüş ve değişiklikler yapılmış, sonunda 1982 yılında bir Kanun Hükmünde Kararname ile öğretmen yetiştiren kurumlar üniversitelere bağlanmıştır (Yüksel, 2011). Öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere geçtikten sonra Anadolu Üniversitesi öğretmen lisesi ve öğretmen okulu mezunu olan ilkokul öğretmenlerine ön lisans bitirme imkânı sunmuş, daha sonra bu öğretmenler lisans tamamlama da yapmışlardır. Buradan hareketle öğretmenlerin lisans mezunu olması gerektiği fikri zamanla artış göstermiş ve Eğitim Yüksekokulları Eğitim Fakültelerine çevrilmiştir.

Yine o tarihlerde özellikle sınıf öğretmenliğinde kadrolarda var olan eksiklik sebebiyle pedagojik formasyon almayan kişiler bile sınıf öğretmeni olarak atanmış, bu durum ise büyük tartışmalara sebep olmuştur. Böylece öğretmenlerin yalnızca eğitim fakültelerinde yetiştirilmesi kararı alınmış ve bir “Eğitim Fakültesi Modeli” ile yeniden yapılanmaya gidilmiştir (Adıgüzel, 2008; Safran, 2014).

Ülkemizde, öğretmenlerde aranan nitelik ve yeterliklerinin tespit edilmesi görevini Milli Eğitim Bakanlığı yapmaktadır (MEB, 2017). Öğretmenliğin bir ihtisas mesleği olduğu vurgusu, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer almaktadır (m.43).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45. maddesinde, öğretmen adaylarında aranacak niteliklerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon açısından Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlendiği ifade edilmektedir (m. 45). 1970'li yıllardan itibaren İngiltere ve ABD gibi ülkelerde başlayan modern öğretmen standartları veya yeterliklerinin belirlenmesi yaklaşımı, 2000'li yıllarda küresel düzeyde yaygınlaşma göstermiştir. Bu süreçte Avrupa Birliği ülkeleri, bilgi temelli sürdürülebilir ekonomik kalkınma hedeflerini gerçekleştirebilmek adına öğretmen nitelikleri ve yeterliklerinde ortak bir standart oluşturma gerekliliğini fark etmiştir (MEB, 2017).

Türkiye'de öğretmen yeterlikleriyle ilgili ilk resmi çalışmalar, 1998 yılında başlatılmıştır. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve Dünya Bankası'nın ortaklığında yürütülen "YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi" çerçevesinde, öğretmen standartlarının belirlenmesi ve akreditasyon çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, öğretmen yeterlikleri dört ana başlık altında sınıflandırılmıştır: disiplin alanı ve alan eğitimine ilişkin yeterlikler, öğretme-öğrenme sürecine ilişkin yeterlikler, öğrencilerin öğrenme süreçlerini izleme, değerlendirme ve kayıt tutma becerileri ve tamamlayıcı mesleki yeterlikler. Bu çalışmaların amacı, öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini artırmak ve nitelikli eğitim hizmeti sunmalarını sağlamaktır (MEB, 2017).

Türkiye'de öğretmen yeterlikleriyle ilgili ilk resmi çalışmalar, 1999 yılında başlamıştır. Bu çalışmaların temelinde, Milli Eğitim Bakanlığı ve çeşitli üniversitelerin temsilcilerinden oluşan "Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu"nun çalışmaları yer almaktadır. Komisyon, yabancı ülkelerdeki yeterlik belgeleri, YÖK/Dünya Bankası

Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi dokümanları ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan araştırma sonuçlarını göz önünde bulundurarak "Öğretmen Yeterlikleri" belgesini oluşturmuştur. Bu belge, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na uygun olarak "eğitme-öğretme yeterlikleri", "genel kültür bilgi ve becerileri" ve "özel alan bilgi ve becerileri" şeklinde üç başlık altında düzenlenmiştir (MEB, 2017).

2006 yılında ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri", sahadan gelen geri bildirimler ve ulusal uluslararası gelişmeler doğrultusunda güncellenmiştir. Bu güncelleme çalışmalarıyla her öğretmenlik alanı için ayrı bir özel alan yeterliği yerine, genel yeterliklere alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisi yeterlikleri eklenerek bütünsel bir yaklaşım benimsenmiştir. Güncellenen belgede, mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler olmak üzere üç temel alanda ve on bir alt yeterlik alanında yeterlikler belirlenmiştir (Kaynar Cebeci, 2022). Detaylı bir liste, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2017 yılında yayımladığı belgede sunulmaktadır.

A. Mesleki Bilgi	B. Mesleki Beceri	C. Tutum ve Değerler
A1. Alan Bilgisi	B1. Eğitim Öğretimi Planlama	C1. Milli, Manevi ve Evrensel Değerler
Alanında sorgulayıcı bakış açısını kapsayacak şekilde ileri düzeyde kuramsal, metodolojik ve olgusal bilgiye sahiptir.	Eğitim öğretim süreçlerini etkin bir şekilde planlar.	Milli, manevi ve evrensel değerleri gözetir.
A2. Alan Eğitimi Bilgisi	B2. Öğrenme Ortamları Oluşturma	C2. Öğrenciye Yaklaşım
Alanının öğretim programına ve pedagojik alan bilgisine hâkimdir.	Bütün öğrenciler için etkili öğrenmenin gerçekleşebileceği sağlıklı ve güvenli öğrenme ortamları ile uygun öğretim materyalleri hazırlar.	Öğrencilerin gelişimini destekleyici tutum sergiler.
A3. Mevzuat Bilgisi	B3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme	C3. İletişim ve İş Birliği
Birey ve öğretmen olarak görev, hak ve sorumluluklarına ilişkin mevzuata uygun davranır.	Öğretme ve öğrenme sürecini etkili bir şekilde yürütür.	Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile etkili iletişim ve iş birliği kurar.
	B4. Ölçme ve Değerlendirme	C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim
	Ölçme ve değerlendirme, yöntem, teknik ve araçlarını amacına uygun kullanır.	Öz değerlendirme yaparak, kişisel ve mesleki gelişimine yönelik çalışmalara katılır.

Şekil 4: Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri

Şekil 4'te de görüldüğü gibi mesleki bilgi alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi gibi alt yeterlikleri içerirken, mesleki beceri eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğrenme ve öğretme sürecini yönetme ile ölçme ve değerlendirme gibi alt yeterliklerden oluşmaktadır. Öğretmenlerde aranan üçüncü temel yeterlik alanı ise tutum ve değerler olup, bunlar milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği ve kişisel ve mesleki gelişim gibi alt başlıklardan oluşmaktadır. Bu alt başlıklar şu becerileri ifade etmektedir (Nayman, 2020).

A. Mesleki Bilgi

A1. Alan Bilgisi

- Alanının konu ve kavramlarını analiz etmekte ve derinlemesine incelemektedir.
- Alanındaki temel kuram ve yaklaşımların alanına olan etkilerini yorumlamaktadır.
- Alanına ait temel bilgi ve veri kaynaklarını sınıflandırma yeteneğine sahiptir.
- Alanıyla ilgili temel araştırma yöntem ve tekniklerini sınıflandırma kabiliyetine sahiptir.
- Millî ve manevî değerlerin alanında nasıl yansıdığını yorumlamaktadır.

A2. Alan Eğitimi Bilgisi

- Alanın öğretim programını tüm öğeleriyle birlikte ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır.
- Alanın öğretim programını, ilgili diğer öğretim programlarıyla ilişkilendirerek entegre etme yeteneğine sahiptir.
- Öğrencilerin gelişim ve öğrenme özellikleri hakkındaki bilgisini öğretim süreçleriyle ilişkilendirerek değerlendirmektedir.
- Alanın öğretiminde kullanılacak farklı strateji, yöntem ve teknikleri karşılaştırma kabiliyetine sahiptir.
- Alanın öğretim süreçlerinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme yöntemlerini karşılaştırma yetkinliğine sahiptir.

- Alanın öğretiminde millî ve manevî değerlerden nasıl yararlanılacağına ilişkin kararlar alabilme yetisi bulunmaktadır.

A3. Mevzuat Bilgisi

- Bireysel hak ve sorumluluklarını, vatandaş olarak açıklama becerisine sahiptir.
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın içeriğini detaylı bir şekilde açıklama yeteneğine sahiptir.
- Atatürk'ün eğitim sistemimize olan katkılarını değerlendirme kabiliyetine sahiptir.
- Öğretmenlik mesleğini ilgilendiren mevzuatı ayrıntılı bir şekilde açıklama yetkinliğine sahiptir.
- Eğitim paydaşlarının hak ve sorumluluklarını ayırt etme ve analiz etme yeteneğine sahiptir.

B. Mesleki Beceri

B1. Eğitim Öğretimi Planlama

- Alanının öğretim programına uygun olarak planlarını hazırlama becerisine sahiptir.
- Öğretim sürecini, çevresel koşulları, maliyeti ve zamanı dikkate alarak planlama yeteneğine sahiptir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve sosyokültürel özelliklerini dikkate alarak esnek öğretim planları hazırlama becerisine sahiptir.
- Öğretim sürecini planlarken millî ve manevî değerleri göz önünde bulundurma yeteneğine sahiptir.

B2. Öğrenme Ortamları Oluşturma

- Sağlıklı, güvenli ve estetik öğrenme ortamlarını düzenleme yetkinliğine sahiptir.
- Kazanımlara uygun öğretim materyallerini hazırlama becerisine sahiptir.

- Öğrenme ortamlarını öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak düzenleme yeteneğine sahiptir.
- Öğrenme ortamlarını dersin kazanımlarına göre düzenleme yetkinliğine sahiptir.
- Öğrencilerle etkili iletişim kurabileceği demokratik öğrenme ortamlarını hazırlama yeteneğine sahiptir.
- Öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini geliştirecek öğrenme ortamlarını oluşturma becerisine sahiptir.
- Öğrencilerin millî ve manevî değerleri içselleştirmelerine katkıda bulunacak öğrenme ortamlarını oluşturma yetkinliğine sahiptir.

B3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

- Alanının eğitim ve öğretim sürecinde gerekli olan becerileri sergileme yetkinliğine sahiptir.
- Öğretme ve öğrenme sürecinde zamanı etkili bir şekilde kullanma becerisine sahiptir.
- Öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını sağlama yeteneğine sahiptir.
- Derslerini öğrencilerin günlük yaşamlarıyla ilişkilendirme yetkinliğine sahiptir.
- Öğretme ve öğrenme sürecini yürütürken, özel gereksinimleri olan öğrencileri dikkate alma becerisine sahiptir.
- Uygulamalarında, çalıştığı çevrenin doğal, kültürel ve sosyoekonomik özelliklerini dikkate alma yetkinliğine sahiptir.
- Öğrencilerin derslerde analitik düşüncelerine yönelik etkinlikler hazırlama yeteneğine sahiptir.
- Eğitim öğretim faaliyetlerinde ilgili kişi, kurum, kuruluş ve meslektaşları ile işbirliği yapma becerisine sahiptir.
- Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanma yetkinliğine sahiptir.
- Öğretme ve öğrenme sürecinde uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanarak etkili öğrenmeyi gerçekleştirme becerisine sahiptir.

- Öğretme ve öğrenme sürecinde uygun araç, gereç ve materyalleri etkin bir şekilde kullanma yetkinliğine sahiptir.
- Sınıfta istenmeyen davranış ve durumlarla etkin ve yapıcı bir şekilde başa çıkma yetkinliğine sahiptir.

B4. Ölçme ve Değerlendirme

- Alanına ve öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını hazırlama ve kullanma becerisine sahiptir.
- Ölçme ve değerlendirmede süreç ve sonuç odaklı yöntemleri kullanma yetkinliğine sahiptir.
- Ölçme ve değerlendirmeyi objektif ve adil bir şekilde gerçekleştirme yetkinliğine sahiptir.
- Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğrencilere ve diğer paydaşlara doğru ve yapıcı geribildirimler sağlama becerisine sahiptir.
- Ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre öğretme ve öğrenme süreçlerini yeniden düzenleme yetkinliğine sahiptir.

C. Tutum ve Değerler

C1. Milli Manevi ve Evrensel Değerler

- Çocuk ve insan haklarını gözetme sorumluluğuna sahiptir.
- Bireysel ve kültürel farklılıklara saygılı davranma yetkinliğine sahiptir.
- Öğrencilerin millî ve manevî değerlere saygılı olmalarına katkıda bulunarak, evrensel değerlere açık bireyler olarak yetişmelerine yardımcı olma sorumluluğuna sahiptir.
- Doğal çevrenin ve tarihsel/kültürel mirasın korunmasına duyarlı olma sorumluluğuna sahiptir.

C2. Öğrenciye Yaklaşım

- Her öğrenciye insan ve birey olarak değer verme sorumluluğuna sahiptir.
- Her öğrencinin öğrenebileceğine inanma sorumluluğuna sahiptir.

- Öğrencilerin kişisel gelişimini destekleme ve geleceklerini planlamalarında rehberlik yapma sorumluluğuna sahiptir.
- Tutum ve davranışlarıyla öğrencilere örnek olma sorumluluğuna sahiptir.

C3. İletişim ve İş Birliği

- Türkçeyi dilin kurallarına uygun ve etkili bir biçimde kullanma yetkinliğine sahiptir.
- Etkili iletişim yöntem ve tekniklerini kullanmaya özen gösterme sorumluluğuna sahiptir.
- İnsan ilişkilerinde empati ve hoşgörüyü temel alan bir yaklaşım sergileme sorumluluğuna sahiptir.
- Meslektaşlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına açık olma sorumluluğuna sahiptir.
- Eğitim öğretim faaliyetlerinde ailelerle iş birliği yapma sorumluluğuna sahiptir.
- Okul gelişimine yönelik faaliyetlere aktif olarak katılma sorumluluğuna sahiptir.

C4. Kişisel ve Mesleki Gelişim

- Mesleğini severek ve isteyerek yapma sorumluluğuna sahiptir.
- Paydaşlardan gelen görüş ve önerilerden yararlanarak öz değerlendirme yapma sorumluluğuna sahiptir.
- Kişisel ve meslekî yönden kendini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunma sorumluluğuna sahiptir.
- Kişisel bakımına ve sağlığına özen gösterme sorumluluğuna sahiptir.
- Kültürel ve sanatsal etkinliklere katılma sorumluluğuna sahiptir.
- Meslekî etik ve ilkelere uyarak mesleki bağlılık ve saygınlığını koruma sorumluluğuna sahiptir.
- Türkiye ve dünya gündemini takip etme sorumluluğuna sahiptir.

Öğretmenlerin bu üç temel uzmanlık alanında hâkimiyet sağlayabilmeleri için en kritik faktör, eğitim öncesi ve mesleki süreçlerde ifade edilen uzmanlıklarını geliştirmeye istekli ve açık olmalarıdır (Kaynar Cebeci, 2022). Çünkü ünlü tarihçi ve

düşünür Ortaylı'nın da (2019) ifade ettiği gibi Türkiye'de öğretmen eğitimi en öncelikli bir konudur. Ona göre, eğer öğretmenlerimizi düzeltme ve destekleme çabalarında başarılı olamazsak, yaşam kalitelerini yükseltmez, niteliklerini güçlendiremez, fakirlikten kurtaramazsak, gelecek nesillerin hayat şartlarında bir düzelme beklememiz mümkün olmayacaktır. Aksi takdirde, bizi hayal kırıklığına uğratan bir sonuçla karşılaşırız. Bu yüzden öğretmen eğitimleri ve mesleki gelişimleri büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışmada veri toplama sürecinde ve analizlerde çerçeve planı olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın paylaştığı yukarıda da ayrıntılı bir şekilde açıklanmış olan en güncel öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri (MEB, 2017) tercih edilmiştir. Öğretmen yeterliklerinin seçilmesinin sebebi öğretmen yeterliklerinin mesleki gelişime ilişkin her bir boyutu daha derinlemesine ele almış olmasıdır. Ayrıca alanyazın da bu plan doğrultusunda yapılan çalışmaların (Erberk,2021; Kurşat, 2021; Nayman, 2020; Tuğluk ve Kürtmen, 2018; Yenen ve Kılınç, 2018) daha fazla olduğunun gözlemlenmesi ile bu çalışmanın yapılan diğer araştırmalarla karşılaştırılmasının daha kolay olabileceği düşünülmüştür.

Bu çalışma öğretmenlerdeki küresel anlamda mesleki becerilerin, diğer bir ifade ile 21. Yüzyıl becerileri olarak da bilinen ve mesleki gelişimlerini etkileyen üst düzey bilgi, beceri, tutum ve davranışların edinilmesinde Erasmus+ ve eTwinning projelerinin rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Öğretmen yeterlikleri olarak da ifade edilebilen bu becerilerin geliştirilmesinde projelerin yerinin olabileceğini düşünüldüğü için bu gelişimi gözler önüne serebilmek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları hakkında bilgi verilmektedir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada Erasmus+ ve eTwinning projelerine katılan öğretmenlerin mesleki gelişimlerine olan katkısının ortaya konulması amacıyla nitel araştırma desenlerinden durum çalışması, örnek olay deseni kullanılmıştır. Durum çalışması yalnızca bir olay veya durumun detaylı olarak incelendiği, sistematik bir biçimde verilerin elde edildiği ve olayın ya da durumun gerçekleştiği gerçek ortamda neler olduğuna bakılan bir yöntemdir (Subaşı ve Okumuş, 2017). Alanyazın incelendiğinde durum çalışmasının farklı şekillerde sınıflandırıldığını görmek mümkündür. Davey (1991) tarafından açıklanan sınıflandırmaya göre durum çalışmalarını şu şekilde sıralamak mümkündür.

- Keşifsel durum çalışmaları
- Kritik olay durum çalışmaları
- Program uygulama durum çalışmaları
- Program etkilerine dayalı durum çalışmaları
- Kümülatif (birikimli) durum çalışmaları

Davey'in (1991) yaptığı sınıflandırmaya göre bu araştırmanın uygun olduğu durum çalışması türü program etkilerine dayalı durum çalışmasıdır. Çünkü Program Etkilerine Dayalı Durum Çalışmaları, programların etkisini belirlemeye ve başarı veya başarısızlık nedenleri hakkında çıkarımlar yapmaya yöneliktir (Davey, 1991). Bu araştırmada da Erasmus+ ve eTwinning programlarının öğretmenlerin mesleki gelişimleri üzerine yansımalarını belirlemeye ve bu durum çalışması türünün tanımında da olduğu gibi öğretmenlerin mesleki gelişimlerine sunduğu katkılar anlamında başarı veya başarısızlık nedenleri ile ilgili çıkarımlar yapmaya çalışmaktadır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile Tokat ili sınırları içerisindeki mesleki ve teknik Anadolu liselerinden bir proje okulu ve bir proje okulu olmayan okuldan ulaşılan Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyen ve deneyimlemeyen öğretmenler ile okul yöneticileri oluşturmuştur. Maksimum çeşitlilik örnekleme, sınırlı bir çalışma grubu oluşturmayı hedefleyen ve bu grup içindeki bireylerin, incelenen probleme yönelik çeşitli bakış açılarını en geniş ölçüde yansıtmayı amaçlayan bir yöntemdir (Altun, 2016). Bu çalışmada çalışma grubunu oluşturan kişilerin yaş, kıdem, proje yapma ve yürütmedeki tecrübe, branşlarının farklı olması ve lisansüstü eğitim alıp almama gibi durumları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu şekilde farklı bakış açıları ve farklı durumların çalışmaya yansıtılması amaçlanmıştır. Böylece çalışma grubuna katılım sağlayan bireylerin belirli ölçütlerle seçilmesinin yanı sıra aynı zamanda çeşitlilik arz etmesi sağlanmıştır. Katılımcılara ait bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcı Öğretmenlere İlişkin Bilgiler

Değişken	Alt Grup	Frekans	Toplam
Cinsiyet	Erkek	21	30
	Kadın	9	
Yaş	32-36	6	30
	37-40	5	
	41-45	10	
	46-50	4	
	51-55	4	
	56 ve üzeri	1	
Eğitim durumu	Lisans	25	30
	Yüksek Lisans	4	
	Doktora	1	
Mezun olduğu program	İngilizce öğretmenliği	3	30
	Türk dili ve edebiyatı	3	
	Elektrik elektronik öğretmenliği	3	
	Teknik eğitim fakültesi	2	
	Psikolojik danışmanlık ve rehberlik	2	
	Bilgisayar öğretmenliği	2	
	Metal teknolojileri	1	
	Bilgisayar mühendisliği	1	
	Motorlu araçlar öğretmenliği	1	
	Eğitim yönetim ve denetim	1	
	Teknoloji ve inovasyon	1	
	Yeni Türk edebiyatı	1	
	Coğrafya öğretmenliği	1	
	Yeniçağ tarihi	1	
	Mühendislik fakültesi	1	
	Harita mühendisliği	1	
	Muhasebe ve finansman	1	
	Matematik öğretmenliği	1	
	Beden eğitimi öğretmenliği	1	
	Kimya bölümü	1	
İngiliz dili ve edebiyatı	1		
Mesleki deneyim	3-7 yıl	4	30
	8-12 yıl	3	
	13-17 yıl	9	
	18-22 yıl	5	
	23-27 yıl	5	
	28-32 yıl	2	
	32 ve üzeri	2	
Çalıştığı kurum	Proje okulu değil	16	30
	Proje okulu	14	
Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyip, deneyimlememe durumu	Deneyimleyen öğretmen	14	30
	Deneyimlemeyen öğretmen	13	
	Okul yöneticisi	3	

Tablo 1’de de görüldüğü gibi katılımcıların çoğu 41 ile 45 yaş aralığında yer almaktadır. Erkekler 21, kadınlar 9 kişidir. Böylece erkek katılımcıların kadınlara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında ise yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenler olsa da büyük bir çoğunluğu lisans mezunudur. Verilerin toplandığı okullar meslek liselerinden oluşmaktadır. Her iki meslek lisesindeki alanların farklı olması sebebiyle öğretmenlerin mezun oldukları programlar da çeşitlilik göstermekte ve bu programlar içerisinde mühendislik fakülteleri

ya da elektrik elektronik, metal, motorlu araçlar gibi programlar görülmektedir. Yüksek lisans ve doktora mezunu öğretmenler ise en son mezun oldukları lisansüstü programı belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerin mesleki deneyimleri, diğer bir ifade ile kıdem ile ilgili bilgilerine bakıldığında büyük bir çoğunluğunun 13 ile 17 yıl arasında mesleki tecrübeye sahip olduğu görülmektedir. Yürütülen çalışma bir durum çalışması olması sebebi ile araştırma sorularına cevap proje okulu ve proje okulu değil şeklinde iki farklı ortamda aranmıştır. Her iki okul türünde de çalışmaya katılanların sayısı birbirine oldukça yakın olup, proje okulundan katılan öğretmenlerin sayısı 14, proje okulu olmayan okuldan katılan öğretmenlerin sayısı ise 16 olarak görülmektedir. Katılımcıların Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyip, deneyimlememe durumları incelendiğinde ise bu projeleri deneyimleyen öğretmenler 14 kişiden oluşurken, deneyimlemeyen öğretmenlerin 13 kişiden oluştuğu, fakat okullarda okul yönetici sayılarının sınırlı olması sebebi ile okul yöneticilerinin daha az olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veriler araştırmacının bu çalışma için hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu ile uzman görüşü alındıktan sonra öğretmenlerle yüz yüze görüşülerek elde edilmiştir. Bu nedenle bu çalışmada yüz yüze derinlemesine görüşmeler yapılması benimsenmiş ve araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Sorular hazırlanırken alanyazın incelenmiş, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün en güncel paylaşımı olan 2017'de paylaştığı "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" adlı çalışma çerçeve planı edinilmiş ve sorular bu doğrultuda hazırlanmıştır (MEB, 2017). Oluşturulan soruların 7 tanesi demografik bilgiler içermektedir. Bunlar öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mezun olduğu program, çalıştığı kurumun proje okulu olup olmadığı, kıdem ve kaç kez Erasmus+ veya eTwinning projelerine katıldığı yönündedir. Bunun yanında bu projeleri deneyimleyen öğretmenlere alternatif sorular ve sondalardan oluşan 6 soru, bu projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere alternatif sorular ve sondalardan oluşan 7 soru ve okul yöneticilerine alternatif sorular ve sondalardan oluşan 6 soru yönlendirilmiştir. Tüm bu soruları içeren yarı yapılandırılmış görüşme formunun kapsam geçerliliği için 5 eğitim bilimci ve 1 Türk Dili dalından uzmanın görüşleri alınmıştır. Uzmanların

görüşleri doğrultusunda görüşme formunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerden izin alınarak ses kayıt cihazı aracılığıyla kaydedilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada önceden belirlenen iki tane meslek lisesinin okul yöneticilerine bilgi verilerek ve izin alınarak gidilmiş öğretmenlerin uygun oldukları aralıklarda gün boyu önceden hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla görüşmeler yapılmıştır. Projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri farklı farklı okullardan değil yalnızca iki meslek lisesinden seçilmiştir. Veri toplama sürecinde aynı zamanda okulun Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair tutumu, veri toplama sürecine katılım göstermeyen öğretmenlerin de bu projelere karşı yaklaşımları, kurum olarak projelere verilen önem ve yapılan çalışmalar gibi durumlar da araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Veriler her iki okul için de aynı gün toplanmayıp farklı günlerde elde edilmiştir. Görüşmeler, katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Yapılan görüşmelerden en uzun olanı 39 dakika 3 saniye sürerken, en kısa olanı 5 dakika 21 saniye sürmüştür. Görüşmeler ortalama 12 dakika 16 saniye sürmüş, kaydedilen veriler yazılı doküman haline getirilmiş ve yazılı doküman haline getirilen veriler çözümlenmesi için MaxQda programına aktarılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Bu araştırmadan elde edilen verilerin analizinde MaxQda programı kullanılmış ve içerik analizine başvurulmuş analiz edilmiştir. İçerik analizi, bir metnin bazı kelimelerinin belirli kurallara göre kodlanarak daha küçük içerik kategorileri haline getirilip özetlendiği, tekrarlanabilir ve sistematik bir tekniktir ve bu teknik yalnızca metinler üzerinde olmayıp görsel dokümanlar üzerinde de kullanılabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2020). İçerik analizi, verilerin tanımlanması ve bu verilerin içinde muhtemelen bulunan gerçekleri ortaya çıkarma amacıyla kullanılan bir metodolojidir. Bu tür analizde temel süreç, benzer niteliklere sahip verileri belirli kavramlar ve temalar altında gruplandırmak ve bu grupları, okuyucunun anlayabileceği bir düzen içinde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Buradan hareketle bu çalışmada da veriler analiz sürecinde tema, alt tema ve kodlara ayrılmıştır. Verilerin tema ve alt temalara ayrılmasında Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün en güncel paylaşımı olan

2017’de paylaştığı “ Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” adlı çalışmadan yararlanılmıştır. Örneğin ilk temalardan birini yeterlik çerçevesine uygun olarak “mesleki bilgi” teması oluşturmuştur. Yine yeterlik çerçevesine uygun olarak bu tema altında “alan bilgisi” alt teması oluşturulmuş ve bu alt tema altında oluşturulan kod “ulusal/uluslararası bilgi paylaşımını artırma” şeklinde isimlendirilmiştir. Verilerin çözümlenmesi esnasında katılımcılara ait isim, çalıştığı kurum gibi herhangi özel bir bilginin paylaşılması doğru olmayacağından katılımcıları kodlarken örneğin “K1,Proje Okulu, E” şeklinde kodlama yapılmış, böylece alıntılar yapıldığı katılımcıların proje okulundan olup olmama durumları ve cinsiyetlerini de görme şansı oluşturmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Nitel araştırmalar bağlamında, geçerlik ve güvenilirlik kavramları, nicel çalışmalardan ayrı bir perspektifle ele alınmaktadır. Nitel araştırmacının, bulgularının "inanılabilirliğini" artırmak amacıyla başvurabileceği çeşitli stratejiler bulunmaktadır (Başkale, 2016). Bu araştırmada da belirtilen bu durumların sağlanabilmesi için gerekli tedbirler alınmış ve geçerlik ve güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırmada kapsam geçerliliğini sağlamak adına araştırmacının hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşleri alındıktan sonra kullanılmıştır. Uzmanlar, 6 kişiden oluşmaktadır. Bu uzmanların 4’ü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı’ndan, 1’i Ölçme-Değerlendirme Anabilim Dalı’ndan ve 1’i de Türk Dili alanında uzmandır. Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı uzmanlarından sorulacak soruların kapsamını ve uygunluğunu incelemeleri, Ölçme-Değerlendirme Anabilim Dalı uzmanından, soruların hedeflediği özelliği doğru bir şekilde ölçüp ölçmediği konusunda görüş bildirmesi, ayrıca Türk Dili uzmanından da soruların Türkçe diline uygunluğunu değerlendirmesi istenmiştir. Araştırmacının hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formu uzmanların görüşlerinin alınabilmesi için onlara mail yoluyla ulaştırılmış ve uzmanlardan da yine mail yoluyla dönütler alınmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonrasında bildirilen görüşler doğrultusunda sorularda bazı düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme formunun ilk halinde eğitim durumu sorusu içerisinde “Lisans mı ? Yüksek Lisans mı?” kısmı çıkarılmış yalnızca “Eğitim durumunuz nedir?” şeklinde sorulmuştur. Yine görüşme formunun ilk halinde “Çalıştığınız kurum proje okulu mu? Değil mi?” şeklindeki soruda “Değil mi?” kısmı proje okulu olmayan okuldan katılan öğretmenlerin zaten “değil” diyecek olmaları sebebi ile çıkarılmıştır.

Projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere görüşme formunun ilk halinde soru 2 de “Erasmus+ ve eTwinning projelerinden herhangi birini uygulanmak ister miydiniz?” şeklinde sorulan soru “Erasmus+ ve eTwinning projelerinden herhangi birini yürütmek ya da herhangi birine katılmak ister miydiniz?” olarak değiştirilmiştir. Projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere görüşme formunun ilk halinde soru 3, soru 4, soru 5 ve soru 6’da yazılan “uygulamak” ifadesi yerine “ projeleri yürütmek ya da projelere katılmak” ifadesi getirilmiştir. Aynı şekilde okul yöneticilerine de görüşme formunun ilk halinde “..... bu projelere katılmış” ifadesi yerine soru 3, soru 4 ve soru 5 te “.... bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş” şeklinde düzeltme yapılmıştır. Bunların dışında görüşme formunun ilk halinde her sorunun sonunda sorulan “Eklemek istediğiniz bir şey var mı?” sorusu çıkarılmış, tüm sorulardan sonra en son bir kere sorulacak şekilde eklenmiştir. Ayrıca görüşme formunun ilk halinde soruların tamamında kullanılan “katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?” ifadesi katılımcıları yönlendirmemek adına “ etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” şeklinde düzeltilmiş ve görüşme formuna son hali verilmiştir. Böylece 8 soru uzman görüşleri doğrultusunda düzeltilmiş, 3 soru ise görüşme formundan çıkarılmıştır. Araştırma kapsamında, inandırıcılık unsuru üzerinde sağlam bir temel oluşturmak amacıyla ayrıntılı betimlemelere ve derinlik odaklı veri toplama yöntemlerine yer verilmiştir. Görüşmeler esnasında katılımcıların araştırmanın konusu ile ilgili sorulara içtenlikle cevap vermeleri istenmiş ve görüşmelerin uzun sürmesi sebebiyle katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazlarıyla kaydedilmiş ve ardından kaydedilen verilerin yazılı doküman haline getirilmesi sağlanmıştır. Bulguların analizi sürecinde ise, sıklıkla doğrudan alıntılara başvurularak ayrıntılı betimlemelerin ve derinlik odaklı veri toplamanın gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Ek olarak, katılımcılardan derinlemesine bilgi elde etmek için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış form kullanılmış ve yanıtlarına bağlı olarak geniş kapsamlı bilgiler edinilmiştir. Bu yöntemler, araştırmanın nitel analizine derinlik ve güvenilirlik katmıştır. Güvenirlik için ayrıca veriler içerik analizi ile incelendikten kısa bir zaman sonra danışman ile gerçekleştirilen çalışma sonrası verilen düzeltmeler ile tekrar gözden geçirilerek yeniden kodlama yapılmıştır. Yapılan ikinci kodlama esnasında danışman ile sürekli görüşme halinde olunup danışman tarafından akran düzeltmesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın aktarılabirlik özelliğini desteklemek amacıyla, çalışma grubunun bilgileri, veri toplama ve analiz adımları ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Bu açıklamalar, araştırma sonuçlarının benzer ortamlara aktarılabirliğini göstermeyi hedeflemektedir. Araştırmada, veri

toplama süreci ve analiz yöntemleri tutarlılık sağlamak amacıyla dikkatlice belirlenmiştir. Veri toplama aracı geliştirilirken kapsam ve görünüş geçerliliği gözetilmiştir. Bu, veri toplama aracının araştırma sorularını ve amaçlarını doğru bir şekilde yansıtması ve ölçülen kavramlarla uyumlu olması gerektiği anlamına gelir. Bu yaklaşım, elde edilen verilerin güvenilirliğini ve geçerliliğini sağlayarak araştırma sonuçlarının başka ortamlara aktarılabilirliğini artırmaktadır. Araştırmada tutarlığın sağlanması adına ise araştırmacı tarafından tema, alt tema ve kodlar oluşturulurken danışman tarafından sürekli dönütler verilmiş, akran düzeltmesi (peer debriefing) sağlanmıştır. Diğer bir ifade ile akran düzeltmesi (peer debriefing) esnasında, elde edilen temalar, alt temalar ve kodlar, danışman tarafından her bir adımda tekrar incelenmiş ve geri bildirimler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Veri analizi sürecinde birden fazla araştırmacının sürece dahil olması verilerin geçerliği ve güvenilirliği bakımından da önemli bir faktördür.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmadan elde edilen verilerin analiz sonuçlarına ait bulgulara yer verilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan Tokat ili sınırları içerisinde bir proje okulu ve bir proje okulu olmayan iki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nden ulaşılan Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyen ve deneyimlemeyen öğretmenler ile okul yöneticilerine yönlendirilen yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara verilen yanıtların her biri ayrı ayrı analiz edilip tema, alt tema ve kodlara ayrılarak şekillerle gösterilmiştir.

Projeleri Deneyimleyen Öğretmenler

Proje okulu ve proje okulu olmayan iki meslek lisesinden toplanan verilerden ilk olarak Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimleyen öğretmenlerin verdiği yanıtlar incelenmiştir. Projeleri deneyimleyen öğretmenlere ilk olarak projeler ile ilgili genel anlamda ne düşündüklerini keşfedebilmek için Erasmus+ ya da eTwinning projelerinden en çok hangisini ve neden tercih ettikleri sorulmuştur. Katılımcıların büyük bir kısmı ($n=12$) Erasmus+ 'ı tercih ettiğini ifade ederken yalnızca eTwinning'i tercih eden katılımcı olmamıştır. Fakat hem Erasmus+ hem de eTwinning'in farklı sebeplerle ve farklı durumlarda kullanılabileceğini ifade eden katılımcılar da olmuştur ($n=2$). Katılımcılar eğitim anlamındaki kazandırdığı tecrübelerden dolayı ve daha çok etkileşim sağladığı için Erasmus+ tercih ettiklerini ifade ederlerken, her ikisini tercih eden katılımcılar ise Erasmus+'ı etkileşim sağladığı için eTwinning'i ise proje ortağı bulma konusunda ortam hazırladığı ve yurtdışına öğrenci çıkarmada problem yaşanan durumlarda o öğrencileri de projelere dahil edebilmek için tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların tercih sebeplerine ilişkin doğrudan alıntı ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Erasmus projelerine katıldık biz yine olursa tabi katılırız. Özellikle eğitim alanındaki kazanımlar ve tecrübeler gayet etkili oluyor, güzel oluyor, orada edindiğimiz tecrübeleri geldiğimizde öğrencilerimize aktarıyoruz ve onlarda da bir istek oluşuyor, onları da eğitim-öğretime daha motive etmiş oluyor bunu da gözlemliyoruz (K3, Proje Okulu, E).

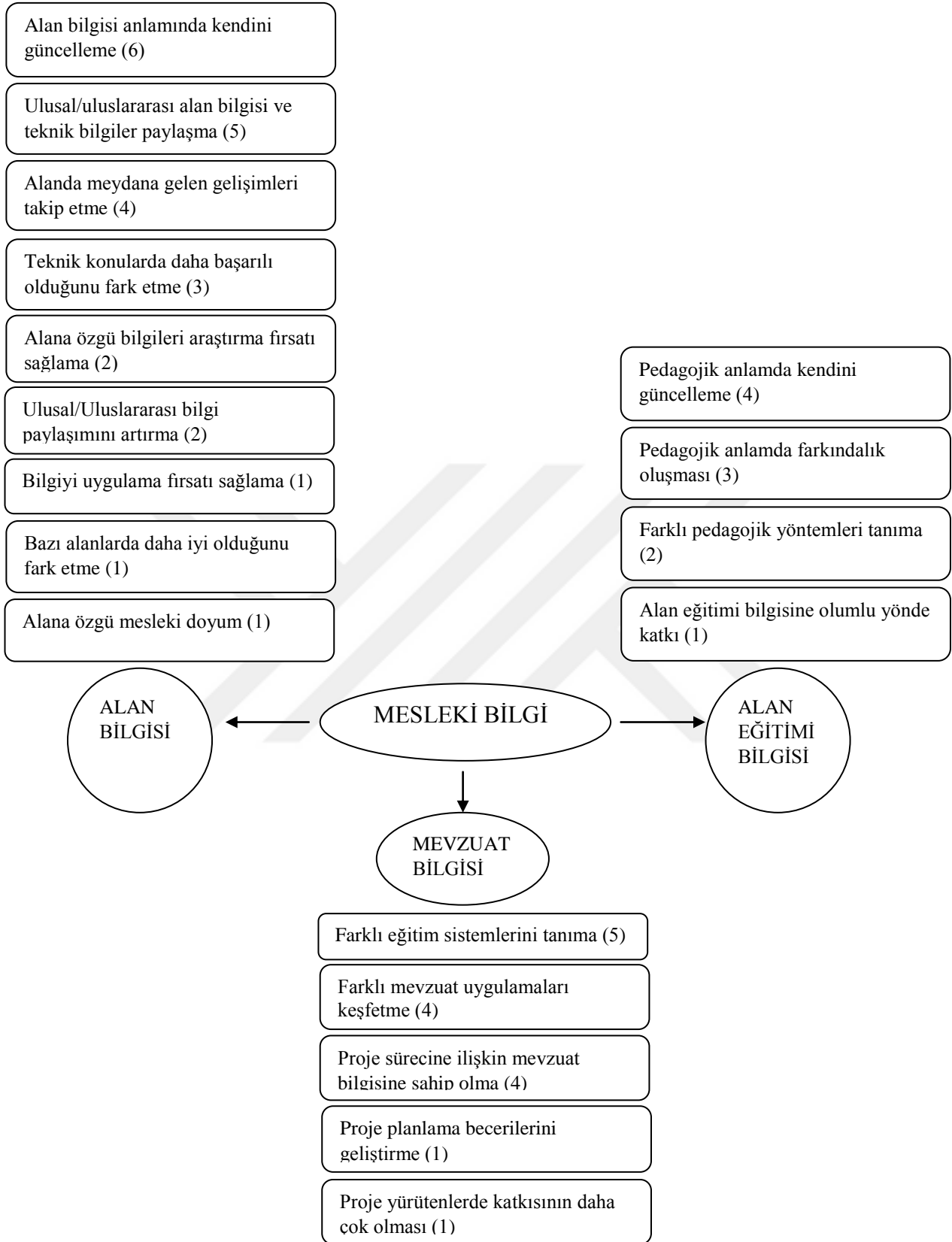
İkisinin de farklı artıları var, eksileri var. Erasmus+'ta yüz yüze o ortamı o okulu ya da o işletmeyi görme imkanı oluyor. Öğrencilere bunun bu açıdan faydası oluyor. eTwinning'de de sizin okulunuzda da vardır mutlaka, bizim okulumuzda yabancı öğrenci çok fazla var ve bu öğrencileri yurt dışına çıkamıyorsunuz ister istemez yani

böyle yasal bir sıkıntı var götürsen çocuğun kaçma ihtimali var, o yüzden götürüyorsun ama başarılı öğrenci ne yapıyoruz? Biz öğrencileri eTwinning’de değerlendiriyoruz (K6, Proje Okulu, K).

Mesleki Bilgi

Katılımcılara bu projelerin mesleki bilgi açısından onlara katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 5'te de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlere mesleki bilgi açısından katkıları ana teması üzerinden daha önce Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirttiği "Öğretmen Yeterlikleri" çerçevesinden de yola çıkarak alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara projeleri deneyimleyen katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Alan Bilgisi

Katılımcıların büyük bir kısmı bu projeler sayesinde alan bilgisi anlamında kendilerini güncelleme şansı elde ettiklerini ifade etmişlerdir ($n=6$). Öğretmenlerden biri bu görüşünü şu ifadelerle dile getirmiştir:

Benim branşım bilişim. Mesela bir okuldayken, çalışırken senin ülkedeki veya okulundaki trendleri, kavramları duyuyorsun. Dışarı çıktığında dünyadaki trendleri, kavramları, yeni şeyleri, yeni fikirleri duyuyorsun ve o fikirlerle tanışıp, erken hareket ediyorsun. VR mesela, dışarıda duyduk biz VR'ı. Türkiye'de daha VR'dan, sanal gerçeklikten bahsedilmiyordu bile. Geri döndük ve VR ile ilgili çalışmalara başladık (K7, Proje Okulu, E).

Katılımcıların sıklıkla ifade ettikleri diğer konular ise ulusal ve uluslararası alan bilgisi ve teknik bilgileri paylaşabildikleri ($n=5$) ve alanda meydana gelen gelişimlerin takip edilebilmesi ($n=4$) olmuştur. Katılımcıların bu konulara ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Alan bilgisi açısından oldu. Bizim de bazı kazanımlarımız vardı, kendi tecrübelerimiz ama orada da farklı bir şeyler gördüğümüzde oradan da bir şeyler öğreniyoruz yani etkileşim olduğu zaman, biz nasıl onlara 3D verdik onlardan da bir şeyler aldık, bilgi birikimimizi bir üst kademeye çıkarmış olduk, faydalı oldu (K3, Proje Okulu, E).

Mutlaka tabi. Teknoloji olarak özellikle otomotiv sektöründe... Ben otomotivde bundan 10 yıl öncesinde de gitmiştim. Mercedes firmasının orada ar-ge çalışmalarına katıldık. Yani dünyada en ileri teknoloji. Öyle bir imkana sahip olmak buralarda mümkün değil. Zaten otomotivde de dünya sektörü Almanya. Yerinde en azından bunları görmüş oluyorsunuz (K11, Proje Okulu, E).

Diğer bulgulardan farklı olarak bazı katılımcılar teknik konularda kendilerinin diğer ülke uygulamalarına göre daha fazla başarı yakaladıklarını fark ettiklerini ($n=3$) de belirtmişlerdir. Bu görüşe ilişkin öğretmenlerin kendi ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Doğruyu söylemek gerekirse yaptığımız Erasmus projelerinden mesleki açıdan fazla bir deneyim kazanamadık. Çünkü biz kendimiz zaten burada özellikle sanal gerçeklik alanında projeler yürütüyoruz, kendi projelerimizi. Biz bu Erasmus+ kapsamında yurt dışında bir öğretmen hareketliliğinde kurs için gitmiştik, ama gittiğimiz yerdeki aldığımız kursta bizim seviyemizin üzerinde değil biraz altında olduğunu gördük. Aslında biz yurt dışına gittiğimizde, gittiğimiz ülkedeki eğitimde biz onlardan daha öndeydik yani (K3, Proje Okulu, E).

Alana özgü bilgileri araştırma fırsatı sağlama ($n=2$), ulusal/uluslararası bilgi paylaşımını artırma ($n=2$), bilgiyi uygulama fırsatı sağlama ($n=1$), bazı alanlarda daha iyi olduğunu fark etme ($n=1$) ve alana özgü mesleki doyum ($n=1$) da bahsedilen diğer katkılar arasında sıralanmıştır. Öğretmenlerden birinin “Proje işine geçtikten sonra yani 4-5 yıldır projelerle böyle haşır neşirim, öğrenciye aktaramadığım, anlatamadığım akademik dili projeyi yazarken kullanma fırsatım oluyor. O açıdan ben kendimi gerçekten çok mutlu hissettim. (K6, Proje Okulu, K)” ifadeleri mesleki doyumla ilgili görüşlerini göstermektedir.

Alan Eğitimi Bilgisi

Katılımcılardan alınan cevaplar doğrultusunda çoğunluğun bu projeler ile pedagojik anlamda kendini güncelleme fırsatı edindiğini ifade ettiği görülmüştür ($n=4$). Katılımcı öğretmenlerden biri bunu şu cümleleriyle ifade etmiştir.

Şahsım adına konuşayım, pedagojik açıdan bana çok ciddi etkileri oldu. Giriyorsun, derste bir öğretmen arkadaşı görüyorsun, ders işlenişini görüyorsun, mesela bir ülkeye gittin ders var, ders esnasında çocuk yere oturmuş, duvara yaslanmış ayağını uzatmış, önüne bilgisayarını almış, bir tanesi masanın üzerinde yatmış. Normalde bizim burada disiplin adına çok kızacağımız bir atmosfer var, ama iki saate yakın ders izledim, çocukların yaptığı çalışmaları gördüm. Çok etkilendim ve şunu fark ettim, tali şeylerle uğraşmamak, hedefe odaklanmak lazım. Eğitimde hem pedagojik açıdan hem de öğrenciyle geliştireceğin ilişki açısından büyük faydası oluyor (K7, Proje Okulu, E).

Katılımcılar kendilerinde bu projeler aracılığıyla pedagojik anlamda farkındalık oluştuğunu ($n=3$), farklı pedagojik yöntemleri tanıma fırsatı bulduklarını ($n=2$) ve alan eğitimi bilgisine olumlu yönde katkı sağladığını ($n=1$) da belirtmişlerdir. Bu ifadelere yönelik öğretmenlerin kendi ifadeleri şu şekildedir:

Oradaki eğitim ne düzeyde onu gördük, eğitim uygulamalarını görüyoruz. Oradaki öğretmenlerin öğrenciye karşı yaklaşımı nasıl? Onları görüp biz kendimizde de onu kıyaslamaya çalışıyoruz (K11, Proje Okulu, E).

Orada okul ziyaretlerimiz oluyor oryantasyon döneminde. Hem işyeri ziyareti hem de okul ziyareti oluyor. Orada aynı dönemdeki bir öğrenci nasıl yetiştiriliyor onu da görüyoruz. İnceleme esnasında bizimki daha çok mesleki eğitim olduğu için okulları inceleme esnasında kullanılan yöntemlerle ilgili meslektaşlarımızla görüştüğümüzde bu

konuda farklılıkları görüyoruz. Ama daha çok biz alanla ilgili meslekle ilgili uygulamalar yapıyoruz (K1, Proje Okulu, E).

Mevzuat Bilgisi

Katılımcıların projelerin mevzuat bilgisine katkısı ile ilgili en çok üzerinde durdukları konu farklı eğitim sistemlerini tanıma fırsatı edindikleri ($n=5$) olurken, üzerinde durulan bir başka konu ise farklı mevzuat uygulamalarını keşfettikleri olmuştur ($n=4$). Öğretmenler bu konulara ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

Tabi biz burada mevzuatı değiştiremiyoruz ama bundan 20 sene öncesine göre bazı yönden bizim eğitim sistemimizde bozulmalar oldu. Bazı yönden de iyileştirmeler oldu. Bu zorunlu eğitime geçtikten sonra bizim zorunlu eğitim, eğitim sistemini bozdu bizde. Çünkü her öğrenciyi okula getiriyorsunuz. Özellikle meslek lisesine mesleği edinmeyecek öğrencide geliyor. Kafası çalışmayan öğrenci de geliyor. Zorla bu öğrencileri işte eğitmek zorunda kalıyorsunuz. Bu da çok zor. Orada öyle değil. Orada herkes ilköğretimden itibaren yönlendiriliyor. Yani çocuğun hangi yönü daha kuvvetliyse o yöne yönlendiriliyor. Yönlendirildiği yerde eğer diyelim ki çocuk, çıraklık, eğitim gibi bir okula geçti, çok daha başarılı oldu, üst kademe okullara geçebiliyor lisede veya lisede okurken başarısız olduysa diğer alt kademelere geçişler yapabiliyor. O yüzden oradaki sistem biraz daha buraya göre iyi (K11, Proje Okulu, E).

İki kere Ankara'ya gittik. O süreçler açısından tabi ki mutlaka oraya gittiğimizde öğrendik. Oradaki vatandaş partnerinizin temsilcisi bizim başbakanımız bile buraya gelmek için vize almak zorunda dedi. Yani öyle vizesiz buraya siz zorlandık diyorsunuz da o hiçbir şey dedi. Ama öbür taraftan o zaman kraliçe sağdı. İngiltere kraliçesinin pasaportu bile yoktur dedi. Dünyanın istediği ülkesinde istediği zaman gider dedi. Yani şeyi hissediyorsunuz, o gücü yani orada bir güç sonuçta (K14, Proje Okulu, E).

Katılımcılardan bazıları bu projelerin mevzuat bilgisine katkısının olmadığını ifade ederken ($n=4$), proje sürecine dahil olunca bu sürece ilişkin mevzuat bilgisini edindiklerini ifade eden katılımcılar da olmuştur. ($n=4$). Katılımcı öğretmenlerden biri “Öğretmenlikle ilgili mevzuat açısından çok fazla etkisi olmuyor ama projenin içine girmeden projeye ilgili çok fazla bilgin olmuyor. Yani yazdığım zaman öğreniyorsun aslında. Uygulama yapmaya başlamadan böyle biraz teorikte kalıyor. Uygulama yapmaya başlayınca kendini daha da geliştiriyorsun. (K6, Proje Okulu, K)” şeklinde bu düşüncesini ifade ederken, bir diğeri şu ifadelerle düşüncesini belirtmiştir:

Mevzuat açısından oldu, şöyle söyleyeyim, Erasmus+ kapsamında yurt dışından ortak nasıl bulunur, bu ortaklarla nasıl iletişime geçilir, ortak proje nasıl yapılır, hangi ülkeler vardır, ne kadar sürer, bunların hepsi mevzuat konusu olduğu için bunlarla ilgili detaylı bilgiler de öğrenmiş olduk, bu konuda bayağı bir faydalanmış olduk (K3, Proje Okulu, E).

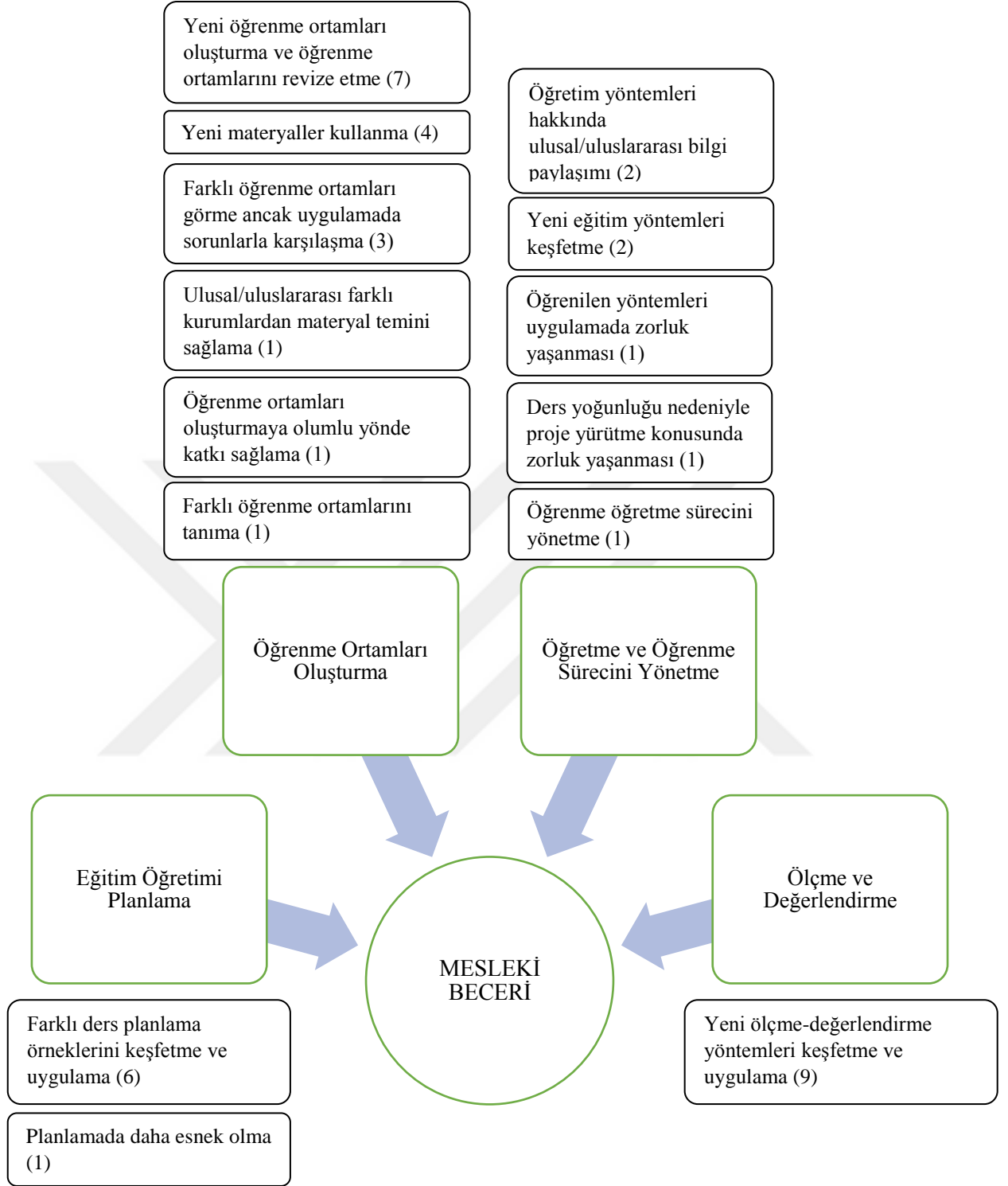
Katılımcıların üzerinde durduğu diğer konular ise projeleri yürütenlerde bu projeler aracılığıyla proje planlama becerilerinin geliştiği ($n=1$) ve bu projelerin

özellikle projeleri yürütenlere mevzuat bilgisi bakımından katkısının daha çok olduğu ($n=1$) yönünde olmuştur. Katılımcı öğretmenlerden biri görüşlerini aşağıdaki cümleleriyle ifade etmiştir.

Oldu, nasıl diyebiliriz? Mesela bir proje yaparken, projeyi bölümlere ayırma, hangi zamanda hangii kısım yapma, grup halinde çalıştığımız zaman projeyi bölümlere ayırma, arkadaşlar arasında ya da öğrencilere de paylaşırma ve yapılan projeleri en sonunda tekrar birleştirme bir araya getirme konusunda bir tecrübemiz oldu (K3, Proje Okulu, E).

Mesleki Beceri

Katılımcılara bu projelerin mesleki becerilerine katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 6'da da görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlere mesleki beceri açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim

Bakanlığı'nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme değerlendirme alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara projeleri deneyimleyen katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Eğitim Öğretimi Planlama

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin eğitim öğretimi planlama açısından onlara katkılarının neler olduğu sorulmuştur. Katılımcıların ikisi bu projelerin planlamaya katkısının olmadığını söylerken, büyük çoğunluğu farklı ders planlama örneklerini keşfetme ve uygulama konusunda bu projelerin katkısının olduğunu ifade etmiştir ($n=6$). Bu ifadelere yönelik doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir.

Biz önceden şöyle çalışıyorduk, mesela derse giriyorduk, derste bizim bir yıllık planımız vardı. O yıllık planda bize hedefler konulmuştu. Deniliyordu ki derste şu 4 saatte şu hedefleri gerçekleştireceksin. Yurt dışına gidince o zaman mesela ilk önce ünite bazlı yıllık planlar vardı. Sonra modüller yıllık planlar çıktı. Sonra kazanım bazlı yıllık planlar çıktı. O süreçte ben yurt dışına gittiğimde proje tabanlı öğretim yöntemini gördüm birçok yerde. Yani adam modüle, üniteye ya da kazanıma bakmıyordu. Projeye beraber bir ürün çıkartmaya ve o ürün çıkarken yolda çocuğu eğitmeye bakıyordu. O zaman ben de mevcut planlama içerisinde şöyle bakmaya çalıştım, yani benim çocuğa if karar yapısını öğretmem, bu yeterli değil. Çünkü bizim sistemde şuydu, karar yapısını öğrendi mi? Öğrendi bitti. If karar yapısını kullandığın konuda onun olduğu bir ürün çıkarttırman lazım. Web sitesi, robot vesaire bu açıdan planlamayı yaparken hep şöyle planlama yapıyorum artık yani alışkanlık oldu. Ben bu dersi anlattım. Bu hafta anlattım. Önümüzdeki hafta anlattım. Sonuçta çocuklar bana çıktı olarak ne verecek? O çıktıya götürecek bir planlama yapıyorum (K7, Proje Okulu, E).

Katılımcılardan biri ise bu projelerden sonra eğitim öğretimi planlamada daha esnek olmaya başladığını “Bize şöyle bir etkisi oldu, daha esnek yaklaşım. Planlarken daha esnek daha kullanabileceği şeylere yakın şeylere müfredattan ziyade daha çok hayatta karşılaştıkları, yani iş alanında karşılaşılabileceği şeyleri ön plana çıkarmaya çalışıyorum mesela şimdi (K12, Proje Okulu, E).” cümleleriyle ifade etmiştir.

Öğrenme Ortamları Oluşturma

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenme ortamları oluşturma konusunda onlara katkısının olup olmadığı ve bu katkıların neler olduğu sorulmuştur. Üç katılımcı bu projelerin öğrenme ortamları oluşturma konusunda katkısının olmadığını ifade ederken, katılımcıların büyük çoğunluğu yeni öğrenme ortamları

oluşturma ve öğrenme ortamlarını revize etme konusunda bu projelerden etkilendiklerini bildirmişlerdir ($n=7$). Katılımcılardan biri bu görüşünü şu cümlelerle anlatmıştır:

Biz ele aldığımız konuyu hareketlilik faaliyetini yaptık, geri geldik, geri geldikten sonra onunla ilgili elde ettiğimiz bütün birikimleri diğer hibe kaynakları ile birleştirip okulumuza yeni mesleki ortamlar oluşturuyoruz. Mesela akıllı ev sistemleri laboratuvarı, mesela robotik kodlama laboratuvarı. Bunlarda burada durmuyor. Akıllı ev sistemleri laboratuvarını tescilledik, bütün Türkiye'deki meslek liselerine şu anda pazarlıyoruz Tüse aracılığıyla. Yine robotik kodlama laboratuvarı kurduk, kurmuş olduğumuz robotik kodlama laboratuvarını Somali'de Zem Zem Üniversitesine TİKA yardımıyla hibe yoluyla gittik oraya da kurduk. Yani hem yurtiçinde hem yurtdışında teknoloji transferi de yapıyoruz, elde ettiğimiz birikimi de bizden daha düşük ülkelere götürüyoruz. Mesela Afrika'ya götürüyoruz işte. Bu vizyonu, bu esnekliği sağlayan projeler. Başta bu Erasmus projeleri ile oluyor bu işler, kökü o yani (K1, Proje Okulu, E).

Katılımcılar bu projeler aracılığıyla yeni materyallerle tanışıp kullandıklarını ($n=4$) ve ulusal/uluslararası farklı kurumlardan materyal temini sağladıklarını da belirtmişlerdir ($n=1$). Bu durumları örnekleyen katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

Mutlaka tabi, yani oraya gidip orada uygulamalara da katılıp oradaki araştırmaları incelediğiniz zaman, oradaki çalışmaların burada da olmasını istiyoruz. O yüzden biz de ona gayret gösteriyoruz. Buradaki projelerimizde dışarıda gördüğümüz projelere benzer. Mesela Avusturya'da bir teknik müze gezmiştik. Teknik müzede gördüğümüz şeylerin bir kısmını da burada uygulayabilir miyiz diye planladık. Yani projemize dahil ettik. Daha doğrusu oradaki çalışmaların bir kısmını da burada öğrencilere eğitim yönünden mesela maketler hazırlayıp, ona göre eğitim simülasyonları hazırlayıp eğitim sistemine katmaya çalıştık ve daha birkaç yıl öncesinden de atölye ortamında bizim diğer atölyede eğitim simülasyonları yaptık eğitime yönelik. Türkiye'de daha ilk defa burada yapıldı o çalışmalar. Hatta Afrika'ya da gönderdik eğitim sistemlerini (K11, Proje Okulu, E).

Kesinlikle, zaten bizim alanımız sanal gerçeklik olduğu için, bizim normal hayatta erişilmesi zor ya da maliyetli olan eğitim materyallerini, üç boyutlu sanal tasarlayıp sanal ortamda sanal gerçeklik gözlüğü ile öğrencilere tanıtımını yapan bir projemiz vardı. Bunu eğitim materyalleri temin etme konusunda, sanal gerçeklik gözlüğü olsun, onunla ilgili yüksek özelliklere sahip bilgisayar olsun, bunları temin etme konusunda ve öğrencilere bunları takip denetleme, uygulama yaptırma açısından çok faydasını gördük. Bu şekilde de değişik eğitim ortamı oluşturduk. Bunu da uyguluyoruz (K3, Proje Okulu, E).

Katılımcıların üzerinde durduğu bir başka konu ise farklı öğrenme ortamları görme ancak uygulamada sorunlarla karşılaşma ($n=3$) olmuştur. Öğretmenlerden biri bu konu ile ilgili görüşünü “Oradaki imkanlarla buradaki imkanlar farklı. Yani öğrenme ortamını çok fazla değiştiremiyorsun. Oturma düzeni çok çok bizde değiştirebiliyorsun. Bu biraz dersin özelliği ile de ilgilidir. Bizim alanda biraz aslında eğitim tekniklerini kullanmayı kısıtlıyor. Mecbur bizim odağımızda bir ders geçiyor (K25, Proje Okulu Değil, E).” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcıların bahsettiği diğer durumlar ise öğrenme ortamları oluşturmaya olumlu yönde katkı sağlama ($n=1$) ve farklı öğrenme ortamlarını tanıma ($n=1$) olmuştur. Bir katılımcı bununla ilgili düşüncesi aşağıdaki gibidir.

Öğrenme ortamından çok etkilendim. Mesela bizde daha geniş ama daha zayıf bir ortam var ama orada daha dar alanda daha güzel etkileşimler olduğunu gördüm. Bizde teknoloji daha gelişmiş ama daha az kullanılıyor. Onlarda daha az teknoloji, daha çok etkileşim var. Öğrenme ortamı beni o şekilde etkilemişti (K30, Proje Okulu Değil, K).

Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

Katılımcıların biri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretme ve öğrenme sürecini yönetmeye katkısının olmadığını ifade etse de, çoğu katılımcı bu projeler aracılığıyla farklı öğrenme-öğretme süreçlerini keşfettikleri ($n=6$) belirtmiştir. Katılımcılardan biri bu konuya ilişkin görüşlerini şu cümleleriyle ifade etmiştir.

Mesleki eğitim çok pahalı bir eğitim. Yani belli bir yatırım yapmanız gerekiyor çocuğa belli bir şey öğretebilmeniz için. Bunu da her yere yatırım yapmayabilirsiniz ama bir proje ile yapmış olduğunuz güzel bir staj faaliyeti ile o çocuğun bazı teknolojik kazanımlarını orada gösterebilirsiniz. Farklı uygulamaları, farklı kazanımları öğrenme süreçlerini o staj uygulamasında tanımlayabilirsiniz. Bize bu imkanı veriyor. Yani yeni bir pencere açıyor (K1, Proje Okulu, E).

Katılımcıların üzerinde durduğu diğer konular ise bu projelerin öğretim yöntemleri hakkında ulusal/uluslararası bilgi paylaşımında bulunabilmelerine imkan tanıdığı ($n=2$), bu projelerle yeni eğitim yöntemleri keşfettikleri ($n=2$), öğrenilen yöntemleri uygulamada zorluk yaşanması ($n=1$) ve hem derslere girip hem de proje yazan öğretmenlerin ders yoğunluğu nedeniyle proje yürütme konusunda zorluk yaşadığı ($n=1$) ile ilgilidir. Katılımcıların üzerinde durduğu bu konulara yönelik örnek doğrudan alıntı ifadeleri şöyledir:

Olmuştur illaki, alan eğitimi açısından, şöyle söyleyeyim, bizim kullandığımız teknolojileri ya da yöntemleri onlar da kullanıyordu, farklı yöntemler vardı biz onu gördük orda, pedagojik açıdan da öğrencileri nasıl daha fazla motive edebiliriz, onlar hangi yöntemleri kullanıyor, biz neleri kullanıyoruz, karşılıklı etkileşim olduğu için faydalandık diyebiliriz (K3, Proje Okulu, E).

Öğrenme süreci yani kişisel öğrenmemi etkiledi. Doğal olarak hani kendi öğrendiğini öğrenciye aktarıyorsun, o açıdan öğretme sürecini de etkiliyor ama yönetim sürecinden bahsediyorsunuz. Soruya bakış açısıyla değişir bu. Yani proje hazırlarken aynı zamanda derse giren öğretmen okul ortamında değil, okul ortamında sonuçta yapman gereken şeyleri yapıyorsun ama ev ortamında ekstra efor sarf etmek zorunda kalıyorsun proje yazmak için ya da yönetmek için. Bu doğal olarak senin yani öğrenmeni etkiliyor. Bir dezavantaj olarak da sayabiliriz bunu (K6, Proje Okulu, K).

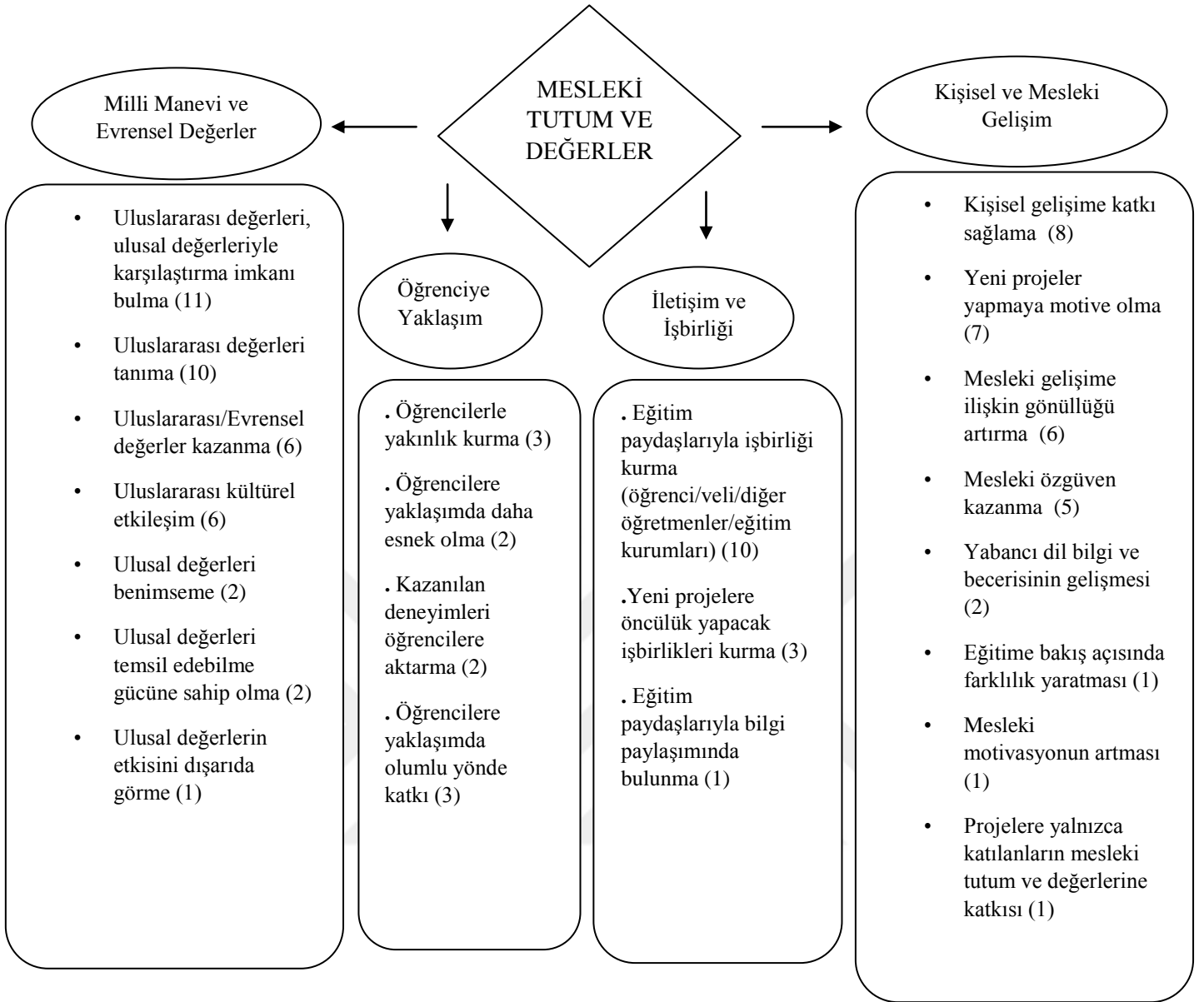
Ölçme ve Değerlendirme

Katılımcıların az bir kısmı Erasmus+ ve eTwinning projelerinin ölçme ve değerlendirme konusunda da katkısının olmadığı ($n=3$) söylerken, büyük çoğunluk bu projelerle edindikleri deneyimler doğrultusunda yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri keşfettikleri ve uyguladıklarını ($n=9$) söylemişlerdir. Katılımcılardan biri bu konu ile ilgili görüşünü şu ifadelerle belirtmiştir:

eTwinning olsun, Erasmus+ olsun fark etmiyor. Yani normalde öğrendiğimiz, okul ortamında gördüğün, sonradan gördüğümüz, kendi uyguladığımız ya da arkadaşlarımızdan öğrendiğimiz, esinlendiğimiz ölçme değerlendirme yöntemlerinin dışında gidiyorsunuz farklı bir ortamda bakıyorsunuz adam sınav yapmadan ölçüyor, değerlendiriyor öğrenciyi. Nasıl yapıyor? Sınıf ortamındaki uyguladığı etkinliklerden gösteriyor sana. Ben böyle böyle değerlendiriyorum. Bu mantıklı diyorsun hem daha az efor sarf ediyorsun o değerlendirme yöntemini kullandığın zaman hem de öğrenci fark etmeden ölçme- değerlendirme yaptığın için strese girmiyor. O açıdan öğrenciye faydası oluyor. Bu açıdan yani farklı olanları alıyorsunuz (K6, Proje Okulu, K).

Mesleki Tutum ve Değerler

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki tutum ve değerlerine katkısı olup olmadığı sorulan katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 7’de de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki tutum ve değerleri kazanmaları açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği ve kişisel ve mesleki gelişim alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara projeleri deneyimleyen katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Milli Manevi ve Evrensel Değerler

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin milli, manevi ve evrensel değerler kazanılmasındaki rolünün çok olduğunu düşünen katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu projeler aracılığıyla uluslararası değerleri, ulusal değerleriyle karşılaştırma imkanı buldukları ($n=11$) olmuştur. Öğretmenlerden birinin bu görüşünü ifade ettiği cümleler şöyledir:

Bazı ülke vatandaşlarının bu eğitim konusunda çok dakik olduklarını, ülkemizde çok dakika olunmadığını, kendimi de içine katarak, saniyesi geldiği zaman bazıları derse giriyordu. Saniyesi geldiği zamanda konu yarıda bile olsa çıkıyorlardı ama bizde 2 dakika, 3 dakikanın çok bir önemi olmadığını, 2 dakika geç de girebilir. 2 dakika erken de çıkabilir, geç de çıkabilir. Böyle şeyler olduğunu gördüm. Onlar tamamen dakik. Saat kaçta başlıyor, kaçta bitiyorsa ona birebir riayet ediyorlardı (K27, Proje Okulu Değil, E).

Katılımcıların sıklıkla ifade ettiği diğer konular ise uluslararası değerleri tanımaya katkısının büyük olduğu ($n=10$) ve uluslararası/evrensel değerler kazandıkları ($n=6$) yönündedir. Öğretmenlerin bu konular ile ilgili görüşleri aşağıdadır.

Sadece eğitimdeki öğretim materyalleri yöntemleri değil toplumsal sosyolojik dönüşümü de sağlıyor Erasmus+. Ben mesela kırmızı ışıkta durmazdım çünkü ülkemde böyle bir kültür yoktu. O zaman bu kadar trafik kuralları da önemsenmiyordu. 2007'lerde 2008'lerde Hollanda'ya, Almanya'ya gitmeye başlayınca Türkiye'ye döndüğümde şunu fark ettim, kırmızı ışıkta duran tek kişi benim. Yani o ister istemez senin günlük yaşamını sosyolojini, bakış açını, ideolojik tavrını her şeyini etkiliyor (K7, Proje Okulu, E).

Evet, siz iş disiplininin en yüksek olduğu Almanya'da öğrencinize staj yaptırıyorsunuz dolayısıyla mesela şu röportajı mesai saatlerinde yapıyoruz, normalde ben burada görevli bir insanım Almanya'da olsak sizi kabul etmem doğru değil aynı bunun gibi farklılıklar var. Yani sonuçta biz yine eğitim - öğretim ile ilgili bir şey yapmış oluyoruz da oradaki kural kaideleri iş disiplini ile ilgili kural kaideler çok kesin ve net. Mesela çalışan bir işçinin saat 10'da 10 dk lık öğrenci teneffüsü gibi teneffüsü vardır ona herkes uyar. Herkes diğer zamanlarda işine bakar ama 10 dk'lık teneffüste de kimseyi çalıştıramazsınız. O disiplin özellikle de Almanya'da aşırı şekilde var. Bundan da çocuklarımız etkileniyorlar zaten, dikkatlerini çekiyor ve o kural ve kaideye de uyuyorlar. Yarın bir gün iş ve meslek sahibi olduklarında da belki kendi iş yerlerinde de uyguluyorlar. Biz onlara gösteriyoruz, görüyorlar o farklı iyi uygulamaları, iş disiplini ile ilgili iyi uygulamaları (K1, Proje Okulu, E).

Katılımcılar uluslararası kültürel etkileşimin bu projelerle çok yaşandığını söylemiş ($n=6$) ve insanların ulusal değerlerini de fark edip benimsedikleri üzerinde de durmuşlardır ($n=2$). Bazı katılımcılar bu konular ile ilgili görüşlerini "Bizim uyguladığımız yöntemler ile öğrencilerimiz gittiği ülkelerin vatandaşı gibi hareket ediyorlar. Dolayısıyla oradaki kültürü alıyorlar, dil gelişimi oluyor, yani saymadığımız

faydalar var burada (K1, Proje Okulu, E).” Şeklinde ifade ederken, bazıları da şu doğrudan alıntı ifadeleriyle belirtmişlerdir:

Ben oradan birebir, milli, manevi değerler transferi anlamında bir şey olmaz ama, orada buldukları süre zarfında, bu ülkenin kıymetini daha iyi anladıklarını, zaten bu tip projelerde gönüllülük esas olduğu için, bu tip projelerde görev alan öğretmenlerimiz zaten bu konunun farkındalar ama daha iyi bir farkındalık oluşup döndüklerinde daha canla başla çalıştıklarını görebiliyorum, gözlemleyebiliyorum (K2, Proje Okulu, E).

Katılımcıların üzerinde durduğu diğer durumlar ise ulusal değerleri benimseme ($n=2$), bu projeler aracılığıyla ulusal değerleri temsil edebilme gücüne sahip olma ($n=2$) ve ulusal değerlerin etkisini dışarıda görme ($n=1$) olmuştur. Bu durumlara yönelik örnek cümleler aşağıdadır.

Valla bizde işte milli manevi değerlerimiz artsın istiyoruz. Yaptığımız bu projelerle dünya çapında söz sahibi olsun istiyoruz tabii. O yüzden yaptıkça daha da güçleneceğini düşünüyoruz bu projelerin (K11, Proje Okulu, E).

Polonyayla bizim kültürümüz çok benzer geldi bana. Zaten konuştuğumuzda da bir Osmanlı etkisi vesaire orada da olduğu için hissediliyor. Örf adetleri, gelenek göreneklerinde de benzerlikler var. Her ne kadar dini veya yaşam tarzları benzemese de örf adetlerinde benzerlikler olduğunu gördüm (K30, Proje Okulu Değil, K).

Öğrenciye Yaklaşım

Katılımcılarının büyük bir çoğunluğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenciye yaklaşımlarını etkilemediğini ($n=6$), zaten öğrenciye karşı olumlu bir yaklaşım içinde olduğunu söylerken; katılımcıların bazıları bu projelerin onlara öğrenciye yaklaşım konusunda olumlu yönde katkısının olduğunu ($n=3$), bu projelerden sonra öğrenciyle yakınlık kurduklarını ($n=3$) ve öğrenciye yaklaşımlarında daha esnek olduklarını ($n=2$) ifade etmişlerdir. Katılımcılar bu durumlara dair görüşlerini şu ifadelerle ortaya koymuşlardır:

Biz çocuğun 17 yaşındaki 16 yaşındaki çocuğun sorumluluğunu alıyoruz farklı bir dini yaşantının olduğu farklı kültürün olduğu bir yere götürüyoruz ve gezdirmiyoruz, çalıştırıyoruz, yani çok büyük bir sorumluluk bu, çok büyük bir sorumluluk. Siz orada sabahleyin 5’te çocuğu kaldırıp işe göndermek zorundasınız sabah 5 te. Yani güneş doğmadan o çocuğu yola göndereceksiniz, akşamleyin de o çocuğun gelmesini bekliyorsunuz evde. Bu süreç içerisinde siz koordinatör öğretmen gibi hareket ediyorsunuz, o çocuğunuz geldikten sonra akşam yemeğini yedireceksiniz, yatacaksınız yattıktan sonra da gece sabaha kadar tekrar ertesi gün uyandırana kadar da tekrar onun anasısınız babasısınız emmisisiniz dayısısınız her şeyi sizsiniz. Bu sorumluluğu almak zor. Yani mesela ben diyorum ki Naim saat gece 1 buçukta üstün açılıyor, ben kapatıyorum senin üstünü diyorum. Bunu diyebilmek lazım, kontrol edebilmek lazım çocuğu. Yani zor bir iş fakat çok büyük bir faydası olduğuna inandığımız için yapıyoruz biz bu işi (K1, Proje Okulu, E).

Yaklaşım açısından bana bir etkisi olmadı. Ben öğretmenliğin başından beri hep öğrenciye faydalı olan, öğrencilerin her anlamda gelişmesini isteyen bir öğretmenim. Öyle bir mantalite ile baktığım için zaten bu projeleri yürütüyoruz. Yani o mantalite ile baktığım için. ekstra bir etkisinin olduğunu düşünmüyorum. Zaten o anlamda düşünüyorum ben. Öğrencilere yaklaşımım zaten pozitif. Ben her zaman kendilerini sadece derslerde değil, her anlamda geliştirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda zaten bu projeleri yürütmeyi ve uygulamayı seviyorum (K23, Proje Okulu Değil, E).

Diğer bulgulardan farklı olarak Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin öğrenciye yaklaşımlarına katkısı konusunda bazı katılımcılar da kazanılan deneyimleri öğrencilere aktarma ($n=2$) hususunda katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu görüşe ilişkin öğretmenlerden birinin kendi ifadesi “Orada edindiğimiz tecrübeleri geldiğimizde öğrencilerimize aktarıyoruz ve onlarda da bir istek oluşuyor, onlar da eğitim-öğretime daha motive etmiş oluyor bunu da gözlemliyoruz (K3, Proje Okulu, E).” gibiyken, bir diğerinin cümleleri şöyledir:

Şöyle farklı oldu. Onlara daha çok ufuklarını açmak için örnekler verebiliyorsunuz burada. O kendi gidemese de siz ona anlatabiliyorsunuz. Gördüğünüz şeyleri örnekleri bu biraz önce size verdiğim örnekler gibi. Önce garip geliyor onlara, hadi canım diyor, o kadar da değildir diyor. O kadar diyorum. Fazlası var eksigi yok. O açılardan faydası oluyor öğrenciye tabii ki bakış açımız da o yönde biraz değişiyor (K14, Proje Okulu, E).

İletişim ve İşbirliği

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin iletişim ve işbirliği kurma açısından öğretmenlere katkısının olduğunu düşünmeyen üç katılımcı varken, katılımcıların büyük çoğunluğu bu projeler aracılığıyla eğitimin paydaşları (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları) ile iletişim ve işbirliği kurduklarını ($n=10$) ve yine bu eğitim paydaşları ile bilgi paylaşımında bulduklarını ($n=1$) belirtmişlerdir. Buna yönelik bazı katılımcılar şu ifadeleriyle görüşlerini belirtmişlerdir:

Paydaşlarla çok mecburen iletişime geçiyoruz. Özellikle öğrenci velileriyle, eğitim diğer paydaşları olan milli eğitimle veya özellikle. Hareketlilikler sırasında ülkemize gelen misafirleri burada ağırlarken, üniversite olsun. buradaki dernekler olsun, eğitimle alakalı dernekler olsun, diğer okullar olsun çok fazla iletişime geçiyoruz. Çünkü farklı aktiviteler, farklı etkinlikler yapmamız gerekiyor. Dolayısıyla bu anlamda iletişimimizi çok fazla güçlendiriyor. Bu projeleri yürütmek için örümcek ağı kurmanız gerekiyor. Yani her tarafa elinizin uzanması gerekiyor. Dolayısıyla Milli Eğitim olsun ya da diğer okullar olsun, diğer okuldaki öğretmenler olsun çok fazla iletişimimiz var. Bu projeler sayesinde oluyor zaten bu iletişim. Çünkü onlar bize bağlı oluyor, biz onlara bağlı oluyoruz. Örneğin workshoplar yapmamız gerekiyor. Milli eğitimdeki arge birimiyle çok fazla iç içe çalışmamız gerekiyor. Dolayısıyla iletişimimizi ciddi anlamda kuvvetlendiriyor bu projeler (K23, Proje Okulu Değil, E).

Tabi ki yani şimdi siz bir anne babanın en kıymetli varlığını çocuğunu alıyorsunuz dolayısı ile siz de inanıyorsunuz onlar da inanıyor, benim çocuğum bir meslek sahibi olacak, yurt dışında staj yapacak, ve bu yurt dışında yapmış olduğu stajın çocuğumuza, oğlumuz kızımıza faydası olacak düşüncesi ile siz ortak bir payda için mücadele ediyorsunuz anne baba ile. Sanayideki usta ile yine aynı şekilde teknoloji transferi ile ilgili çalışmalarınız oluyor, onlara rehberlik yapıyorsunuz. Yine onlarla da bir mücadele içerisindeyiz. Sizin öğretmen arkadaşlarınıza olumlu katkılarınız oluyor, mesleki ortamların gelişmesine olumlu katkılarınız oluyor, amirlerinize yeni uygulamaların transferi açısından yol açıcı oluyorsunuz, okulunuzda yeni ortamlar oluşuyor, bu ortamların başka illere başka ülkelere gitmesi otomatik olarak herkesin hoşuna gidiyor. Yani herkesin yararına çalışmalar yapıyorsunuz, sonuçta bu konuda lider konumuna geliyorsunuz, herkes sizi destekliyor. Onun için de sizin ilişkileriniz de herkesle iyi oluyor, gelişiyor bu proje sayesinde oluyor yani (K1, Proje Okulu, E).

Diğer bulgulardan farklı olarak katılımcılardan bazılarının vurguladığı başka bir bulgu ise bir projenin aslında yeni projelere öncülük yapacak işbirlikleri kurmaya imkan tanıyabildiği ($n=3$) olmuştur. Bir katılımcı bu konu ile ilgili üzerinde durduğu noktaları şu cümlelerle ifade etmiştir.

Kesinlikle, mesela gittiğimiz yerde yeni hocalarımız gördük, bizim uğraştığımız proje ile ilgili alanlarda çalışan hocalar vardı, değişik insanlar vardı. Onlarla iletişim bilgilerimizi aldık, şuanda da hala iletişimdeyim kendimde birebir, bir sıkıntı olduğunda ya da kafamıza takılan bir şey olduğunda onlarla iletişime geçiyoruz, onlarda bizi arıyorlar soruyorlar, bu şekilde bir çevre edinmiş oluyoruz, hatta bu sayede üçüncü ülkelerden de iletişime geçip, ortaklık, yeni proje teklifleri alma verme işlemleri devam ediyor (K3, Proje Okulu, E).

Kişisel ve Mesleki Gelişim

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kişisel ve mesleki gelişime katkısının olmadığını düşünen bir kişi varken, diğer katılımcılar farklı şekillerde katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların büyük bir kısmı bu projelerin kişisel gelişime katkı sağladığını ($n=8$) vurgularken, bir kısmı da bu projelere katıldıktan sonra yeni projeler yapmaya motive oldukları üzerinde durmuştur ($n=7$). Katılımcılardan biri bu konu ile ilgili düşüncelerini “Proje yazma konusunda beni yönlendirdi. Çünkü öğrencilerimizin dışarıya ne kadar fazla gitmesi durumunda dışarıya olan bakış açılarının değiştiğini gördüm. (K27, Proje Okulu Değil, E)” cümleleriyle ifade ederken, bir diğeri şu cümlelerle anlatmıştır:

Zamanımızı projelere ayırdıktan sonra fark ediyorsunuz ki aslında zamanın varmış. Genelde böyle zamanım yok, yetiştiremiyorum diyoruz ama başka şeyden kırtığımız zaman projeye aktardığımız zaman işte projeden kalan zamanlarda aslında şunu da yapabilirim, webinar varmış, şuna da katılabilirim. Hem de mesleki anlamda çok faydası olduğunu düşünüyorsunuz. Gerçekten hani bu tarz şeylerde böyle biraz daha aktif oluyorsunuz kendiniz. Yani başkasından beklemeden, birisinin söylemesini beklemeden, ben bunu da alayım, şunu da alayım (K6, Proje Okulu, K).

Katılımcıların çoğunlukla üzerinde durdukları diğer durumlar ise bu projelerin mesleki gelişime ilişkin gönüllülüğü artırdığı ($n=6$) ve mesleki özgüven kazandırdığı ($n=5$) yönünde olmuştur. Bazı katılımcılar bu görüşlerini şu ifadelerle ortaya koymuşlardır:

En bariz etkisi bu zaten. Adama bir koordinatörlük, bir liderlik becerisi kazandırıyor, ekstra bir bilgi yani. Şimdi bir de öğretmensin, bir yaşa gelmişsin, aile babasımsın, yetişkinsin, memur birisin ne kadar işine mesleki açıdan hakimmiş rolü yapsan da çok özgüvenli olamıyorsun. İşte bu sana o özgüveni kazandırıyor. O özgüven de hem eğitimde liderlik hem de o süreçte liderlik becerilerini geliştiriyor. Sen hem sınıfta rahat oluyorsun, hem alanın işleyişinde (K7, Proje Okulu, E).

Kesinlikle. Yaklaşık bir buçuk ay önce mesela Finlandiyalı matematikçi geldi Tokat'a, milli eğitimin arge bölümü getirdi. Matematik öğretmeni değilim, derse girmiyorum ama hemen gönüllüler listesine adımlı yazıyorum. Ne kapabilirim, ne öğrenebilirim, yani öğrenmeye açık hale getiriyor sizi. Çünkü bakıyorsunuz oradaki gelen kadın Finlandiya'dan çıkmış gelmiş 65 yaşlarında falan, bizim ülkemizde düşünün 65 yaşındaki bir kadının geleyim değil, zaten emekli olmuş oluyor. Finlandiyalı teyzemiz burada bize yeni şeyler öğretiyor ve öğrettiği şeyleri ilk defa duyuyorsun. En üzücü kısmı bu. Onun belki unutacağım eski bilgiler olarak belki değerlendiriyor bilmiyorum ama bizim açımızdan vay be işte yine az önceki söylediğim şey yani basit geometrik şekillerin öğretimiyle alakalı. Biz bu üçgen bu dikdörtgen deyip geçtiğimiz kısmı onlar da belki 3 ders 4 ders işliyorlar ve bunu bana desen ki bunu 4 saatte işle bakayım desem ben beceremem. Nasıl o kadar süre kullanayım? Ne var ki bunu öğretmede. Ama onu işte o an gördüğünde anlıyorsun. O yüzden şu anda Avrupa menşeli Amerika menşeli bir öğretmen, öğretim görevlisi herhangi bir seminer kurs verdiği zaman fark ediyorsam hemen adımlı yazarım (K15, Proje Okulu Değil, E).

Erasmus+ ve eTwinning projeleri ile yabancı dil bilgi ve becerisinde gelişme olması ($n=2$), mesleki motivasyonun artması ($n=1$) ve bu projelerin eğitime bakış açılarında farklılık yaratması ($n=1$) bahsedilen diğer katkılar arasında sıralanmıştır. Öğretmenlerden birinin “Yürütme aşamasında da çok farklı deneyimler oluyor. Özellikle hareketliliğinde farklı kültür öğreniyorsun, farklı dil öğreniyorsun. Çok farklı bir dünya ben mesela iyi ki başlamışım bu işe, öyle düşünüyorum yani (K5, Proje Okulu, E).” ifadeleri bu projelerin yabancı dil bilgi ve becerisinde gelişmeye imkan tanınması ile ilgilidir.

Katılımcılardan biri ise projelere yalnızca katılanların mesleki tutum ve değerlerine katkısı olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir:

İsteğe bağlı projeler olduğu için bu projeleri yürüten kişiler zaten açıkçası öğretmenliği seven her şeyi para için yapmayan, kendini geliştirmeye adanmış insanların yaptığı şeyler. Çünkü bu projelerde size maddi bir katkı gelmiyor. Sadece zamanınızı ayırıyorsunuz, bazı zamanlar oluyor biz eşimizin yüzünü bile görmüyoruz. Bazı proje yazma zamanları ya da uygulama zamanları oluyor bunlar için hiçbir şekilde para almazken bunları yapıyor olmak, öğrencilere, öğretmenler, okuldaki öğretmenlere bir faydası olsun diye bunları yürütüyor olmak zaten yeterince bence o öğretmede bu tip

değerlerin gelişmiş olduğunu gösteriyor. O anlamda zaten bu değerlerin geliştiği kişiler bu projeleri yapıyor ve yürütüyor. Dışarıdan bir katılımcı olsam, yapan, yürüten değil de seçilen ve katılan kişi olsam illaki bu tip katkıları olacağını düşünürüm (K23, Proje Okulu Değil, E).

Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenler

Proje okulu ve proje okulu olmayan iki meslek lisesinden toplanan verilerden ikinci olarak Erasmus+ ve eTwinning projelerini deneyimlemeyen öğretmenlerin verdiği yanıtlar incelenmiştir. Projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere ilk olarak projelerle ilgili görüşlerini alabilmek adına Erasmus+ ya da eTwinning projelerinden herhangi birini yürütmek ya da herhangi birine katılmak isteselerdi hangisini yürütmek ya da hangisine katılmak isterlerdi diye sorulmuştur. Katılımcıların büyük bir kısmı Erasmus+ 'ı ($n=12$) tercih ettiğini ifade ederken yalnızca eTwinning'i tercih eden katılımcı sayısı birdir. Fakat hem Erasmus+ hem de eTwinning'in beraber tercih eden katılımcılar olmamıştır. Katılımcılar çoğunlukla aktif olarak ortamda bulunma fırsatı sağladığı, yaparak yaşayarak öğrenmeye imkan tanıdığı için Erasmus+'ı daha çok tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan birinin tercih sebeplerine ilişkin doğrudan alıntı ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Erasmus+'ı daha çok tercih ederdim herhalde, Erasmus+'da daha çok hareketlilik var diye düşünüyorum, açıkçası ben son zamanlar da bilmiyorum içeriğini de, daha çok hareketlilik olan projeleri tercih ederdim. Çünkü gidip yerinde insanlarla tanışmak, o kültürün bizzat içinde bulunmak daha çok hoşuma giderdi. eTwinning neticede bir materyal paylaşımı gibi (K4, Proje Okulu, K).

Projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere Erasmus+ ya da eTwinning projelerini yürütmek ya da katılmak isteyip istemedikleri sorulduğunda hem yürütücü hem katılımcı olmak isteyen dört kişi varken, çoğunluk yalnızca katılımcı olmak istediğini ifade etmiştir ($n=6$). Katılımcılar proje yazma ve yürütme süreci hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve yalnızca yapılan projelere katılarak gezip eğlenmeyi tercih ettikleri için yalnızca katılımcı olmayı tercih ettiklerini de belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin katılımcılardan biri "Katılmayı isterdim ama yürütmek biraz tecrübe istiyor, yabancı dil istiyor. Benim yabancı dilim o kadar iyi değil. İletişimde yabancı dil çok önemli. En azından bir İngilizce'nin iyi olması lazım. Orta seviye kadar (K20, Proje Okulu Değil, K)." şeklinde ifadeler kullanırken, bir başka katılımcının ifadeleri şöyledir:

Katılımcı olabilir ama yürütücü olmak için öncelikle bir proje eğitiminin alınması gerekli. Farklı kültürler görüyorsunuz. Bir de projenin içeriğine göre neden de değişir. Büyük ölçüde yani benim alanıma veya işte öğrencilerin eğitimi noktasında nasıl

katkılar sağlanacağına yönelik bir proje ise amacına göre değişebilecek bir durum yani (K10, Proje Okulu, E).

Katılımcılardan projelerde hem yürütücü hem de katılımcı olarak yer almak isteyenlere sebepleri sorulmuş ve buna dair görüşleri hem proje deneyimi hem de yurtdışı deneyimi edinmek istedikleri şeklinde olduğu görülmüştür. Proje deneyimi olmayan bu öğretmenlerden üç tanesi ise bu projelerde hiçbir şekilde rol almak istemediğini ifade etmiş ve dil problemi, projelere zaman harcama konusunda istekli olmama ve ilgi alanlarına girmemesi nedenleriyle bu projelere dahil olmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıdaki gibidir:

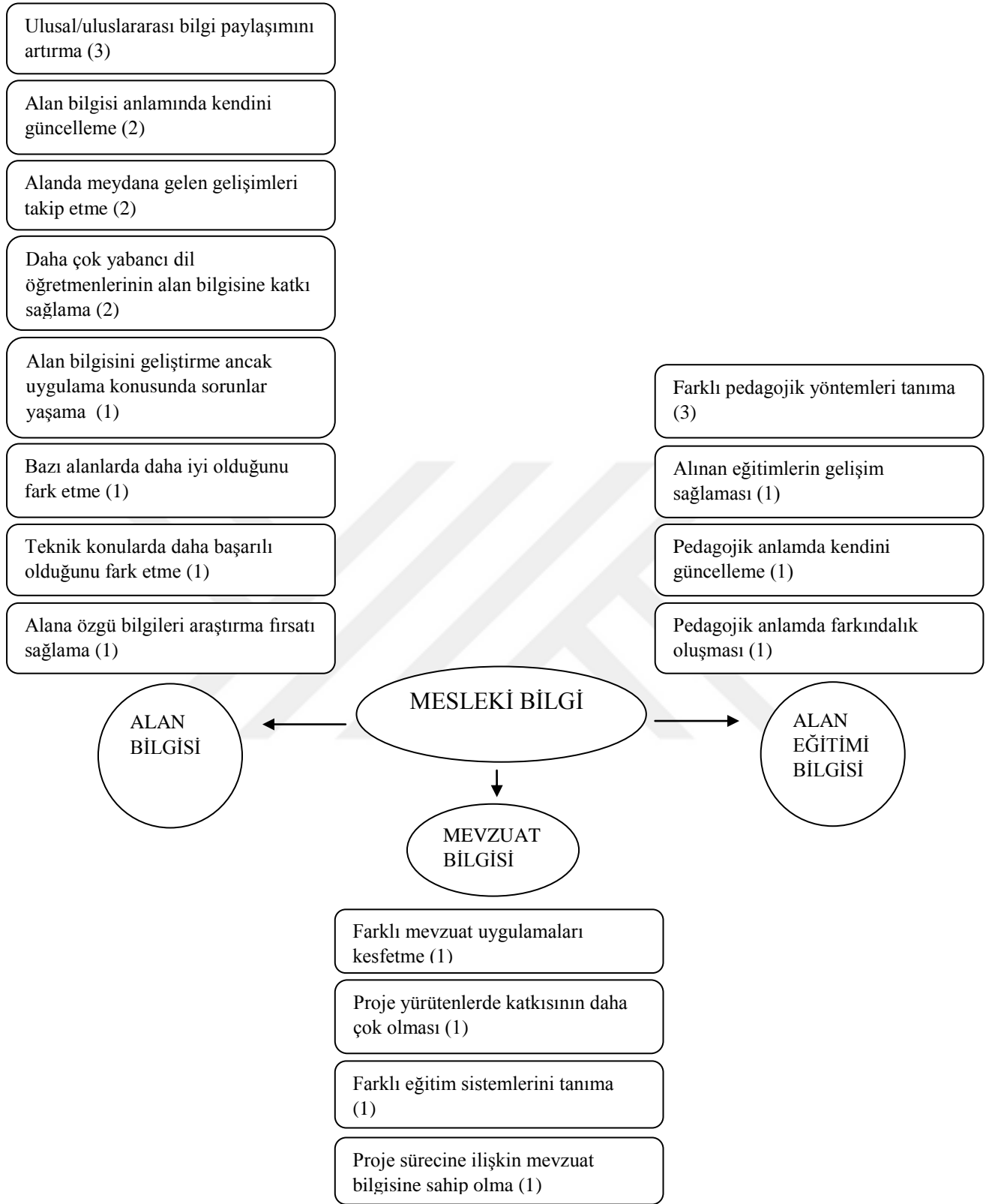
İsterdim elbette. Branşım ile ilgili çalışmalarını farklı ülkelerde farklı kültürlerde nasıl yürütüldüğünü görmek, farklı deneyimler kazanmak, okul kültürüne ya da öğrencilerine, yaşantılarına katkı sağlamak amaçlı proje içerisinde olmak isterim (K17, Proje Okulu Değil, E).

Hayır. O kadar çok emek harcayabileceğimi o proje için düşünmüyorum. Çok da ilgimi çekmiyor. İlgi alanıma girmiyor yani (K22, Proje Okulu Değil, K).

Yok, meslekçi olunca bu tarz projelerde yer almak ayrı bir iş yükü oluyor bizim için ondan (K26, Proje Okulu Değil, K).

Mesleki Bilgi

Katılımcılara bu projelerin, projeleri deneyimleyen öğretmenlere mesleki bilgi açısından katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 8’de de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere göre deneyimleyen meslektaşlarına mesleki bilgi açısından katkıları ana teması üzerinden daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Alan Bilgisi

Katılımcılardan Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin alan bilgisine katkısının olmadığını söyleyenler olsa da ($n=2$), katılımcıların büyük bir çoğunluğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin ulusal veya uluslararası bilgi paylaşımını artırmada katkısı olduğunu ($n=3$) ve bu katkı sayesinde alan bilgisi anlamında kendilerini güncelleme fırsatı bulduklarını ifade etmişlerdir ($n=2$). Öğretmenlerden biri bu görüşünü “Özellikle elektrik bölümündeki arkadaşların mesleki anlamda kendilerini baya bir geliştirdikleri gözlemleniyor. Bu yapılan projeler ve projelerdeki süreklilik aslında bunun hepsini ortaya koyuyor. Bir kez yapılıp çekilmiş bir alan değil. Defaatle tecrübe edilerek farklı alanlara da yapılıyor (K10, Proje Okulu, E).” ifadeleriyle dile getirmiştir. Katılımcıların ifade ettiği diğer konular ise bu projeler aracılığıyla alanda meydana gelen gelişimleri takip etme imkanı buldukları ($n=2$), bu projelerin alan bilgisini geliştirme konusunda katkısının olduğu ancak bu bilgileri uygulama konusunda sorunlar yaşandığı yönündedir ($n=1$). Öğretmenler bu konulara ilişkin görüşlerini “Evet, düşünüyorum. Mesela bu sene okulumuzda yapılan bilgi iletişim teknolojileri ile alakalı hareketlilikte öğretmenlerimizin bilgisayar dahi kullanmayı bilmemesi, bu öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri hatta robotik kodlama yapmaları, bir atölyede çalışmaları. Avrupa’da bunu imkan tanındı. Yani geldiklerinde buraya deneyimlerini bizlerle paylaştılar (K18, Proje Okulu Değil, E).” ve “Alanlarında mutlaka gelişim gösteriyorlardır ama iş yürürlüğü açısından da sıkıntı yaşadıklarını iyi biliyorum (K28, Proje Okulu Değil, K).” gibi ifadelerle belirtmişlerdir.

Diğer bulgulardan farklı olarak katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projeleri ile bazı alanlarda alan bilgisi anlamında diğer ülkelerden daha iyi olduklarını fark ettiklerini ($n=1$) ve bu projelerin daha çok yabancı dil öğretmenlerinin alan bilgisine

katkı sağladığını düşündüklerini ($n=2$) de belirtmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler şöyledir:

Bu akran danışmanlığı konusunda bu projenin çıkışını, ete kemiğe büründüğünü gördük ve onlara aktardık yani onlar eminim ki bizden faydalandılar. Biz orada muhatap olarak bir PDRci ya da PDR ayarında bir psikolojik danışman görmedik. Yani orada bu işler nasıl yürüyor, görmek onlarla konuşmak, sohbet etmek, filan yapamadık (K17, Proje Okulu Değil, E).

Çok da etkisi olduğunu düşünmüyorum. Yani arkadaşların, yürüten arkadaşların gidip gelen ekipteki arkadaşların baktığım zaman yani gözlemlediğim alan bazında bir gelişimlerini görmedim. Ama eTwinningde yabancı dil konusunda özellikle İngilizce öğretmenlerinin kendilerine, çünkü rehberlik konusunda ve dil konusunda öğrencilere ve öğretmenlere rehberlik ettikleri için faydaları var. Onlarda bir gelişme var ama diğer alanlardakilerde çokta bir gelişme görmedim (K29, Proje Okulu Değil, E).

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin alana özgü bilgileri araştırma fırsatı sağladığına ($n=1$) ve teknik konularda da daha başarılı olduğunu fark etme fırsatı sunduğuna ($n=1$) vurgu yapılmıştır. Öğretmenlerden biri bu konulardaki görüşlerini “Projenin içeriğine alakalı bu durum. Yani projenin içeriği ne, neyi kapsıyor, ne veriliyor? Onlarla alakalı bir durumsa evet olabilir. Bizim staj hareketliliği projemiz vardı. Staj hareketliliği projemiz mesela alanla alakalı etkinlikler sağlarken dersin işleyişi ile alakalı bir etkinlik kazandırmadı bize (K18, Proje Okulu Değil, E).” şeklinde ortaya koyarken, bir diğeri ise şu ifadeleri kullanmıştır:

Daha çok ikili karşı taraftaki bilgilerle bizim bilgilerin karşılaştırılması olarak görüyorum. Öğrenciler de o amaçla düzenli şekilde gidiyorlar ama fazla bir öğrenciye mesleki olarak katkıda bulunacağını sanmıyorum. Burda biz yeterli bilgiyi verdiğimizize inanıyorum. Yani donanımsal olarak kendi hocaların söylediği gibi, ben bir de özel sektörde çalıştığım için, yani onu görebiliyorum (K13, Proje Okulu, E).

Alan Eğitimi Bilgisi

Katılımcılardan çoğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin alan eğitimi bilgisi bakımından farklı pedagojik yöntemleri tanıma fırsatı sağladığına vurgu yapmıştır ($n=3$). Öğretmenlerden biri bu görüşünü “Erasmusla mutlaka farklı oluyordur yani farklı kültürlerde çocuklar tanıyorlar, onların pedagojik anlamda nasıl geliştikleri ya da nasıl bir eğitimden geçtiklerini öğretmenlerinden görüyorlar. Mutlaka kendilerine aldıkları ya da onlara verdikleri bir şeyler vardır (K28, Proje Okulu Değil, K).” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılardan bazıları ise bu projeler aracılığıyla meslektaşlarında pedagojik farkındalık oluştuğunu ($n=1$), yine pedagojik anlamda meslektaşlarının kendilerini güncellediklerini ($n=1$) ve alınan eğitimlerin gelişim sağladığını ($n=1$) vurgulamışlardır. Katılımcılardan biri bu konulara yönelik düşüncelerini “Aynen orada çok güzel

eğitimler aldıklarını söylediler (K26, Proje Okulu Değil, K).” şeklinde belirtirken bir başkası şu cümlelerle ifade etmiştir:

Bunu da gözlemliyoruz yani örneğin yurt dışına giden arkadaşlar öğrencilerinin buradaki halleriyle oradaki hallerini karşılaştırıyorlar ve farklılıkları daha iyi gözlemleyebiliyorlar. Bu elbette ders sunumlarına, yeni projelerin hazırlanmasına, mesleki anlamda gelişim için daha fazla kaynağa başvurmaya mecburiyet doğuruyor. Bunun etkilerini de açıkçası görüyoruz üzerlerinde. (K10, Proje Okulu, E).

Mevzuat Bilgisi

Katılımcıların büyük çoğunluğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mevzuat bilgisine katkısının olmadığını söylemiştir ($n=5$). Fakat yine de bazı katılımcılar meslektaşlarının bu projeler aracılığıyla farklı mevzuat uygulamalarını keşfetme imkanı bulduklarını da belirtmiştir ($n=1$). Katılımcılardan biri ise bu projelerin genel mevzuat bilgisine katkısı olmasa da proje sürecine ilişkin mevzuat bilgisine katkısı olduğunu söylemiştir. Katılımcıların bu konulara yönelik örnek ifadeleri aşağıdadır.

Mevzuat bilgisi açısından etkileri olacağını da düşünmüyorum. Çünkü mevzuatlar zaten merkezi yönetim tarafından belirleniyor. Devletin yöneticileri ve sistemin tarafından yapıldığı için mevzuat konusunda da faydalı olacağını düşünmüyorum (K29, Proje Okulu Değil, E).

Bunları da yani projelerin yürütücülüğü hazırlanması, Türkiye'deki işlemleri, Avrupa'daki işlemleri bu süreçleri birebir tecrübe ettikleri için elbette mevzuatın bu projelere yönelik kısmına hakimiyetleri daha artmıştır diyebilirim (K10, Proje Okulu, E).

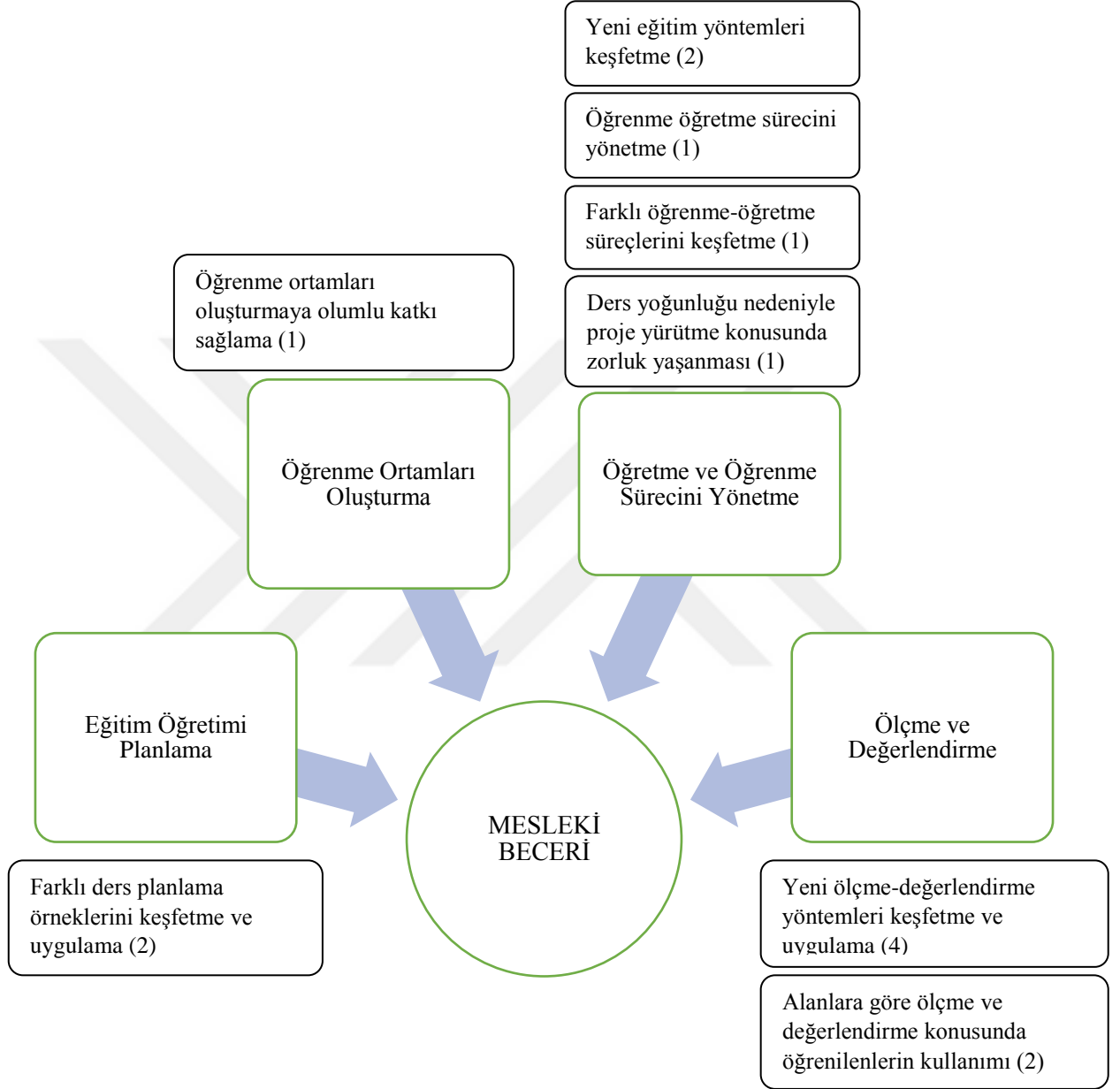
Erasmus+ ve eTwinning projeleri aracılığıyla farklı eğitim sistemleri tanımak ($n=1$) ve bu projelerin mevzuat bilgisi konusunda daha çok projeleri yürütenlere katkısının olması ($n=1$) bahsedilen diğer katkılar arasında sıralanmıştır. Öğretmenlerden birinin bu projelerin farklı eğitim sistemlerini tanımaya katkısının olması ile ilgili görüşleri şöyledir:

Öğrencilerin hem kendileri hem de aileleri bu durumdan faydalanmıştır. Çünkü dediğim gibi yeni bir çevre, yurt dışını görmesi bile çok büyük bir avantaj. Bizim bildiğimiz sadece Türkiye'nin sınırları yani buradakiler, buradaki konuşulanlar, yenilen içilenler veya eğitim sistemimizdeki olan ortaokul, ilkokul, lise, üniversite ama oradaki sistemde yani yeni bir çerçeve açtığı için, yeni bir çerçeve oluşturduğunuz için aile içerisinde de bunun artışı olmuştur (K20, Proje Okulu Değil, K).

Mesleki Beceri

Katılımcılara bu projelerin, projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki becerilerine katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar

doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 9’da da görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere göre deneyimleyen meslektaşlarına mesleki beceri açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın

belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme değerlendirme alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Eğitim Öğretimi Planlama

Katılımcılar arasında Erasmus+ ve eTwinning projelerinin eğitim öğretimi planlamaya katkısının olmadığını düşünenler ($n=2$) olsa da, farklı ders planlama örneklerini keşfetme ve uygulamaya katkılarının olduğunu belirtenler de vardır ($n=2$). Öğretmenlerden biri bu konuya ilişkin görüşlerini “Yani belki de eTwinningde belki fikir verebilir, nasıl farklı etkinlikler yapılabilir o konuda fikir verir, eTwinningde etkinlik açısından fikir verir, Erasmus+da da mutlaka bir fikir verir, çünkü şöyle oraya gittiğinizde, bir sınıf ortamında ders görme imkanınız oluyorsa (K4, Proje Okulu, K).” gibi ifadelerle belirtirken, bir diğeri şu cümlelerle anlatmıştır.

Normal çalışma prensiplerine de etki ettiğini, yani hatta etki tepki diyebiliriz. Yani onu etkiliyor onun karşılığında. Bunu yapabildiği için onları yapıyor zaten onu sonucunda da buraya etki ettiğini düşünüyorum. Onun özelinde düşünürsem biraz daha disiplinli çalışmak zamanı iyi kullanmak gibi şeyler var, eğitim öğretim açısından da hani planlı çalıştığını görüyorum (K19, Proje Okulu Değil, E).

Öğrenme Ortamları Oluşturma

Katılımcılardan Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenme ortamları oluşturmaya katkısının olmadığını söyleyenler olsa da ($n=2$), katılımcılardan biri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenme ortamları oluşturmaya olumlu katkılar sağladığını belirtmiştir. Öğretmenlerden biri bu görüşünü “Bir etkisi olmamış gibi duruyor, yani biz de bu okuldan mezunuz ki hocalarımda burada hocamdı zaten aynı sistemin devam ettiğine inanıyorum (K13, Proje Okulu, E).” ifadeleriyle ortaya koymuştur.

Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

Katılımcılardan Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenme ve öğretme sürecine katkısı olmadığını ifade edenler varken ($n=2$), farklı katılımcılar öğrenme ve öğretme sürecine katkı sunduğunu, bu projeler aracılığıyla yeni eğitim yöntemleri ($n=2$)

ve farklı öğrenme-öğretme süreçlerini keşfetmenin ($n=1$) mümkün olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcıların bu konulara ilişkin görüşlerini “Etkilemiştir. Yani E...’nin mesela orada yaptıkları bir çalışmayı sınıfında uyguladığını biliyorum. Çocuklarda çok beğenmişlerdi (K26, Proje Okulu Değil, K).” ve “Yani fikir verir, mutlaka verir, gittiğiniz bulunduğunuz ortamlar, neticede sizden farklı bir sisteme gidiyorsunuz, Türkiye’den farklı işleyen bir eğitim sisteminin içine gidiyorsunuz, mutlaka size fikir verebilir onu getirip buraya uyarlayabilirsiniz (K4, Proje Okulu, K).” cümleleriyle ifade etmişlerdir.

Diğer bulgulardan farklı olarak hem derse girip hem proje yürütmenin zor olduğunu ifade eden bir katılımcının ders yoğunluğu nedeniyle proje yürütme konusunda zorluk yaşandığına dair cümleleri şöyledir:

Arkadaşlarım çok zorlanıyordu. Aynı anda yürütmek zorunda oldukları dersleri de vardı. Orada biraz sıkıntı yaşıyorlardı. Hani bu öğretmen bu projeye katılacaksa ders dışında olmalı dersin dışında kalmalı (K28, Proje Okulu Değil, K).

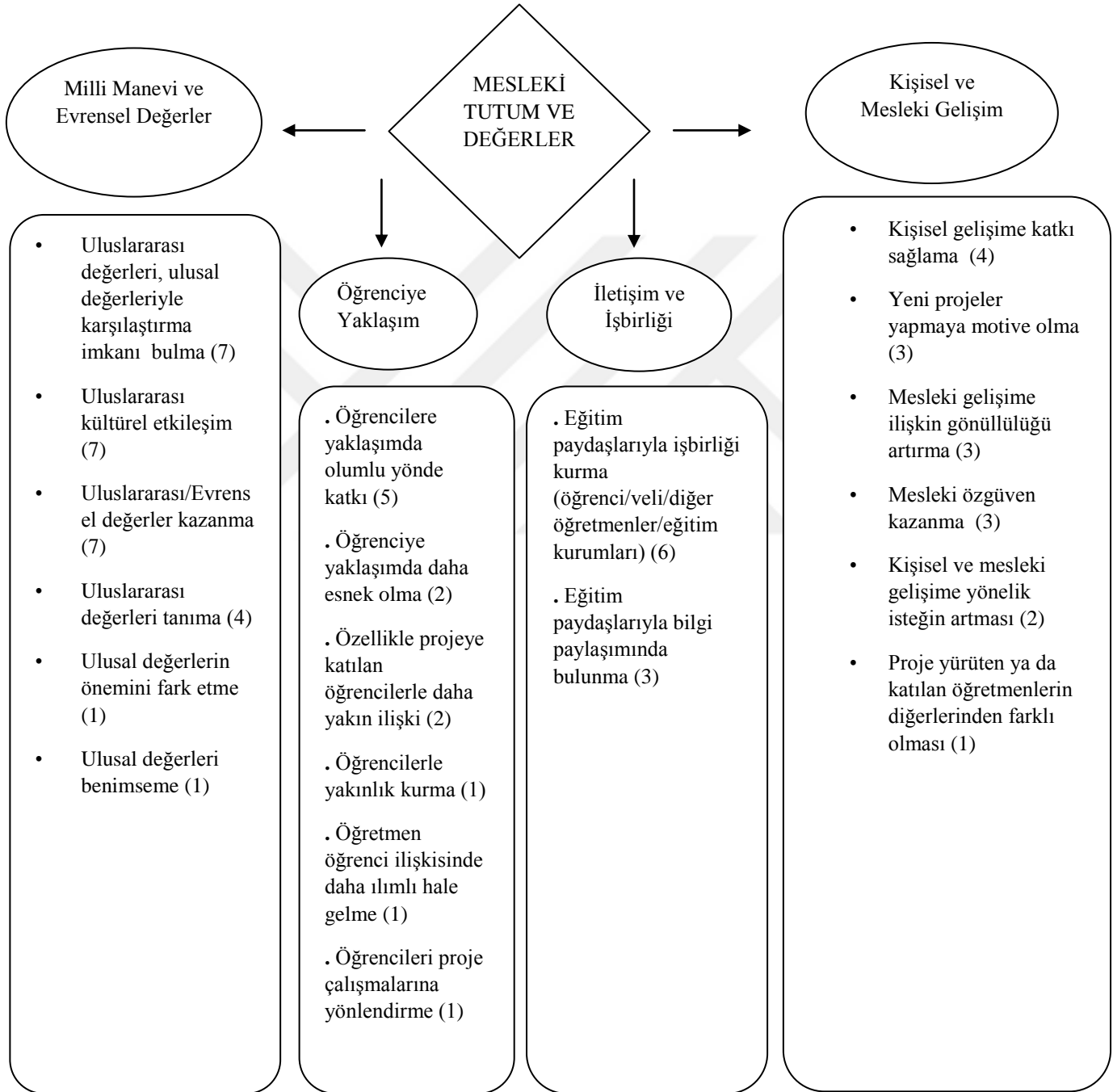
Ölçme ve Değerlendirme

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin ölçme ve değerlendirmeye katkısının olmadığını düşünen katılımcılara göre ($n=3$), meslektaşlarının bu projeler aracılığıyla yeni ölçme-değerlendirme yöntemleri keşfetme ve uygulama imkanı bulunduğunu söyleyen katılımcı sayısı daha fazladır ($n=4$). Öğretmenlerden biri bu konuya ilişkin görüşünü “Evet olur çünkü staj hareketliliğinin sonunda farklı ölçme değerlendirme teknikleri de uygulanabiliyor. Bunun dışında bu tekniklerde kullanılırken arkadaşlar kendilerini geliştirmiş oluyorlar (K18, Proje Okulu Değil, E).” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcılar bu projelerin alanlara göre ölçme değerlendirme konusunda öğrenilenlerin kullanımına fırsat tanıdığını da belirtmiştir ($n=2$). Katılımcılardan biri bu konuda görüşünü aşağıdaki ifadelerle ortaya koymuştur:

Okulumuzdaki bu projeleri tecrübe eden kültür öğretmenleri müfredatla kısıtlı oldukları için çok büyük bir ölçme, değerlendirme değişikliğinin olabileceğini zannetmiyorum ama teknik öğretmenlerin eli biraz daha serbesttir. Orada gördüklerini, kendi atölyelerine taşıyıp farklı amaç ve hedefler doğrultusunda yeni bir ölçme, değerlendirme yapabileceklerini düşünüyorum (K10, Proje Okulu, E).

Mesleki Tutum ve Değerler

Katılımcılara bu projelerin, projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki tutum ve değerlerine katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 10'da verilmiştir.

Şekil 10. Projeleri Deneyimlemeyen Öğretmenlere Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 10'da da görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimlemeyen öğretmenlere göre deneyimleyen meslektaşlarına mesleki tutum ve değerleri kazanmaları açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği ve kişisel ve mesleki gelişim alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Milli Manevi ve Evrensel Değerler

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin milli, manevi ve evrensel değerler kazanmaya katkısının olup olmadığı sorulduğunda büyük bir kısmı meslektaşlarının uluslararası değerleri, ulusal değerleriyle karşılaştırma imkanı bulunduğunu ifade etmiştir ($n=7$). Öğretmenlerden biri bu görüşünü şu ifadelerle belirtmiştir.

Karşılaştırma çok önemli, farklı toplumları görme çok önemli. Biz kendi ülkemizde belli bir ezber kalıbın içerisinde yaşıyoruz ama onlar bu ezber kalıbın dışında farklı ülkeler görüyorlar. Farklı insanlarla, farklı dinlerle, farklı işleyişle farklı öğretme ve öğrenme metodlarıyla karşılaşıyorlar. Bu nedenle bu karşılaştırma onların buradaki iş yapma tarzlarını da değiştiriyor (K10, Proje Okulu, E).

Katılımcıların sıklıkla ifade ettiği diğer konular ise bu projelerin uluslararası kültürel etkileşime katkısının olduğu ($n=7$), bu projelerle uluslararası değerleri tanıma ($n=4$) ve uluslararası/evrensel değerler kazanma ($n=7$) fırsatı edinildiği olmuştur. Öğretmenlerden biri bu konulara ilişkin görüşlerini ”Tabii ki evrensel bakış açısı da kazanırsınız tabi, uzaktan bakmakla içinde bulunmak farklı bir şeydir (K4, Proje Okulu, K).” gibi ifadelerle belirtirken, bir diğeri ise şu cümlelerle görüşlerini ortaya koymuştur:

Genellikle faydası olduğunu düşünüyorum. Bir şekilde bir etkileşim oluyor. Farklı öğrenciler geliyor. Bizim öğrenciler oraya gidiyor, başka fırsatları olmuyor sonrasında da zaten bizim okul özelinde düşünürsek. Belki ömürlerinde tek böyle bir fırsat var, onu değerlendirmiş oluyorlar. Genelde giden öğrencilerin döndüklerindeki fikirlerini de bazen soruyorum onlar da baya etkilenmiş yani. Eskisi gibi dönmüyorlar öyle söyleyeyim. O şekilde öğretmenlere de faydası olduğunu düşünüyorum. Çünkü farklı bir örnek görmüş oluyorlar (K19, Proje Okulu Değil, E).

Bu projeler aracılığıyla ulusal değerlerin önemini fark etme ($n=1$), ulusal değerleri benimseme ($n=1$) bahsedilen diğer katkılar arasında sıralanmıştır. Öğretmenler bu konulara ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

Manevi tabii bazı noktalarda mesela Avrupa'da gördüğü tutum ve davranışları kendi milli değerlerine göre ahlaki görmeyebiliyor. Bu sayede bu açıdan da iyi olabilir. Diyelim öğrencilerin öğretmenleri yanında ki birbiriyle olan ilişkileri yakınlaşmasının burada yadırganacak şekilde olduğunu da görüp, o konuda da milli değerlerini fark ettiklerini görüyorum (K19, Proje Okulu Değil, E).

Yani belki, evrensel değerlerde olabilir, milli manevi değerler için şöyle bir şey, orada bulunan arkadaşlarla iletişime geçtiğim zaman söyledikleri şey, Türk kültürü orada nasıl yansıtılıyor?, Türkiye nasıl yansıtılıyor?, Türklere ve Müslümanlara bakış açısı nedir? Bunları gördükleri için geri döndüklerinde bence milli ve manevi değerlerin öğrencilere öğretilmesi açısından ya da Avrupa çok iyidir Avrupa üstündür diye gösterilir ya, oraya gidip aslında içeriğini gördükleri için çocuklara anlatmak için de ellerinde gerçekçi deliller, veriler oluyor. Bakın çocuklar böyle ama böyle bir yansıma var, bizim izlenimimiz burada böyle, o yüzden bizde kültürümüzü iyi öğrenelim, milli manevi değerlerimize daha çok sahip çıkalım, bilinçli olalım, oraya gittiğimizde bir şey sorulduğunda doğru bir şekilde yanıt verebilelim diye bunları vurgulamak, daha çok öğretmek açısından faydası olabilir (K4, Proje Okulu, K).

Öğrenciye Yaklaşım

Katılımcıların bazıları Erasmus+ ve eTwinning projelerinin meslektaşlarına öğrenciye yaklaşım konusunda katkısının olmadığını düşünse de ($n=3$) katılımcılar arasında bu projelerin öğrenciye yaklaşımda olumlu yönde katkı sağladığını düşünenler de vardır ($n=5$). Öğretmenlerden biri bu konu ile ilgili düşüncelerini “Yani öğrenciye yaklaşımda değişik olduğunu düşünmüyorum. Farklı bir yaklaşım da gözlemedim. Aynı yaklaşımla devam ediyorlar (K29, Proje Okulu Değil, E).” gibi ifadelerle ortaya koyarken, bir diğeri ise aşağıdaki cümlelerle görüşlerini açıklamıştır.

Meslektaşlarımızın öğrenciye yaklaşımları açısından illaki etkisi oluyordur. En basitinden şöyle örnek vereyim, Avrupa'dan gelen arkadaşlar buraya geldiklerinde onları ağırladık. Oradaki öğrenci potansiyeliyle, öğrencinin tutumuyla bizim öğrencimizin tutumu farklılık gösteriyor. Bu da onları etkiliyor. Avrupa'da gelen bir öğrencinin saygı boyutu farklı öğretmene bizde bambaşka. Onları görünce bizim çocuklara şükrediyoruz gibi bir durum ortaya çıkıyor. Açıkçası geldiklerinde ağırladığımızda gördük. Öğrenci öğretmen ilişkisinin dışında böyle sanki arkadaşları gibi öğretmenlerine davranıyorlar, garip hissetmiştik (K18, Proje Okulu Değil, E).

Katılımcılardan elde edilen diğer bulgular ise bu projelerin öğrencilerle yakınlık kurmada özellikle projeye katılan öğrencilerle daha yakın ilişkilerin oluşması hususunda katkısı olduğu ($n=2$), öğrenciye yaklaşımda daha esnek olduğu ($n=2$) ve öğrencilerle yakınlık kurulduğu yönündedir ($n=1$). Bu konuya ilişkin öğretmenlerin kendi ifadeleri aşağıdaki gibidir:

Özellikle projeye dahil ettikleri öğrencilerle daha abi kardeş, daha candan ilişkiler kurduklarını görüyoruz. Sonrasında devam ediyor bu, yani projeden sonra da eğitim öğretim. Çünkü o çocuklar da orada öğretmenlerle ya da buradayken yapıp ettiklerini paylaştıkları için onlarla da öğrencilerin de öğretmenlerine bakışı değişiyor. Onun karşılığı olarak öğretmenlerin de (K19, Proje Okulu Değil, E).

Yapıcı daha böyle motive edici. Çocuklara yasaklayıcı yapmayın, etmeyin, durum tarzı değil de, kötü olan şeyler için söylüyorum, olumsuz olan şeyler için söylüyorum, bunları yapmayın etmeyin, durun değil. Tam tersi olması gereken iyi şeyleri böyle yapalım. Şu şekilde yapalım, daha iyi yapalım. Bu şekilde daha güzel olmaz mı? şeklinde ifadelerin daha belirgin olduğunun farkındayım (K9, Proje Okulu, E).

Katılımcılardan biri bu projeleri deneyimleyen öğretmen arkadaşları bu projelerin olumlu katkıları olduğunu düşündükleri için öğrencileri proje çalışmalarına yönlendirdiğine tanık olduğunu ifade ederken, bir diğeri ise bu projelerden sonra öğretmen öğrenci ilişkisinde daha ılımlı hale gelmenin mümkün olduğunu söylemiştir. Öğretmenlerden biri “Bizim öğrencilerimizi bu projeye dahil etmeye çalıştığımı çok gözlemledim. Bizim öğrencimiz muhakkak gitsin, dışarıda o ortamı görsün. Kendi gelişimi açısından öğrenciye çabaladığı için o kendisi de bunu istemiştir diye düşünüyorum (K20, Proje Okulu Değil, K).” ifadeleri ile öğrencileri proje çalışmalarına yönlendirme ile ilgili görüşlerini belirtmiştir.

İletişim ve İşbirliği

Katılımcılar arasında Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen öğretmenlerin iletişim ve işbirliğine katkısının olmadığını düşünenler olmasına rağmen ($n=2$), büyük bir çoğunluk eğitim paydaşlarıyla işbirliği kurma (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları) konusunda çok etkili olduğuna dair hemfikirdir ($n=6$). Katılımcılardan biri bu görüşünü şu ifadelerle belirtmiştir.

Bu gelişti. Mesela bizim okula M.... hoca proje yaptı. Yapma aşaması pojeyi yazarken ben biliyordum ama yurt dışı ekibi geldiğinde E... hocam işte organizasyonla ilgilendi. Ben Tokat'ı gezdirdim. Bir iş bölümümüz oldu ve bu iletişimimizi güçlendirdi. Biz şu an hala yine bir ekip gibi hareket etmeye başladık. İş birliğinde faydası oluyor, kuvvetlendi (K19, Proje Okulu Değil, E).

Katılımcılar bu projeler aracılığıyla eğitim paydaşları ile bilgi paylaşımında bulunulduğunu da ($n=3$) ifade etmişlerdir. Katılımcılardan birinin bu konu ile ilgili görüşü şöyledir:

Hem döndüklerinde hem giderken anlatacakları, hem buradan götürecekleri hem buraya getirdikleri çok şey oluyor ve bunları paylaşıyorlar. Hem öğrenciyle, hem veliyle, hem bizlerle. O anlamda hani paylaşımlarımız çok artıyor. Getirdikleri olumlu

veya olumsuz şeyler oluyor, onlar hakkında konuşuluyor, mutlaka etkisi oluyor (K28, Proje Okulu Değil, K).

Kişisel ve Mesleki Gelişim

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen meslektaşlarının kişisel ve mesleki gelişime katkısının olup olmadığı sorulduğunda büyük çoğunluğu kişisel gelişime katkı sağladığını ($n=4$) ve bu projelerin bir kez katıldıktan sonra yeni projeler yapma hususunda motive ettiğini ($n=3$) belirtmişlerdir. Öğretmenler bu konu ile ilgili görüşlerini “Öğretmenlikle projeler aynı tutulamaz. Kişinin kendi kişisel gelişimine katkı sağlayabileceğini düşünüyorum ama mesleğine çok fazla düşünmüyorum açıkçası. Meslek bambaşka bir şey çünkü (K22, Proje Okulu Değil, K).” ve “Katılan arkadaşlar genelde devamlı olarak farklı diğer projelere de katılmaya istekli oluyorlar. Bunun dediğim gibi kültürel faydaları daha çok. Çünkü değişik ülke ve milletlerle, okullarla tanışmış olmaları onlar için fayda sağladığından yeni projelere devam etmek istiyorlar genelde (K29, Proje Okulu Değil, E).” ifadeleriyle ortaya koymuşlardır.

Katılımcılar projeleri deneyimleyen meslektaşlarının bu projeler aracılığıyla mesleki özgüven kazandıklarını ($n=3$) ve mesleki gelişime yönelik gönüllülüğün arttığını ($n=3$) da vurgulamışlardır. Katılımcıların bu durumlara yönelik cümleleri şu şekilde sıralanabilir.

Elbette her bir proje, yeni bir pencere demek gittikten sonra yeni bir proje daha yapma isteğini de öyle elbette. Yani ben burada yaklaşık 12 senedir varım. Yaklaşık 7 8 senedir de etkin olarak pek çok projenin içerisinde okulumun öğretmenlerini görüyorum. Bunu hem sanal alemde hem yazın dünyasında, reklam dünyasında, okullar arası yarışmalarda ülkemizde yapılan değerlendirmelerde çok yakinen görmek mümkün. Dediğim gibi kıtadan kıtaya gelişen bir yapıyı görebiliyoruz. Sadece Avrupa'yla sınırlı kalmamış, okulumuzun öğretmenleri birçok ülkede varlar. Bir proje başka bir projeyi daha fazla cesaretlendiriyor. Alman ödüller ülke içerisinde alınan ödüller. Her defasında arkadaşları daha fazla cesaretlendiriyor ve fiiliyatta varlar. Yani sadece kağıt üstünde değil. Fiili olarak hemen her yerde varlar. Mesleki anlamda okulumuzun bu gidişatı yapılan işler itibarıyla gerçekten takdire şayan (K10, Proje Okulu, E).

Şu anki çalıştığım kuruma ben yeni geldim. Çok uzun bir süreç geçirmedim arkadaşlarla ama bu arkadaşların her birisi kültürcüler ve meslekçiler okula gelirken çok büyük bir keyifle ve hevesle geliyor ve okuldaki görev dağılımlarında da ki özellikle bu proje tarzındaki çalışmalarda herkes son derece gönüllü ve istekli. Buda demek oluyor ki bu bir eziyet zahmet değil, tam tersi onlar için. Kişisel olarak bir şeyi başarabilmek ve gerçekleştirebilmenin vermiş olduğu bir şey. Ondan kaynaklı yoksa gittim gezdim, tamam gittin, gezdin geldin o gezdikleri ile ilgili bir şey anlatma veya şöyle eğlendik, böyle eğlendik değil, yani gittik deneyimledik, gayet güzeldi. Herkesin görmesi gereken yerler herkesin tatması gereken duygular. Yani bu tavsiyeler eminim ki onların bakış açısının değiştiği ile ilgili olan bir şey (K9, Proje Okulu, E).

Katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kişisel ve mesleki gelişime yönelik isteği artırdığını ($n=2$) ifade ederken, diğer bulgulardan farklı olarak katılımcılardan biri bu projeleri yürüten ya da katılan öğretmenlerin kendilerini diğer katılmayan ya da proje yazıp yürütmeyen öğretmenlerden farklı olarak gördüğünü gözlemlediğini de ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu konulara ilişkin görüşleri şöyledir:

Bu biraz da insanın karakteriyle alakalı. Bazı arkadaşlar işin eğitim boyutunda ise ciddi istiyorlar bunu. Ama eğitim boyutunda olmayan arkadaşlar da bunu istemiyorlar (K18, Proje Okulu Değil, E).

Biraz daha kendilerini diğer öğretmenlere nazaran üst düzey gördüklerini düşünüyorum. Bu da hiç hoşuma gitmiyor (K22, Proje Okulu Değil, K).

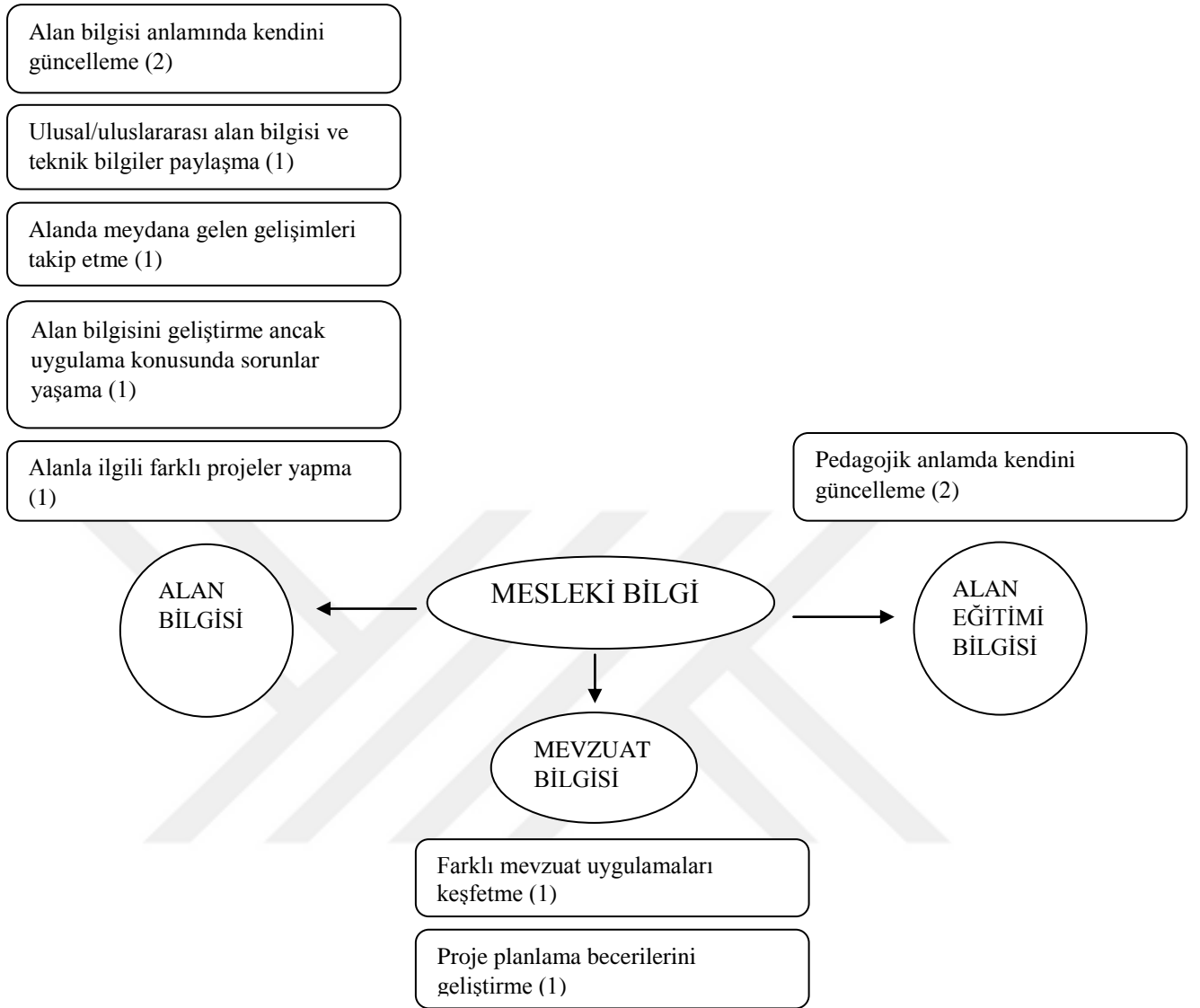
Okul Yöneticileri

Proje okulu ve proje okulu olmayan iki meslek lisesinden toplanan verilerden üçüncü olarak okul yöneticilerinin verdiği yanıtlar incelenmiştir. Okul yöneticilerine ilk olarak projelerle ilgili genel görüşlerini alabilmek için Erasmus+ ya da eTwinning projelerinden en çok hangisi size ve kurumunuza katkı sağlamaktadır diye sorulmuştur. Katılımcıların tamamı Erasmus+ 'ın ($n=3$) katkısının aktif olarak ortamda bulunma fırsatı sağladığı, yaparak yaşayarak öğrenmeye imkan tanıdığı için daha çok olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan birinin tercih sebeplerine ilişkin doğrudan alıntı ifadeleri aşağıdaki şekildedir:

Meslek eğitim okulu olduğu için bizimki, meslek eğitim programındaki projeler bizim için daha değerli. Çünkü öğrencilerimize orada staj yaptırıyoruz ya da öğretmenlerimiz mesleki açıdan gidip orada iş başı gözlem ya da işte katıldıkları kurslarla ya da farklı programlarda deneyim kazanıyorlar. Tabi bana sorarsanız bende en çok sevdiğim proje stratejik ortaklık projeleri, karşılıklı birbirinize gidip gelme. O projeler benim daha hoşuma gidiyor. Proje çok uzun sürüyor. 4-5 ülke arasında hep birbirinize gidiş geliş olduğu için bu projenin uzun sürmesi seni bir kaç sene o projede tutuyor (K5, Proje Okulu, E).

Mesleki Bilgi

Katılımcılara bu projelerin mesleki bilgi açısından projeleri deneyimleyen öğretmenlere katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 11'de verilmiştir.

Şekil 11. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Bilgi Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 11’de de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin okul yöneticilerine göre projeleri deneyimleyen meslektaşlarına mesleki bilgi açısından katkıları ana teması üzerinden daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Alan Bilgisi

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin alan bilgisi anlamında projeleri deneyimleyen öğretmenlere kendilerini güncelleme fırsatı verdiğini ifade etmiştir ($n=2$). Öğretmenlerden biri bu görüşünü “Mesleki becerilerine, yani, alan bilgilerini geliştirip hem pedagojik alanda gelişince zaten o otomatikman onların daha faydalı, daha güncel ve daha ufku açık öğretmenler olduğunu sağladığı için muhakkak katkı sağlıyordur ve görüyoruz yani, katkı sağladığını görüyoruz (K2, Proje Okulu, E).” ifadeleriyle dile getirmiştir. Katılımcıların ifade ettiği diğer konular ise ulusal/uluslararası alan bilgisi ve teknik bilgiler paylaşma ($n=1$), bu projeler aracılığıyla alanda meydana gelen gelişimleri takip etme imkanı buldukları ($n=1$), bu projelerin alan bilgisini geliştirme konusunda katkısının olduğu ancak bu bilgileri uygulama konusunda sorunlar yaşandığı ($n=1$) ve alanla ilgili farklı projeler yapma yönündedir ($n=1$). Öğretmenler bu konulara ilişkin görüşlerini şu gibi ifadelerle belirtmişlerdir:

Bireysel anlamda belki katkısı olur. Ama tekrar okuluna geldiği zaman aynı fiziki ortam yani değişen bir şey olmaz gibi diye düşünüyorum. Çünkü sistemle alakalı yapılması gereken şeyler var. Birey ne kadar bilirse bilsin, yine tekrar gelecek aynı sistem içerisinde çalışacağı için çok katkısı olacağını sanmıyorum ama kendileri işte gezip görürler (K24, Proje Okulu Değil, E).

Tabii, alan bilgisi zaten bizde, alan öğretmenlerimizden en büyük beklentimiz teknolojiyi yakından takip etmeleri, Erasmus+’ta da bu baya iyi bir şekilde devam ediyor. Gidiyor orada son teknolojileri, yeni teknolojileri görüyor, anlıyor, dinliyor. Eskisi kadar fark yok Avrupa ile aramızda, yani eskiden daha ara açıldı ama bizim gidip de orada şu makineyi de hiç görmedik, şunu da hiç tanımıyoruz diyeceğimiz bir cihaz yok. Ama en azından o cihazın çalışma sistemi, hangi işlerde daha pratik kullanılır bu konularda bilgi sahibi oluyoruz, meslek öğretmenlerimiz özellikle (K2, Proje Okulu, E).

Alan Eğitimi Bilgisi

Katılımcılardan çoğu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen öğretmenlerin pedagojik anlamda kendilerini güncellemelerini sağladığını ($n=2$) vurgulamışlardır. Katılımcılardan biri bu konuya yönelik düşüncelerini şu cümlelerle ifade etmiştir:

Pedagojik anlamda zaman zaman şu projeler de oluyor, mesela akran zorbalığını önleme ile alakalı bir proje yapıyorsun. Burada belki okulundaki o tür bir problemin Avrupa’da nasıl gidereceğini öğreniyorsun ya da devamsızlığı azaltma. Farklı projelerden senin de o pedagojik anlamda da öğrenciye yaklaşım tarzlarında gelişmeler oluyordur mutlaka (K5, Proje Okulu, E).

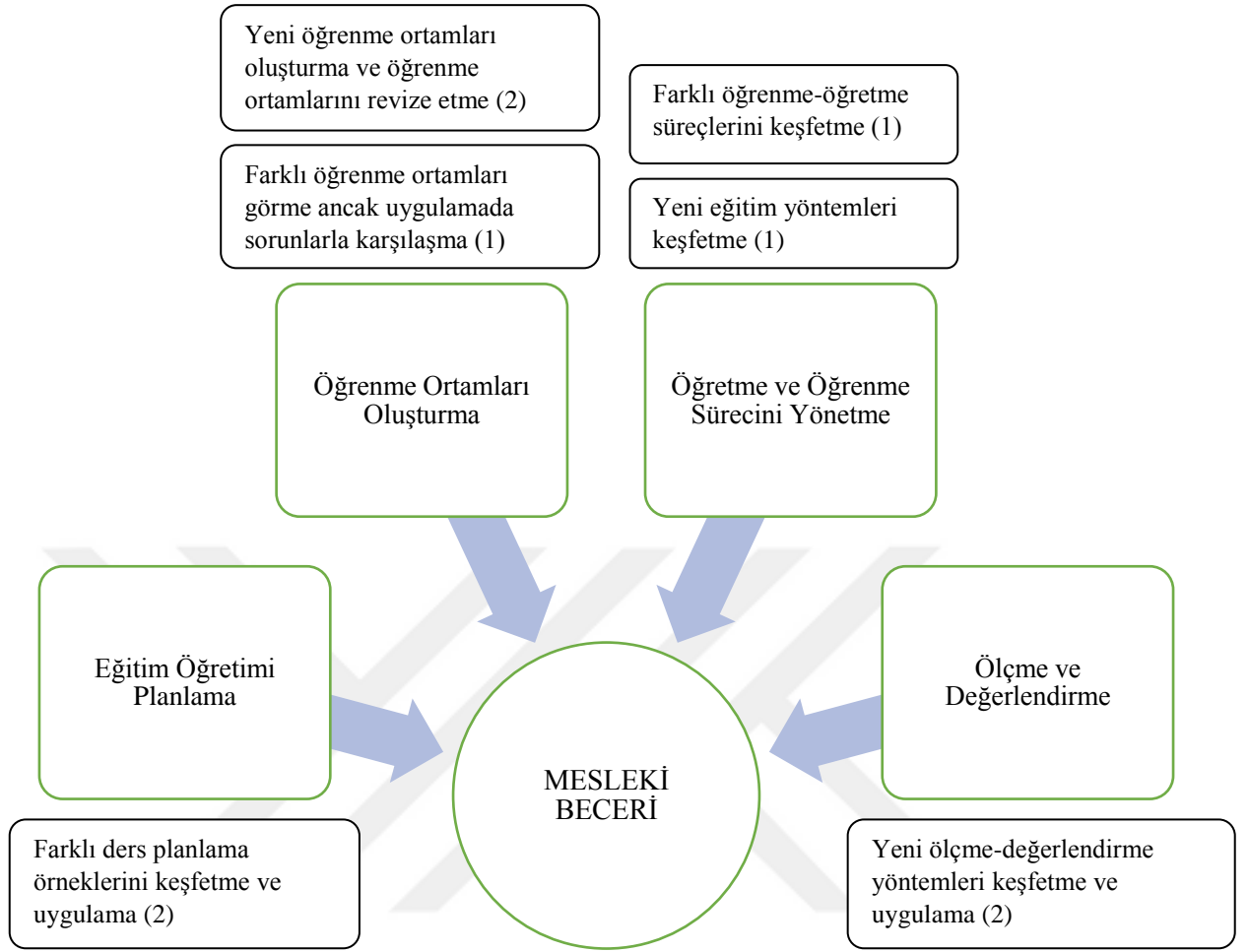
Mevzuat Bilgisi

Katılımcılardan biri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen meslektaşlarının mevzuat bilgisine katkısının olmadığını söylemiştir. Katılımcılardan biri bu görüşünü “Mevzuat bilgisi, yani birebir mevzuat bilgisi aynı olmadığı için oralarla ama orada farklı uygulamalar şöyle düşündürebilir, ya bunuda böyle bir mevzuat var ülkemizde uygulansa acaba Nasıl olur?, Ne katar?, Ne getirir? Ne götürür? Şeklinde bir düşünce yapısı oluşturabilir (K2, Proje Okulu, E).” şeklinde ifade etmiştir. Fakat yine de bir başka katılımcı projeleri deneyimleyen öğretmenleirn bu projeler aracılığıyla farklı mevzuat uygulamalarını keşfetme imkanı bulduklarını da belirtmiştir ($n=1$). Katılımcılardan bir diğeri ise bu projelerin proje planlama becerilerini geliştirmeye katkısını vurgulamıştır. Katılımcılardan birinin bu konuya yönelik örnek ifadeleri aşağıdadır.

Bir kere proje mantığıyla düşünmeyi öğreniyor. Önce bulunduğun konumu analiz ediyorsun. Sonra bu konumundaki zayıf yönlerini tespit ediyorsun. Bu zayıf yönlerimi ben nasıl geliştirebilirim, bunu analiz ediyorsun ve bunu nerede yapabilirim işte bu projeye şurada yapabilirim buluyorsun. O projenin yazım aşamasında amacını, yöntemlerini sonra kazanacağın deneyimleri o proje aşamasında her şeyi yazıyorsun (K5, Proje Okulu, E).

Mesleki Beceri

Katılımcılara bu projelerin projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki becerilerine katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 12’de verilmiştir.

Şekil 12. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Beceri Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 12’de de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin okul yöneticilerine göre deneyimleyen meslektaşlarına mesleki beceri açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme değerlendirme alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Eğitim Öğretimi Planlama

Katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projelerinin farklı ders planlama örneklerini keşfetme ve uygulamaya katkılarının olduğunu belirtmişlerdir ($n=2$). Öğretmenlerden biri bu konuya ilişkin görüşlerini şu ifadelerle belirtmiştir:

Planlamayı direkt sıfırdan değil de hani mevcut planı geliştirme açısından faydası oluyordur. Ne bileyim işte biz burada biz bir konuya 3 hafta ayırmışızdır. Orada farklı bir uygulama görürüz. Oradaki farklı uygulama 1 haftada anlatacak şekildedir öğrenciye, daha pratiktir, uygulanması daha kolaydır, onu alıp buradaki planına yansıtabilir ve süreden tasarruf sağlayabilir aynı şekilde tam tersi yani üzerinde fazla durmuşuz deyip süreyi de uzatabilir dolayısı ile planlamayı geliştirmekte faydası olur (K2, Proje Okulu, E).

Öğrenme Ortamları Oluşturma

Katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yeni öğrenme ortamları oluşturma ve öğrenme ortamlarını revize etmeye olan katkısına ($n=2$) ve farklı öğrenme ortamları görmeye ancak uygulamada sorunlarla karşılaşıldığına ($n=1$) değinmişlerdir. Öğretmenlerden biri bu görüşünü aşağıdaki ifadelerle ortaya koymuştur.

Yani hiç dediğim gibi çok yok diyemem ama yeterli düzeyde olduğunu düşünmüyorum. Sistemin genelini düzeltemez diye düşünüyorum. Yani belki onları ortamında, sınıflarında gözlemleme şansımız olduğunu bilmiyorum. Gittiği zaman bir heyecan duyacak farklı şeyleri görür. Tekrar okuluna geldiği zaman belki yine o heyecan vardır ama zamanla tekrar eski haline uyum sağlıyor diye düşünüyorum ben (K24, Proje Okulu Değil, E).

Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

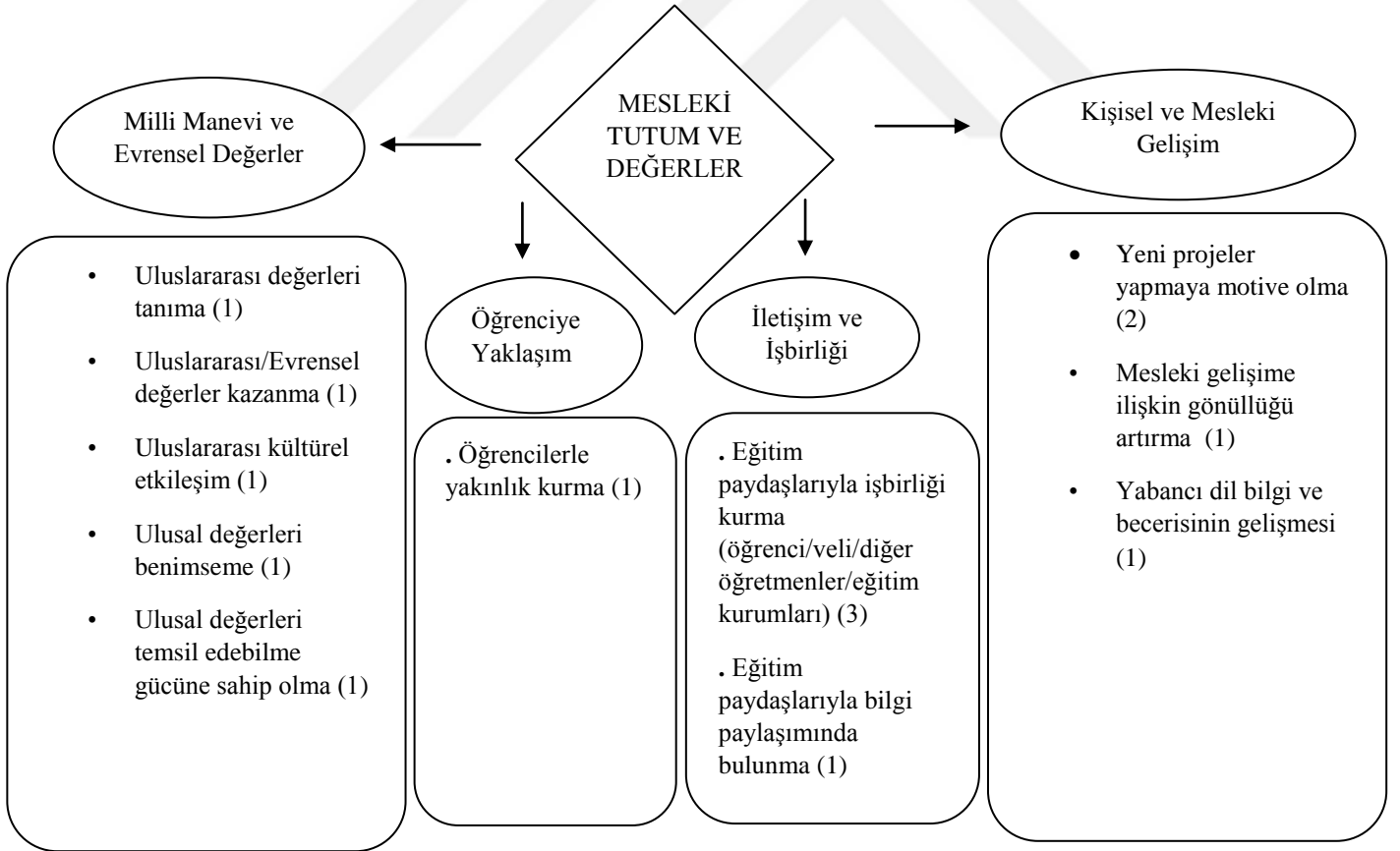
Katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenme ve öğretme sürecine katkı sunduğunu, bu projeler aracılığıyla yeni eğitim yöntemleri ($n=1$) ve farklı öğrenme-öğretme süreçlerini keşfetmenin ($n=1$) mümkün olduğunu vurgulamışlardır. Katılımcılar bu konulara ilişkin görüşlerini “Mutlaka, diyelim ki ben motor öğretmeniyim ya da burada motor öğretmeni var. Bilgisayarcı, elektrikçi, mesleki bilgi olarak ders anlatma tarzı ya da bir olaya bakış açısı, her şeyi değişiyor insanın (K5, Proje Okulu, E).” ve “Muhakkak yani, farklı yöntemler görüyorlar, pedagojik olarak da farklı yöntemler görüyorlar. Orada gördükleri uygulamaların hem pedagojik anlamda hem alan bilgisi anlamında büyük katkıları vardır (K2, Proje Okulu, E).” cümleleriyle ifade etmişlerdir.

Ölçme ve Değerlendirme

Katılımcılar Erasmus+ ve eTwinning projelerinin ölçme ve değerlendirmeye yeni ölçme-değerlendirme yöntemleri keşfetme ve uygulama bakımından katkısı olduğunu belirtmişlerdir ($n=2$). Öğretmenlerden biri bu konuya ilişkin görüşünü “Çocuğu daha farklı gözle değerlendiriyor ya da çocuğun verdiği çalışmalara daha farklı bir ölçütle yaklaşıyor. Aslında öğretmenleri, biz yönetici gözüyle görürüz. Mutlaka katkısı vardır diye düşünüyorum (K5, Proje Okulu, E).” cümleleriyle ifade etmiştir.

Mesleki Tutum ve Değerler

Katılımcılara bu projelerin, bu projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki tutum ve değerlere katkısı olup olmadığı sorulmuş ve katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda bu tema üzerine kurulmuş alt tema ve kodlar ile ilgili bilgiler aşağıda Şekil 13’da verilmiştir.

Şekil 13. Okul Yöneticilerine Göre Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Mesleki Tutum ve Değerler Açısından Öğretmenlere Katkısı

Şekil 13’de de görüldüğü gibi Erasmus+ ve eTwinning projelerinin okul yöneticilerine göre deneyimleyen meslektaşlarına mesleki tutum ve değerleri kazanmaları açısından katkıları ana teması üzerinden yine daha önce Milli Eğitim Bakanlığı’nın belirttiği “Öğretmen Yeterlikleri” çerçevesinden de yola çıkarak milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği ve kişisel ve mesleki gelişim alt temaları oluşturulmuştur. Bu alt temalar üzerinden sorulan sorulara katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda kodlar belirlenmiştir. Bu alt temalar ve bu temalara ait kodlarla ilgili bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Milli Manevi ve Evrensel Değerler

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimleyen öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerler kazanmasına katkısının olup olmadığı sorulduğunda bu projelerin uluslararası kültürel etkileşime katkısının olduğunu ($n=1$), bu projelerle uluslararası değerlerin tanındığını ($n=1$), uluslararası/evrensel değerler kazanıldığını ($n=1$), ulusal değerlerin benimsendiğini ($n=1$) ve ulusal değerleri temsil edebilme gücüne sahip olma fırsatı edinildiğini ($n=1$) belirtmişlerdir. Öğretmenlerden biri bu konulara ilişkin görüşlerini “Misafirlerimiz geldi onlara biz kendi kültürlerimiz, bizden olan şeyleri karşı tarafa verdiğiniz zaman etkisi olur. Yani onlarda sonuç itibarıyla buradan tekrar evlerine döndükleri zaman Türkler öyleymiş şöyle misafirperver derler, yani bu roller önemli (K24, Proje Okulu Değil, E).” gibi ifadelerle belirtirken, bir diğeri şu cümlelerle görüşünü ortaya koymuştur.

Ben oradan birebir, milli, manevi değerler transferi anlamında ama orada buldukları süre zarfında, bu ülkenin kıymetini daha iyi anladıklarını, zaten bu tip projelerde gönüllülük esas olduğu için, bu tip projelerde görev alan öğretmenlerimiz zaten bu konunun farkındalar ama daha iyi bir farkındalık oluşup, döndüklerinde daha canla başla çalıştıklarını görebiliyorum, gözlemleyebiliyorum (K2, Proje Okulu, E).

Öğrenciye Yaklaşım

Katılımcıların biri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen meslektaşlarına öğrenciye yaklaşım konusunda katkısının olmadığını düşünse de, katılımcılardan bir diğeri bu projelerin öğrencilerle yakınlık kurmada katkıları olduğunu söylemiştir. Katılımcılardan birinin buna dair görüşleri “Eskiyle yeni arasında diyorsan çok bariz göremiyorum açıkçası yani şuna inanmıyorum, oraya gitti, bir müddet kaldı,

eğitimini aldı, buraya geldi tam farklı bir öğretmen olacağını düşünmüyorum yani (K24, Proje Okulu Değil, E).” şeklindeyken, bir diğeri ise düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

Oraya gittiklerinde, birde bunun içerisine bir anne/baba vazifesi de giriyor, dolayısı ile öğrencinin 24 saatinde siz birliktesiniz. Öğrenci ile aynı evde kalıyorsunuz, yataktan kaldırması, yemeğini yemesi, işe yetişmesi, hepsinden siz sorumlusunuz. Dolayısıyla daha yakın bir hale geliyor öğrencilerle, yani bizzat gitmedim ama gidip gelen arkadaşlardan bunu görebiliyoruz, anne/baba şefkati, anne/baba yaklaşımı o giden öğrencilerle ilgili tabii ki %100 katkısı var (K2, Proje Okulu, E).

İletişim ve İşbirliği

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu bu projelerin, projeleri deneyimleyen öğretmenlere eğitim paydaşlarıyla işbirliği kurma (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları) konusunda çok etkili olduğuna dair hemfikirdir ($n=3$). Katılımcılardan biri bu görüşünü şu ifadelerle belirtmiştir.

Muhakkak. Zaten bunların daha gitme aşamasında, veliler okula gidip gelmeye başlıyorlar, genelde zaten bizim velilerimiz ilgilidir ama ayda bir kere gelen veliyi, haftada üç kez görüyoruz, geliyor, gidiyor, soruyor, Hocam Nasıl Gidecek?, Nasıl Gelecek?, Uçağa Nerden Binecek?, işte, Nerede Kalacak?., kolay değil canımı emanet edecek, canından bir parçayı emanet edecek, dolayısıyla hiç sürecin içinde olmayan bir veli bile eğer projeye katılacaksa öğrencisi, ister istemez sürecin içerisine dahil oluyor, hatta onlar oradayken bile mesela gelip okula bir şeyler sorabiliyor. Tamamen bunun içine girmiş oluyorlar yani (K2, Proje Okulu, E).

Katılımcılar bu projeler aracılığıyla eğitim paydaşları ile bilgi paylaşımında bulunduğunu da ($n=1$) ifade etmişlerdir. Katılımcıların bu konu ile ilgili görüşü şöyledir:

Biz projemizin sonucunda yaygınlaştırmaya aileyi de katıyoruz. Çocuk Avrupa'ya gidip geldiğinde ya da öğretmen Avrupa'ya gidip geldiğinde onun deneyimlerinden aile de etkileniyordur, onun anlatımlarından aile de etkileniyor, çevrede etkileniyordur. Yani aileyi katıyoruz, okulu katıyoruz. Çevre okulları katıyoruz. Tüm aslında Tokat halkı bizim yaygınlaştırma alanımız. Biz mesela okulumuzun önüne ben stajımı berlin'de yaptım diye koca bir şey koyuyoruz. Tokat'taki herkes Erasmusun ne olduğunu, Erasmusun sonucunda nelerin olduğunu deneyimliyor, biliyor (K5, Proje Okulu, E).

Kişisel ve Mesleki Gelişim

Katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, projeleri deneyimleyen öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimine katkısının olup olmadığı soruluğunda büyük çoğunluğu bu projelerin bir kez katıldıktan sonra yeni projeler yapma hususunda motive ettiğini ($n=2$), mesleki gelişime yönelik gönüllülüğün arttığını ($n=1$) ve yabancı dil bilgi ve becerisinin geliştiiğini ($n=1$) belirtmişlerdir. Öğretmenler bu konu ile ilgili görüşlerini aşığıdaki cümlelerle ifade etmişlerdir.

Yani öğretmenin ufkunu açtığı için öğretmen her zaman daha iyiye, daha yeniyeye ihtiyaç duyuyor ve gelişimini sürdürmekte kararlı hale geliyor, bir yerde durmuyor öğretmen, şuraya da getireyim burada bitsin, giden arkadaşlarda genelde bu var. Her zaman daha iyisi vardır, daha yenisi vardır, daha güzel bir uygulama vardır, daha çok şey katabilir yaklaşımı yerleşiyor ve o yaklaşım, o iç güdü öğretmeni durduğu yerde durdurmuyor (K2, Proje Okulu, E).

Bu projeleri yapanlar kendilerini sürekli geliştirme hevesiyle olan insanlar başka bir şeye de katılıyor ya da yeniden proje daha yazayım düşünceleri olan insanlar gözlemlediğimiz tabi ama şunu gördüm, bir projenin içinde bulduysa tekrar başka bir proje için çabaladığını düşünüyorum. Yani tekrar başka bir proje daha bakalım, yine ben burada var olayım diye bir çabanın olduğunu düşünüyorum (K24, Proje Okulu Değil, E).

Proje okulu ve proje okulu olmayan iki meslek lisesinden projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinin yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen veriler aşağıdaki tabloda özet olarak sunulmuştur. Tabloda üç katılımcı için de ortak olanlar görüşler italik yazılırken, farklı olan görüşler altı çizili olarak gösterilmiştir.

Tablo 2. Projeleri Deneyimleyen Öğretmenler, Deneyimlemeyen Öğretmenler ve Okul Yöneticilerinin Ortak ve Farklı Yanıtlarının Tema, Alt Tema ve Kodlar Halinde Verilmesi

Tercih durumu	Mesleki bilgi	Mesleki beceri	Mesleki tutum ve değerler
1. Erasmus+ 2. eTwinning 3. İkisi de	Alan bilgisi 1. <u>Alanda meydana gelen gelişimleri takip etme</u> 2. <u>Alan bilgisi anlamında kendini güncelleme</u> 3. <u>Alana özgü mesleki doyum</u> 4. <u>Bilgiyi uygulama fırsatı sağlama</u> 5. <u>Daha çok yabancı dil öğretmenlerinin alan bilgisine katkı sağlama</u> 6. <u>Alanla ilgili farklı projeler yapma</u>	Eğitim öğretimi planlama 1. <u>Farklı ders planlama örneklerini keşfetme ve uygulama</u> 2. <u>Planlamada daha esnek olma</u>	Milli, manevi ve evrensel değerler 1. <u>Uluslararası değerleri tanıma</u> 2. <u>Ulusal değerleri benimseme</u> 3. <u>Uluslararası/Evrensel değerler kazanma</u> 4. <u>Uluslararası kültürel etkileşim</u> 5. <u>Ulusal değerlerin önemini fark etme</u> 6. <u>Ulusal değerlerin etkisini dışarıda görme</u>
Diğer düşünceler	Alan eğitimi bilgisi 1. <u>Pedagojik anlamda kendini güncelleme</u> 2. <u>Alınan eğitimlerin gelişim sağlaması</u> 3. <u>Alan eğitimi bilgisine olumlu yönde katkı</u>	Öğrenme ortamları oluşturma 1. <u>Ulusal/uluslararası farklı kurumlardan materyal temini sağlama</u> 2. <u>Yeni materyaller kullanma</u> 3. <u>Farklı öğrenme ortamlarını tanıma</u>	Öğrenciye yaklaşım 1. <u>Öğrencilerle yakınlık kurma</u> 2. <u>Özellikle proje katılan öğrencilerle daha yakın ilişki</u> 3. <u>Öğretmen öğrenci ilişkisinde daha ılımlı hale gelme</u> 4. <u>Öğrencileri proje çalışmalarına yönlendirme</u> 5. <u>Kazanılan deneyimleri öğrencilere aktarma</u>
	Mevzuat bilgisi	Öğretme ve öğrenme sürecini yönetme	İletişim ve işbirliği
	1. <u>Farklı mevzuat uygulamaları keşfetme</u>	1. <u>Farklı öğrenme-öğretme süreçlerini keşfetme</u> 2. <u>Yeni eğitim yöntemleri keşfetme</u> 3. <u>Öğretim yöntemleri hakkında ulusal/uluslararası bilgi paylaşımı</u> 4. <u>Öğrenilen yöntemleri uygulamada zorluk yaşanması</u>	1. <u>Eğitim paydaşlarıyla işbirliği kurma (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları)</u> 2. <u>Eğitim paydaşlarıyla bilgi paylaşımında bulunma</u> 3. <u>Yeni projelere öncülük yapacak işbirlikleri kurma</u>
		Ölçme ve değerlendirme 1. <u>Yeni ölçme-değerlendirme yöntemleri keşfetme ve uygulama</u> 2. <u>Alanlara göre ölçme ve değerlendirme konusunda öğrenilenlerin kullanımı</u>	Kişisel ve mesleki gelişim 1. <u>Mesleki gelişime ilişkin gönüllüğü artırma</u> 2. <u>Yeni projeler yapmaya motive olma</u> 3. <u>Kişisel ve mesleki gelişime yönelik isteğin artması</u> 4. <u>Eğitime bakış açısında farklılık yaratması</u> 5. <u>Mesleki motivasyonun artması</u> 6. <u>Projelere yalnızca katılanların mesleki tutum ve değerlerine katkı sağlama</u> 7. <u>Proje yürüten ya da katılan öğretmenlerin diğerlerinden farklı olması</u>

Tabloda Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine yansımaya dair görüşlerinden yola çıkarak proje okulu ve proje okulu olmayan okuldan projeleri deneyimleyen, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinden elde edilen aynı veriler italik şekilde farklı veriler ise altı çizili şekilde gösterilmiştir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu çalışma Erasmus+ ve eTwinning projelerinin, bu projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkısına ilişkin bu projeleri deneyimleyen öğretmenlerin, deneyimlemeyen öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün en güncel paylaşımı olan 2017'de paylaştığı “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” adlı çalışma çerçeve planı edinilerek hazırlanmıştır. Görüşme formunda “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”nde belirtilen temalara yönelik sorulara yer verilmiştir. Bu temalar mesleki bilgi, mesleki beceri ve mesleki tutum ve değerler temalarından oluşmuş ve her bir tema ile Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkısı, projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ile okul yöneticilerinden alınan görüşler doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Projeleri deneyimleyen öğretmenlerin, deneyimlemeyen öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin Erasmus+ ve eTwinning projelerinden hangisini yürütmeyi ya da hangisine katılmayı daha sık tercih ettikleri, Erasmus+ ve eTwinning projelerini tercih etmelerinin sebepleri de sorulmuş ve böylece en çok tercih edilen proje türü sebepleri ile belirlenmeye çalışılmıştır. Üç katılımcı türü içinde ortak şekilde tercih edilen proje yaparak yaşamaya imkan tanıdığı, eğitim anlamındaki kazandırdığı tecrübelerden dolayı ve daha çok etkileşim sağladığı için Erasmus+ olurken, projeleri deneyimleyen öğretmenler aynı zamanda hem Erasmus+ hem de eTwinning' i tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Deneyimlemeyen öğretmenlerden ise bir kişi eTwinning'i tercih ettiğini söylemiştir. Bu öğretmenler eTwinning'i tercih etme sebeplerini ise proje ortağı bulma konusunda ortam hazırlaması, yurtdışına öğrenci çıkarmada problem yaşanan durumlarda o öğrencileri de projelere dahil edebilmeye fırsat sunması ve Erasmus+'tan daha kolay olduğunu düşünmeleri olarak ifade etmişlerdir.

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki bilgilerine yansımaları açısından projeleri deneyimleyen, deneyimlemeyen ve okul yöneticilerinin görüşleri değerlendirildiğinde, bu projelerin alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi açısından onlara çeşitli olumlu yansımaları olduğu,

alan bilgisi anlamında ve pedagojik anlamda bu projelerden sonra kendilerini güncellediklerine dair görüşlerin ağır bastığı görülmüştür. Pedagojik farkındalık oluştuğu ve farklı pedagojik yöntemleri tanıdıklarına, alınan eğitimlerin gelişim sağladığına ve bu projelerin alan eğitimi bilgisine olumlu yönde katkı sunduğuna dair görüşlere de ulaşılmıştır. Katılımcıların ortak bir biçimde üzerinde durduğu katkılardan biri ise öğretmenlerin ulusal ya da uluslararası alan bilgisi ve teknik bilgileri paylaşma konusunda olduğu belirlenmiştir. Benzer bir çalışmada Başaran ve diğerleri (2020), eTwinning projeleri aracılığıyla öğretmenlerin mesleki bilgi anlamında uluslararası paylaşımlarının arttığını belirtmiştir. Bu çalışmada ise özellikle teknik bilgi paylaşımı konusuna yalnızca proje okulunda değinilirken, proje okulu olmayan okulda teknik bilgi paylaşımından bahsedilmemiştir. Çünkü aynı zamanda meslek lisesi olan bu okullardan proje okulunda tüm projelerin mesleki bilgiler üzerine yapıldığı görülürken, proje okulu olmayan okulda yalnızca meslek öğretmenlerinin değil kültür öğretmenlerinin de kendi alanları ile ilgili projeler yaptığı belirlenmiştir. Bu yüzden proje okulunda Erasmus+ ve eTwinning projelerini yalnızca meslek öğretmenlerinin yaptığına yönelik görüşler çoğunlukta, proje okulu olmayan okulda kültür öğretmenlerinin de yapabildiği ve alanları ile ilgili bilgileri paylaşabildikleri görülmüştür. Yine elde edilen veriler doğrultusunda Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yalnızca hangi alanda yapılıyorsa o alanın öğretmenlerinin alan bilgisine katkısı olduğu da belirlenmiştir. Bu yüzden kendi alanı ile ilgili olmayan projelere katılan öğretmenler bu projelerin alan bilgisine katkısının olmadığını ama alanı ile ilgili olan öğretmenlere mutlaka katkı sağlayacağını vurgulamıştır. Uslu Kaplan ve Alkan (2023) da çalışmalarında eTwinning projelerinin alan bilgisine katkı sağladığını, proje yapılan alanla ilgili katılım sağlayan öğretmen görüşleriyle ortaya koymuştur. Buradan yola çıkarak Erasmus+ ve eTwinning projeleri hangi alanla ilgili yapılıyorsa o projeye, o alanın öğretmenlerinin katılmasının daha etkili olacağı düşünülmektedir. Alan bilgisine dair elde edilen diğer verilere göre öğretmenler alana özgü mesleki doyum yaşamışlardır, ancak alan bilgileri gelişim gösterse de uygulama da zorluklar yaşamışlardır. Ayrıca öğretmenler projelerde yabancı dil bilgisi gerektiği için genellikle yabancı dil öğretmenleri de katıldığından daha çok yabancı dil öğretmenlerinin alan bilgisine bu projelerin katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ise bazı alanlarda diğer ülkelerden daha iyi olduklarını fark ettiklerini belirtmiştir. Gündüz Çetin ve Gündoğdu (2022) da çalışmalarında eTwinning projelerine katılan öğretmenlerin mesleki doyum ve başarıma hazzı yaşadıklarını ve yabancı dil becerilerinin arttığı sonucuna ulaşmıştır. Yine benzer

şekilde Başaran ve diğerleri (2020) de eTwinning projelerinin öğretmenlerde mesleki motivasyonu artırdığını ve mesleki gelişim sağladığını belirtmişlerdir. Elde edilen veriler doğrultusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinin meslek bilgisi anlamında, mevzuat bilgisine yönelik ortak görüşünün Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkısının olmadığı yönünde olduğu görülmüştür. Öğretmenler mevzuat bilgisi anlamında katkının daha çok projeleri yazıp, yürütenlere olacağını, yalnızca katılımcı olanlara katkısının olmayacağını vurgulamıştır. Ülkelerin mevzuatlarının farklı olması bunun en temel sebebi olarak görülmektedir. Yine Uslu Kaplan ve Alkan'ın (2023) çalışmalarında da mevzuat bilgisine yönelik öğretmenlerin olumlu görüşleri neredeyse yoktur. Fakat yalnızca katılımcı da olsa yurt dışına çıkma sürecine dair veya orada bir problem olduğunda o ülkenin mevzuat şartlarına tanık olabileceği, bazı katılımcıların da belirttiği gibi farklı mevzuat uygulamalarına dair bilgi edinebileceği düşünülmektedir. Diğer taraftan projeleri deneyimleyen ve deneyimlemeyen öğretmenler bu projeler aracılığıyla farklı eğitim sistemlerini tanıdıklarını belirtmişlerdir. Özellikle projeleri deneyimleyen öğretmenlerde çoğunluk bu projelerle proje sürecine ilişkin mevzuat bilgisine sahip olduğunu ve bazı öğretmenler ise proje planlama becerilerinin geliştiğini vurgulamıştır. Tüm bu noktalardan bakıldığında Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mevzuat bilgisi anlamında hiç katkısının olmadığı söylenemez. Başaran, Kumru, Acar, Kayıklık ve Vural (2021) da bir çalışmalarında Erasmus+ projesinin öğretmenlerde proje uygulama ve yürütme sürecinin öğrenilmesine katkısının olduğunu ortaya koymuştur. Demir ve Demir (2009) de yine benzer şekilde çalışmasında Erasmus programının katılımcılara farklı eğitim sistemlerini tanıma konusunda katkısı olduğunu belirtmiştir.

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin projeleri deneyimleyen öğretmenlerin mesleki becerilerine yansımalarına dair projeleri deneyimleyen, deneyimlemeyen ve okul yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde bu projelerin onlara eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ve ölçme ve değerlendirme açısından çeşitli olumlu katkılar sunduğu görülmüştür. Eğitim öğretimi planlama açısından bu projelerin farklı planlama örneklerini keşfetme ve uygulama projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinin üzerinde en çok durduğu ve ortak olan görüşlerdendir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler bu konu ile ilgili Erasmus+ ve eTwinning projelerinden

sonra ya da bu projelerle ilgili daha esnek olduklarını, zümre planlamalarına dahi ek maddeler eklediklerini belirtmişlerdir. Öğrenme ortamları açısından projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir görüş bildirmemiş, farklı noktalara değinmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ve okul yöneticileri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin en çok yeni öğrenme ortamları oluşturma ve öğrenme ortamlarını revize etme konusunda katkısının olduğunu düşünürken, projeleri deneyimlemeyen öğretmenler Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yalnızca öğrenme ortamları oluşturmaya olumlu katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bu projelerin öğrenme ortamları oluşturmaya olumlu katkısı olduğuna dair Akıncı (2018) da eTwinning ile ilgili yaptığı bir çalışmada, özellikle Web 2.0 araçları vasıtasıyla teknolojiyi sınıfa taşıyan ve çağa uygun hazırlanmış öğrenme ortamlarını oluşturan bu projelerin, öğrenciler tarafından ilgi çekici bulunduğunu ve bu sayede öğrencilerin derslere olan ilgilerinin arttığını belirtmiştir. Yine projeleri deneyimleyen öğretmenler ve okul yöneticileri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin en çok farklı öğretim ortamları görmeye katkısının olduğu ancak bu farklı ortamları uygulama konusunda sorunlar yaşandığını da vurgulamışlardır. Başaran ve diğerleri'nin (2021) araştırmalarında da benzer şekilde gözlemlenen çalışmaları okullarda uygulamanın fiziki imkanların kısıtlı olması sebebiyle zor olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Avrupa ülkelerindeki imkanlarla buradaki imkanların aynı olmadığı ve ülkemizdeki eğitim sisteminden kaynaklı sıkıntılardan dolayı böyle bir problemle karşılaşıldığı düşünülmektedir. Elde edilen verilerden yola çıkarak eğitim öğretim ortamları oluşturma konusunda proje okulundaki projeleri deneyimleyen öğretmenler Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yeni materyallerin temini ve kullanımına katkısı olduğunu belirtilmişlerdir. Proje okulunda yüksek maliyetli ve büyük teknoloji isteyen projelerin yürütülmesi sebebiyle materyal temini sağlama konusunda bu projelerin kolaylık sağladığı vurgulanmıştır. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretme ve öğrenme sürecini yönetmeye katkısına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinin ortak görüşünün bu projeler aracılığıyla farklı öğrenme öğretim süreçlerini keşfetme imkanı buldukları ve bu projelerin yeni eğitim yöntemleri keşfetmeye katkısının olduğu yönünde olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Licht, Pateraki ve Scimeca (2020), eTwinning sayesinde tüm sınıfın katılımcı olduğu, kararların birlikte alındığı ve öğrencilerin konuşmaya ve etkinliğin bir parçası olmaya istekli olduğu etkinliklerin, derse katılıma olumlu yönde katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Öğrenme öğretme

süreçlerinde özellikle çağın gereksinimi olan 21. Yüzyıl becerilerinin edindirilmesi ve bunu sınıf ortamına taşımak önemlidir. Erasmus+ ve eTwinning projeleri ile bunu yapabilmek mümkündür (Demir ve Demir, 2009; Kasapoğlu Önder ve Balcı, 2010 ve Başak Başar, 2022). Ancak yeni yöntemler keşfedilse de yine yukarıda belirtildiği gibi imkanlar ve sistemden kaynaklı uygulamada problemler yaşandığı bu çalışmada vurgulanan bir başka durumdur. Öğretme ve öğrenme sürecini yönetme ile ilgili hem projeleri deneyimleyen öğretmenlerden hem de projeleri deneyimlemeyen öğretmenlerden elde edilen bir başka veri ise proje yazıp, yürüten öğretmenlerin aynı zamanda derse giren öğretmenler olması durumunda, hem okulda hem ev yaşantılarında fazla efor sarf etmelerinden dolayı süreci yönetme konusunda zorluklar yaşadıklarıdır. Proje okulunda bu durumdan kaynaklı bir proje ekibi kurulup ve yalnızca proje yazıp yürütme ile ilgilenmeleri istenirken, proje okulu olmayan okulda proje yazan ve yürüten öğretmenin hem derse girip hem de proje sürecini yönetmek zorunda kaldığı görülmüştür. Proje okulu olmasa da farklı projelerin üretilmesine öncülük eden öğretmenlerin de böyle bir imkandan faydalanmasının daha çok proje üretmeye de fırsat tanıyacağı düşünülmektedir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlere ölçme ve değerlendirme konusunda da katkı sunduğu öğretmen görüşlerinden elde edilen bir veridir. Ölçme ve değerlendirme konusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri çoğunlukla Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri keşfetme ve uygulamaya imkan tanıdığını ifade etmişlerdir. Alanlara göre ölçme ve değerlendirme konusunda öğrenilenlerin kullanıldığını da belirten projeleri deneyimlemeyen öğretmenler özellikle proje okulunda meslek öğretmenleri ve kültür öğretmenlerinin farklı etkilendiğini ifade etmişlerdir. Meslek öğretmenlerinin bu yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerini atölyelerinde kullanma imkanlarının olduğu ancak kültür öğretmenlerinin müfredatla kısıtlı olmaları sebebi ile öğrenilen farklı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında zorluklar yaşandığı da belirtilmiştir. Ancak farklı bir ölçme ve değerlendirme yöntemi olarak eTwinning projelerine katılıp Web 2.0 araçlarını kullanmayı öğrenmiş olmak sınıf içerisinde ölçme değerlendirme yaparken de, öğrencinin kendi kendini değerlendirmesine fırsat tanıma konusunda da oldukça etkilidir (Pateraki, 2018).

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki tutum ve değerlerine yansımaları açısından görüşleri değerlendirildiğinde, çoğunlukla olumlu yanıtlar

alınmıştır. Genel olarak bakıldığında belki de bu projelerin en etkili olduğu yer burasıdır denilebilir. Çünkü öğretmenler katılımcı ya da yürütücü olsun fark etmeksizin mesleki tutum ve değerler anlamında bu projelerden sonra farklılıklar olduğunu belirtmişlerdir. Milli manevi ve evrensel değerler anlamında bu projelerin katkısına dair öğretmen görüşleri incelendiğinde projeleri deneyimleyen öğretmenler ve deneyimlemeyen öğretmenler bu projelerin en çok kendi değerleriyle gittikleri ülkelerde gördükleri değerleri karşılaştırmaya, kültürel etkileşim yaşamaya ve bunun sonucu olarak uluslararası değerleri tanımaya ve evrensel değerler edinmeye katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Ancak bunun dışında okul yöneticileri ulusal değerleri temsil edebilme gücüne sahip olmaya da katkısının olduğunu belirtirken, projeleri deneyimlemeyen öğretmenler ulusal değerleri benimsemeye ve ulusal değerlerin önemi fark etmeye de olan katkılarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Ersoy (2013) da çalışmasında öğretmen adaylarının Erasmus programına katıldıktan sonra diğer ülkelerin kültürleri ile kendi kültürlerini karşılaştırdıklarını ve kendi kültürlerinin ayırt edici özelliklerini daha iyi fark ettiklerini belirtmiştir. Ersoy'un (2013) çalışmasında da yer bulduğu gibi kültür insanların doğduğu andan itibaren buldukları yerde edindikleri yaşam biçimidir ve öğretmenlerin kültürlerin, diğer bir ifade ile yaşam tarzı, ahlaki olgular, değer yargıları vb. nin birbirine benzememesinden kaynaklı karşılıklı doğru veya yanlış olarak görülen davranışlar neticesinde ülkesinin daha iyi olduğunu gördüğü, böylece ulusal değerlerin önemi fark ettiği düşünülmektedir. Çünkü insana yetiştigi yer itibari ile en iyi, en doğru gelen şey kendi iyi ve doğruları olduğu bilinmektedir. Diğer katılımcılardan farklı olarak projeleri deneyimleyen öğretmenler ulusal değerlerin etkisinin dışarıda görüldüğüne de değinmişlerdir. Öğretmenlerin gittiği bazı ülkelerdeki kültürlerde, örf, adet, gelenek ve göreneklerde kendi ülkelerindekilerle benzerlikler olduğu, hatta bazı kelimelerin dahi Türkçe olduğu vurgulanmıştır. Bu da üç kıtada hüküm süren büyük bir imparatorluğun etkisinin hala var olduğunu ve aslında ulusal değerlerin bu sebepten uluslararası boyuta taşındığı düşüncesini akla getirebilmektedir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kültürel ve evrensel anlamdaki olumlu katkılarını Ersoy ve Günel (2011) de çalışmalarında bu projelerin öğretmenlerin farklı kültürler hakkındaki bilgilerini arttırmalarına, özgüvenlerini güçlendirmelerine, dünya görüşlerini değiştirmelerine ve daha hoşgörülü bireyler haline gelmelerine yardımcı olduğunu belirterek ifade etmişlerdir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin öğrenciye yaklaşımlarına katkısı konusunda öğretmen görüşleri incelendiğinde projeleri deneyimleyen öğretmenler ve deneyimlemeyen öğretmenler ortak bir bu projeler ile

öğrenciye karşı daha esnek ve olumlu bir yaklaşım benimsendiğini ifade ederlerken, projeleri deneyimleyen öğretmenler çoğunlukla bu projelerin öğrenciye yaklaşımları konusunda onları etkilemediğini belirtmiştir. Bu projelerden öncede zaten öğrenci ile daha yakın ilişki içerisinde olduklarını ifade eden öğretmenler burada çoğunlukta olsa da çoğunluk anlamında onları takip eden grubu bu projelerin öğrenciye yaklaşım konusunda olumlu yönde katkı sunduğunu ifade eden öğretmenler oluşturmuştur. Burada Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğrenciye yaklaşım konusunda hem katkısı olmadığını hem de olumlu yönde katkı sağladığını düşünenlerin çoğunlukta olması öğretmenlerde bu duruma sebep olacak farklı etmenlerin de var olabileceği düşüncesini doğurmuştur. Ayrıca projeleri deneyimlemeyen öğretmenler diğer öğrencilerden ziyade özellikle projelere katılan öğrencilerle daha yakın ilişkiler kurulduğunu belirtmilerdir. Bunun sebebinin ise o öğrencilerle daha çok zaman geçirilip, daha farklı paylaşımlarda bulunmaları olabileceği düşünülmektedir. Projeleri deneyimlemeyen öğretmenlerden elde edilen bir başka veri ise öğrencilerin proje çalışmalarına yönlendirilmeleri durumudur. Öğretmenler öğrencileri projelere katılmaları konusunda teşvik ettiğini ve hatta aileleri ile konuşup ikna etmek için çabaları olduğunu ifade etmişlerdir. Özellikle kırsal kesimlerdeki öğrenciler için, belki de hayatları boyunca bir daha yurt dışı deneyimi edinemeyecek olan öğrenciler için bu öğretmenlerin büyük bir şans olduğu düşünülmektedir. Diğer katılımcılardan farklı olarak projeleri deneyimleyen öğretmenler bu projelerde kazanılan deneyimlerin öğrencilere aktarıldığını ve onları projelere katılma konusunda teşvik ettiklerini de belirtmişlerdir. Uslu Kaplan ve Alkan'ın (2023) çalışmalarında da benzer şekilde olumlu sonuçlar elde edilmiş ve eTwinning projelerinde yer alan öğretmenler bu projenin onları öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkı sağlama, onların insan ve birey olarak değerli olduğunu hatırlama ve onlara tutum ve davranışlarıyla model olma konusunda katkı sağladığını belirtmişlerdir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin iletişim ve işbirliği açısından mesleki gelişimlerine yansımalarına dair öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir şekilde ve büyük bir çoğunlukla eğitim paydaşları ile (veli/öğrenci/diğer öğretmenler vb.) iletişim ve işbirliği kurmaya bu projelerin büyük katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle projeleri yazan ve yürüten öğretmenler mecburen öğrenci velileri ile milli eğitim müdürlüğündeki personeller ile özellikle yurt dışından gelen grubun misafir edilme sürecinde diğer öğretmen arkadaşları ile yine bu süreçte farklı etkinlikler hazırlamak için derneklerle, üniversitelerle ve diğer okullarla gibi birçok paydaş ile mecburi

iletişim ve işbirliği kurma durumu olduğunu vurgulamışlardır. Bu sayede iletişim ağlarının genişlediği, yeni projelere öncülük edecek işbirliklerine imkan doğduğunu da ifade etmişlerdir. Özellikle eTwinning projelerinin Erasmus+ projeleri için Avrupa’da okullar bulabilmek adına kaynak sağladığının da üzerinde durulmuştur. Yine bu projeler aracılığıyla edinilen deneyimlerin paydaşlar ile paylaşılması durumunda farklı kişilerin de deneyimlemesine teşvik edildiği de belirtilmiştir. Buradan hareketle Erasmus+ ve eTwinning projelerinin yazan, yürüten ve katılan öğretmenlerin sosyal ağlarını genişlettiği ve birçok insanla etkileşim halinde olmasını mecbur kıldığı görülmüştür. Benzer sonuçlara Kaynar Cebeci (2022) de proje sonrasında, okul ve paydaşları arasındaki iletişimin arttığını, öğretmen-veli-öğrenci işbirliğiyle okul içi ve dışında birçok etkinliğin düzenlendiğini belirtmiştir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine katkısına ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde hem projeleri deneyimleyen öğretmenler hem de projeleri deneyimlemeyen öğretmenler çoğunlukla bu projelerin öğretmenlerin kişisel gelişimine katkı sağladığı konusunda hemfikirdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler bu projeler ile özellikle Erasmus+ ile yurtdışına çıktıktan sonra ufuklarının açıldığını, bakış açılarının değişip zenginleştiğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğretmenler mesleki özgüvenlerinin, mesleki motivasyonlarının arttığını, dil becerilerinin geliştiğini, eğitime bakış açılarının değiştiğini, kişisel ve mesleki gelişime yönelik gönüllülüğün arttığını ve yeni projeler yapma konusunda motive olduklarını da vurgulamışlardır. Yine projeleri deneyimleyen öğretmenler bu kadar olumlu katkının projelere yalnızca katılımcı olarak katılan öğretmenlere olduğunu belirtmişlerdir. Projeleri yazıp yürüten öğretmenlerin zaten mesleki özgüvenleri ve motivasyonlarının var olduğu, eğitime bakış açılarının farklı olduğu, kişisel ve mesleki gelişime yönelik gönüllü oldukları, yeni projeler yapmaya hep motive oldukları bu yüzden bu projeleri yazıp yürütmeyi tercih ettikleri için ekstra gelişimlerine bir katkısının olmadığını ifade etmişlerdir. Fakat bu durumun her öğretmen için geçerli olmadığı ve bu projelerin, projeleri yazıp, yürüten öğretmenlere de mesleki ve kişisel gelişim açısından katkıları olacağı tahmin edilmektedir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine yansımaları üzerine benzer bir çalışma yapan Demir ve Demir (2009) Erasmus programını kültürlerarası diyalog ve etkileşim açısından değerlendirirken programa katılan öğretmen adaylarında mesleki ve kişisel anlamda gelişme olduğunu, mesleki özgüven ve mesleki motivasyonlarının arttığını belirtmiştir. Yine başka bir benzer sonuçların ulaşıldığı çalışmada Ersoy ve Günel (2011), Erasmus programının

okulda sadece Türk kültürü değil, çeşitli farklı kültürleri de içermesi nedeniyle katılımcıların kendi arka planlarından farklı geçmişlere sahip insanlarla tanışma ve arkadaşlık kurma fırsatına sahip olduklarını ve diğer kültürler hakkındaki bilgilerini artırdıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu fırsata sahip olarak, sadece daha hoşgörülü hale gelmekle kalmamışlar, aynı zamanda dünya görüşlerinde değişiklikler yaşamışlardır. Mevcut çalışmada öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde bu projeler konusunda herhangi bir deneyimi olmayan öğretmenler, bu projeleri yazan, yürüten ve katılan öğretmenlerin kendilerini bu projeler konusunda hiçbir deneyimi olmayan, yurtdışına çıkmamış diğer öğretmenlerden farklı ve üst düzey gördüklerini gözlemlediklerini de ifade etmişlerdir. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki özgüven kazandırdığı öğretmenler tarafından belirtilmişti. Fakat bu özgüvenin diğer öğretmenler tarafından farklı ve yanlış algılanıyor olabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine etkisinin neler olduğunu öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri alınarak incelenmesini amaçlayan bu çalışmada katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair genel görüşlerinin neler olduğu sorulmuştur. Ayrıca Erasmus+ ve eTwinning projelerinden hangisini yürütmeyi ya da hangisine katılmayı daha sık tercih ettikleri, Erasmus+ ve eTwinning projelerini tercih etmelerinin sebepleri de sorulmuş ve böylece en çok tercih edilen proje türü sebepleri ile belirlenmeye çalışılmıştır. Yine katılımcılara Erasmus+ ve eTwinning projelerinin kendi mesleki gelişimlerine etkileri hakkındaki görüşleri, proje faaliyeti içinde bulunmamış öğretmenlerin, proje yapan meslektaşlarının mesleki gelişimlerine etkileri hakkındaki görüşleri ve proje çalışması yapılmış okul yöneticilerinin proje yapan öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkıları hakkındaki görüşleri de sorularak bu projelerin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine olumlu veya olumsuz yansımaları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Proje okulu ve proje okulu olmayan iki mesleki ve teknik Anadolu lisesinden projeleri deneyimleyen, deneyimlemeyen öğretmenler ile okul yöneticilerinin verdiği cevaplar ise bu üç katılımcı türü başlığı altında meslek bilgisi, mesleki beceri ve mesleki tutum ve değerler ana temaları altında toplanmıştır.

Katılımcıların projelerle ilgili genel düşünceleri alındığında büyük çoğunluğu Erasmus+ ve eTwinning projelerini hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından faydalı bulurken, etkileşime imkan tanıdığı, yaparak yaşayarak öğrenme fırsatı sağladığı için en çok tercih edilen proje Erasmus+ olmuştur. Fakat eTwinning de özellikle meslek liselerinde akademik başarısı iyi olmayan öğrencileri değerlendirme fırsatı verdiği için, yabancı uyruklu öğrencileri yurt dışına çıkarmada sorunlar olabileceğinden dolayı onları da projelere katabilme imkanı sağladığı için ve Erasmus+'a kaynaklık ettiği, Erasmus+ projeleri için ortak okul bulma konusunda öncülük ettiği için tercih edildiği de ifade edilmiştir.

Projelere daha önce hiç katılmamış ve yürütmemiş olan öğretmenlere ise böyle bir imkanları olsaydı Erasmus+ ya da eTwinning projelerine katılmak isterler miydi diye sorulmuş, proje okulunda da proje okulu olmayan okulda da hem katılımcı hem

yürütücü olmak isteyen öğretmenler ve proje yazma ve yürütme konusunda yeterli bilgisi olmadığı, ya da uğraştırıcı gördüğü için yalnızca katılımcı olmak isteyen öğretmenler olmuştur. Ancak proje okulundan farklı olarak proje okulu olmayan okulda bu projeler ilgisini çekmediği için katılmak istemeyen öğretmenler de olmuştur.

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin meslek bilgisi anlamında alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisine olumlu katkılar sağladığı öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri bu projelerin alan bilgisi konusunda kendilerini güncellemelerine ve alanda meydana gelen gelişimleri takip etmelerine katkıları olduğunu ortak bir şekilde söylemişlerdir. Farklı olarak projeleri deneyimleyen öğretmenler ve okul yöneticileri ulusal/uluslararası alan bilgisi ve teknik bilgiler paylaşımında bulunabildiklerini, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri bu projeler ile alan bilgisinin geliştiğini ancak uygulamada sorunlar yaşandığını ifade etmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ve deneyimlemeyen öğretmenler ise teknik konularda daha başarılı olduklarını fark ettiklerini, ulusal/uluslararası bilgi paylaşımının arttığını, bazı alanlarda daha iyi olduklarını fark ettiklerini ve alana özgü bilgileri araştırma fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler bu projelerin bilgiyi uygulama fırsatı sağladığını ve alana özgü mesleki doyum elde ettiklerini de belirtmişlerdir. Projeleri deneyimlemeyen öğretmenler ise daha çok yabancı dil öğretmenlerinin alan bilgisine katkı sağladığını ifade ederken, yalnızca okul yöneticileri de alan ile ilgili farklı projeler yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Alan eğitimi bilgisi konusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir biçimde bu projelerle öğretmenlerin pedagojik anlamda kendilerini güncellediklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda projeleri deneyimleyen öğretmenler ve deneyimlemeyen öğretmenler birlikte bu projelerle pedagojik anlamda farkındalık oluştuğuna ve farklı pedagojik yöntemleri tanıdıklarına vurgu yapmışlardır. Yalnızca deneyimleyen öğretmenler bu projelerin alan eğitimi bilgisine olumlu yönde katkısı olduğunu belirtirken, deneyimlemeyen öğretmenler ise alınan eğitimlerin gelişim sağladığını söylemiştir. Mevzuat bilgisine ilişkin projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri bu projeler ile farklı mevzuat uygulamalarını keşfettiklerini ortak bir şekilde ifade etmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler birlikte bu projelerin farklı eğitim sistemlerini tanımalarına, proje sürecine ilişkin mevzuat bilgisine sahip olduklarına ve

bu projelerin olumlu katkısının daha çok projeleri yürütenlere olduğunu belirtmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ile okul yöneticileri ise birlikte bu projeler aracılığıyla proje planlama becerilerinin geliştiğini vurgulamışlardır.

Yine projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki beceri anlamında eğitim öğretimi planlama, öğrenme ortamları oluşturma, öğrenme ve öğretme sürecini yönetme ve ölçme değerlendirme konusunda da olumlu katkıları olduğu vurgulamışlardır. Eğitim öğretimi planlama konusuna ilişkin projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri farklı ders planlama örneklerini keşfettiklerini ve uyguladıklarını ortak bir şekilde belirtirken, yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler planlamada daha esnek olmaya katkısının olduğunu da ifade etmişlerdir. Öğrenme ortamları oluşturma konusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticilerinin ortak bir fikri olmamakla birlikte, projeleri deneyimleyen öğretmenler ile okul yöneticileri bu projelerin yeni öğrenme ortamları oluşturma ve öğrenme ortamlarını revize etmeyi sağladığını ve farklı öğretim ortamlarını görme şansı oluşturduğunu ancak uygulama konusunda sorunlar yaşandığını belirtmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler ise bu projelerin öğrenme ortamları oluşturmaya olumlu katkıları olduğuna ilişkin hemfikirlerdir. Ancak yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler bu projelerin ulusal/uluslararası farklı kurumlardan materyal temini sağlama ve yeni materyaller kullanma konusunda da katkısı olduğunu ve bu projelerle farklı öğrenme ortamlarını tanıdıklarını belirtmişlerdir. Öğrenme ve öğretme sürecini yönetmeye ilişkin projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir şekilde bu projelerin farklı öğrenme ve öğretme süreçlerini keşfetmeye ve yeni eğitim yöntemlerini keşfetmeye katkısının olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler birlikte bu projelerin öğrenme ve öğretme sürecini yönetme ve ders yoğunluğu nedeni ile proje yürütme konusunda zorluklar yaşandığına vurgu yapmışlardır. Yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler ise öğrenilen yöntemleri uygulamada zorluklar yaşandığını ve bu projelerin öğretim yöntemleri hakkında ulusal/uluslararası bilgi paylaşımını sağladığını ifade etmişlerdir. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili ise projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir şekilde bu projelerin yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri

keşfetme ve uygulamaya olan katkısı üzerinde dururken, yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler alanlara göre ölçme ve değerlendirme konusunda öğrenilenlerin kullanıldığına dair katkısının olduğu da belirtmişlerdir.

Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki tutum ve değerler anlamında milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve işbirliği ve kişisel ve mesleki gelişim konularında çoğunluk öğretmenlere olumlu katkıları olduğunu ifade etmiştir. Milli manevi ve evrensel değerler anlamında projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri tarafından ortak bir şekilde bu projelerin uluslararası değerleri tanımaya, bu projeler ile öğretmenlerin uluslararası/evrensel değerler kazandığına, uluslararası kültürel etkileşim olduğuna ve ulusal değerleri benimsediklerine vurgu yapılmıştır. Ancak projeleri deneyimleyen öğretmenler ile okul yöneticileri bu projelerin ulusal değerleri temsil edebilme gücüne sahip olmaya katkı sağladığını da ifade etmişlerdir. Yine projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler bu projelerin uluslararası değerleri, ulusal değerleriyle karşılaştırma imkanı verdiğini söylemişlerdir. Yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler ulusal değerlerin etkisinin dışarıda görüldüğünü belirtirken, yalnızca projeleri deneyimlemeyen öğretmenler bu projeler ile ulusal değerlerin öneminin fark edildiğine vurgu yapmışlardır. Öğrenciye yaklaşım konusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri bu projelerin öğrencilerle yakınlık kurma noktasında katkısının olduğunu ortak bir şekilde ifade etmişlerdir. Fakat projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler ise birlikte bu projelerin öğrencilere yaklaşımda olumlu yönde katkı sağladığını ve öğrencilere yaklaşımda daha esnek olduğunu da belirtmişlerdir. Yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler bu projelerle kazanılan deneyimlerin öğrencilere aktarılması konusunda olan katkılarına da değinirken, yalnızca projeleri deneyimlemeyen öğretmenler ise bu projelerle öğretmen öğrenci ilişkisinde daha ılımlı hale geldiğini, özellikle projelere katılan öğrencilerle daha yakın ilişkiler kurulduğunu ve öğrencileri proje çalışmalarına yönlendirme konusunda bu projelerin katkıları olduğunu ifade etmişlerdir. İletişim ve işbirliği konusunda projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri ortak bir şekilde bu projelerin eğitim paydaşlarıyla işbirliği kurma (öğrenci/veli/diğer öğretmenler/eğitim kurumları vb.), eğitim paydaşlarıyla bilgi paylaşımında bulunma konusunda projelerin olumlu katkıları olduğunu ortak bir şekilde ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra yalnızca

projeleri deneyimleyen öğretmenler ise bu projelerin yeni projelere öncülük yapacak işbirlikleri kurma konusunda katkısının olduğunu söylemişlerdir. Bu projelerin kişisel ve mesleki gelişime katkılarına dair projeleri deneyimleyen öğretmenler, deneyimlemeyen öğretmenler ve okul yöneticileri mesleki gelişime ilişkin gönüllüğü artırdığını ve yeni projeler yapmaya motive ettiğini ortak bir şekilde belirtmişlerdir. Fakat projeleri deneyimleyen öğretmenler ile deneyimlemeyen öğretmenler birlikte bu projelerin kişisel gelişime katkı sağladığını ve mesleki özgüven kazandıklarını ifade etmişlerdir. Projeleri deneyimleyen öğretmenler ile okul yöneticileri ise birlikte yabancı dil bilgi ve becerisinin geliştiğini vurgulamışlardır. Yalnızca projeleri deneyimlemeyen öğretmenler bu projelerin kişisel ve mesleki gelişime yönelik isteği artırdığını ve proje yürüten ya da katılan öğretmenlerin diğerlerinden farklı olduğunu ifade ederken, yalnızca projeleri deneyimleyen öğretmenler ise bu projelerin kişisel ve mesleki gelişime katkısına ilişkin eğitime bakış açısında farklılıklar yarattığına, mesleki motivasyonu artırdığına ve projelerin yalnızca katılımcı olanların mesleki tutum ve değerlerine katkıda bulunduğuna da vurgu yapmışlardır.

Sonuç olarak Erasmus+ ve eTwinning projeleri çoğunlukla öğretmenlerin mesleki gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlasa da bazı eksiklikler de mevcuttur. Ayrıca alanyazında yapılan tarama sonucu Erasmus+ ve eTwinning projelerinin benzerlikleri, farklılıkları, güçlü ve zayıf yönleri gibi konularda çalışmalar yapılmadığı, genellikle ayrı ayrı ele alındığı görülürken aynı zamanda bu projelerden özellikle Erasmus+'ı öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilişkilendiren çalışmalara da çok rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışma nicel, karma ya da farklı çalışma grupları ve veri toplama araçları kullanılarak nitel yöntemlerle yeni çalışmalar yapılabileceğini göstermiştir. Yine bu çalışma meslek liselerindeki öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda yapılmış olup, farklı okul kademelerinde de benzer çalışmaların yapılmasının etkili olacağı düşünülmektedir. eTwinning ile ilgili yapılan çalışmalar ise öğretmenlerin mesleki gelişimlerine dair olsa da yapılan bu çalışmada öğretmenlerin çoğunun eTwinning hakkında çok fazla bilgi sahibi olmadığı, bu yüzden genellikle Erasmus+ üzerinden konuştukları gözlemlenmiştir. Yapılan çalışma sonucu ulaşılan tüm bu sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Öğretmenlik mesleği yeterliklerine olumlu katkıları olduğu görülen eTwinning projelerinin daha fazla öğretmen tarafından tanınması ve kullanması sağlanabilir.
- Projelerin öğretmenlere her anlamda olduğu gibi özellikle alan bilgi anlamında da olumlu katkılar bırakabilmesi için proje hangi alanda yapılıyorsa o alanın öğretmenlerine projeye katılım konusunda öncelik verilebilir.
- Öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarından itibaren bu projelerde yer alması ve tecrübeler edinmeleri konusunda teşvik edilebilir.
- Bu projelerin mesleğe katkılarını anlatan seminerler düzenlenebilir.
- Bu projeleri yapan öğretmenlere hizmet puanı verilerek projelere katılmaları konusunda öğretmenler teşvik edilebilir.
- Deneyimli öğretmenlerin projeleri tamamladıktan sonra deneyimlerini hem kendi aralarında hem de diğer öğretmenlerle paylaşmalarını sağlayan seminer ve söyleşiler düzenlenebilir.
- Öğretmenlere planlama, öğrenme ortamları oluşturma, ölçme ve değerlendirme gibi konularda daha esnek davranabilmeleri konusunda imkanlar tanınabilir, bu anlamda ders içeriklerinde sadeleştirmeye gidilebilir.
- Öğretmenlere proje nasıl yazılır ile ilgili seminerler verilebilir.
- Erasmus+ ve eTwinning ile ilgili her ikisinin birlikte ele alındığı nicel, karma ya da farklı çalışma gruplarından oluşan nitel çalışmalar yapılabilir.
- Erasmus+ ve eTwinning ile ilgili meslek liselerinde yapılan bu çalışma gibi başka bir çalışma da farklı okul türleri ve kademelerinde yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abazoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2014). Türkiye'nin öğretmen profili. *Turkish Studies*, 9(2), 1-20.
- Adıgüzel, A. (2008). *Eğitim fakültelerinde öğretmen eğitimi program standartlarının gerçekleştirme düzeyi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ahmetoğlu Açıkgöz, N. (2019). *The effect of E-Twinning implementation on the proficiency and attitudes of 10th grade vocational and technical anatolian high school EFL students towards English course in Turkey*. Unpublished master's thesis. Anadolu University Graduate School of Educational Sciences, Eskişehir.
- Akdemir, A. S. (2017). eTwinning in language learning: The perspectives of successful teachers. *Journal of Education and Practice*, 8(10).
- Akıncı, B. (2018). *ETwinning proje uygulamalarının öğrencilerin yabancı dil becerileri ile öğretmenlik mesleki gelişimlerine katkısı (Bir Eylem Araştırması)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Alkan, C. ve Doğan, H. (1976). Mesleki eğitim için ana plan esasları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9(1), 25-72.
- Altay, A. (2016). *Influence of the Erasmus students mobility programme on competence development of students*. Unpublished master's thesis. Akdeniz University, Antalya.
- Altınpulluk, H. ve Yıldırım, Y. (2021). 2010-2019 yılları arasında yayınlanan 21. Yüzyıl becerileri araştırmalarının incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(1), 438- 461.
- Altun, M. (2016). İlkokul Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Yeni Öğretim Programının Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleriyle Değerlendirilmesi: Kırşehir İli Örneği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 327-347.
- Altunöz, H. B. ve Bay, E. (2018). Yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde etkili öğretim stratejilerinin kullanımının analizi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 129-149.

- Anagün,Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z. ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21.Yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 160-175.
- Ata, U. (2007). *Mesleki teknik eğitim ve megep öğretim programlarına öğrenci ve öğretmen yaklaşımları (Bilişim teknolojileri alanında uygulama)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Avcı, F. (2021). Çevrim içi bir öğrenme ortamı olarak etwinning platformuna ilişkin öğretmenlerin görüş ve değerlendirmeleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 1-22.
- Avrupa Birliği Bakanlığı. (2014). Eğitim ve öğretim 2020 bilgi notu. https://www.ab.gov.tr/files/SBYPB/Egitim%20ve%20Kultur/web_egitim_ve_ogretim_2020_3.pdf adresinden 12.04.2023 tarihinde alınmıştır.
- Bacigalipo M. & Cachia, R. (2011). *Teacher collaboration networks in 2025 – What is the role of teacher networks for professional development in Europe? Notes from the workshops held on the 6th and 7th June 2011 at the Institute for prospective technological studies of the European Commission Joint Research Centre, European Union, Spain.*
- Başak Başar, F. (2022). *Etwinning faaliyetleri ve 21. yüzyıl eğitim ve öğretim becerileri ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Başaran, M., Kaya, Z., Akbaş, N. ve Yalçın, N. (2020). Proje tabanlı öğretim sürecinde eTwinning faaliyeti'nin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 373-392.
- Başaran, M., Kumru, S., Acar, D., Kayıklık, F. ve Vural, Ö. F. (2021). Ar-ge çalışmalarının okullar üzerine etkisinin erasmus+ projeleri bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(3), 183-200. DOI: 10.47714/uebt.978486.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*,9(1), 23-28.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., & Rumble, M. (2010). Defining 21st century skills.

https://oei.org.ar/ibertic/evaluacion/sites/default/files/biblioteca/24_defining-21st-century-skills.pdf adresinden alınmıştır.

Biyografi (2023). Desiderius Ersmus kimdir?. <https://www.biyografi.info/kisi/desiderius-erasmus> adresinden 13.04.2023 tarihinde alınmıştır.

Boyacı, A. (2011). Erasmus değişim programı öğrencilerinin geldikleri ve Türkiye’de öğrenim gördükleri üniversitedeki sınıf yönetimine ilişkin karşılaştırmalı görüşleri (Anadolu Üniversitesi örneği). *Eğitim ve Bilim*, 36, 270-282.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüktanır, D., Duke, C., Karasar, N., Tilelylioğlu, A. ve Toth, J. S. (2006). *Driving force for the success of Turkey lifelong learning policy paper*. Labour Market Team SVET, Ankara. <https://uil.unesco.org/document/turkey-driving-force-success-turkey-lifelong-learning-policy-paper-issued-2006> adresinden alınmıştır.

Cachia, R., Ferrari, A., Ala-Mutka, K. ve Punie, Y. (2010). Creative learning & Innovative teaching: Final report on the study on creativity and innovation in education in the EU member states. European Union: Spain.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. Yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134.

Claude Beacco, J., Byram, M., Cavalli, M., Coste, D., Cuenat, M. E., Goullier, F. ve Panthier, J. (2016). *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Çavdar, O. ve Doymuş, K. (2016). İyi bir eğitim ortamı için yedi ilkenin işbirlikli öğrenme yöntemi ile kullanılmasının fen ve teknoloji dersinde başarıya etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 441-466.

Çiftci, S., Sağlam, A. ve Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 718-734.

Çolak, M. (2018). *Ortaokul fen bilimleri dersinin 21.yüzyıl becerilerini kazandırmadaki etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri (Kayseri ili örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E. ve Gardner, M. (2017). Effective teacher professional development. Palo Alto, CA: Learning Policy Institute. https://static1.squarespace.com/static/56b90cb101dbae64ff707585/t/5ade348e70a6ad624d417339/1524511888739/NO_LIF~1.PDF adresinden alınmıştır.
- Davey, L. (1991). The application of case study evaluation. ERIC Clearinghouse on Tests Measurement and Evaluation Washington DC.
- Dede, C. (2009). Comparing frameworks for 21st century skills. 21st century skills [http://sttechnology.pbworks.com/f/Dede_\(2010\)_Comparing%20Frameworks%20for%2021st%20Century%20Skills.pdf](http://sttechnology.pbworks.com/f/Dede_(2010)_Comparing%20Frameworks%20for%2021st%20Century%20Skills.pdf) adresinden alınmıştır.
- Demir, A. ve Demir, S. (2009). Erasmus programının kültürlerarası diyalog ve etkileşim açısından değerlendirilmesi (öğretmen adaylarıyla nitel bir çalışma). Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(9).
- EC. (2022) <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning> adresinden 08.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- EnGauge. (2003). enGauge21st Century Skills https://www.cwasd.k12.wi.us/highschl/newsfile1062_1.pdf. adresinden alınmıştır.
- Erberk, İ. (2021). *Öğretmen adaylarının ve aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ile 21. Yüzyıl becerileri öz yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.
- Ersoy, A. ve Günel, E. (2011). Cross-cultural experiences through Erasmus: Pre-service teachers' individual and professional development. *Eurasian Journal of Educational Research*, 42, 63-78
- Ersoy, A. (2013). Türk öğretmen adaylarının kültürlerarası deneyimlerinde karşılaştıkları sorunlar: Erasmus değişim programı örneği. *Eğitim ve Bilim*, 38(168).
- eTwinning (2019). “Geleceğin öğretmenleri için eTwinning” girişiminin nedeni. <https://www.etwinning.net/tr/pub/benefits/learning-opportunities/teacher-training-institutes.htm> adresinden alınmıştır.
- Gençer, G. (2009). *Avrupa birliği eğitim ve gençlik programları; Erasmus programı ve Türkiye yüksek öğretiminde programın uygulanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Gençtürk Erdem, E., Başar, F.B., Toktay, G., Yayğaz, İ.H. ve Küçüksüleymanoğlu, R. (2021). eTwinning projelerinin öğretmenlerin dijital okuryazarlık becerilerine katkısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7(3), 204-219. DOI: <https://doi.org/10.24289/ijsser.901129>.
- Ghaith, G., ve Shabaan, K. (1999). The relationship between perceptions of teaching, teaching concerns, teacher efficacy and selected teacher characteristics. *Teaching and Teacher Education*, 15, 487-496.
- Gülner S. (2015). *eTwinning :Avrupa okulları çevrimiçi ağında web 2.0 araçlarıyla tasarım temelli öğrenme*. XVII. Akademik Bilişim Konferansı, 4-6 Şubat 2015: Eskişehir.
- Gültekin, M. ve Anagün, Ş. S. (2006). Avrupa Birliğinin eğitimde kaliteyi belirleyici alan ve göstergeleri açısından Türk Eğitim Sisteminin durumu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 145-170.
- Gündüz Çetin, İ. ve Gündoğdu, K. (2022). ETwinning proje uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(81), 76-90.
- Günüç, S., Odabaşı, H. F. ve Kuzu, A. (2012). Yaşamboyu öğrenmeyi etkileyen faktörler. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 309-325.
- Hadjerrouit, S. (2010). Developing web-based learning resources in school education: A user-centered approach. *Interdisciplinary Journal of E-Learning and Learning Objects*, 6.
- Hasdemir, F. ve Çalikoğlu, M. R. (2011). Avrupa birliği eğitim programları ve değişim. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1(2), 66-68.
- Hasırcı, S. (2018). Anadili öğretiminde çok uyaranlı eğitim ortamı ve bu ortamın bileşenlerinin önemi. *Turkish Studies*, 13(19), 895-922.
- Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. (2023). Türkiye’de Hayat Boyu öğrenmenin önemi. <https://hbogm.meb.gov.tr/portal/index.php?page=1> adresinden 23.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Holmes, B. (Mart, 2013). School teachers' continuous professional development in an online learning community: Lessons from a case study of an e Twinning learning event. *European Journal of Education*, 48(1), 97-112.

International Society for Technology in Education. (2016).

<http://www.computacional.com.br/files/ISTE-CSTA/ISTE%20>

[Standards%20for%20Students%202016.pdf](http://www.computacional.com.br/files/ISTE-CSTA/ISTE%20Standards%20for%20Students%202016.pdf) adresinden alınmıştır.

Kasapoğlu Önder, R. ve Balcı, A. (2010). Erasmus öğrenci öğrenim hareketliliği programının 2007 yılında programdan yararlanan Türk öğrenciler üzerindeki etkileri, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 93-116.

Kaynar Cebeci, E. (2022). *Erasmus+ KA101 hareketlilik programının (okul eğitimi personel hareketliliği) öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Keogh, J., & Roberts E. R. (2009). Exchange programmes and student mobility: Meeting students expectations or an expensive holiday? *Nurse Education Today*, 29, 108-116.

Konstantinidis, A. (2012). Implementing learning-oriented assessment in an eTwinning online course for Greek teachers. *Merlot Journal of Online Learning and Teaching*, 8(1). 45-62.

Köse, E. (2006). Öğretmenlik mesleğinin hukuksal boyutu. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13.

Kurşat, A. (2021). *Biyoloji öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine yönelik öz yeterlik inançlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Laal, M. (2013). Lifelong learning and technology. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 83, 980-984.

Labone, E. (2004). Teacher efficacy: Maturing the construct through research in alternative paradigms. *Teaching and Teacher Education*, 20, 341-359. doi:10.1016/j.tate.2004.02.013.

Licht, A. H., Pateraki, I. ve Scimeca, S. (2020). *eTwinning schools: towards a shared leadership approach - Quantitative and qualitative analysis of the eTwinning school practices*. Central Support Service of eTwinning - European Schoolnet.

Magos, K. (2007). The contribution of action-research to training teachers in intercultural education: A research in the field of Greek minority. *Teaching & Teacher Education*, 23, 1102-1112.

- Maiworm, F. (2001). Erasmus: continuity and change in the 1990s. *European Journal of Education*, 36(4), 459-472.
- Maviş Sevim, F. Ö. ve Akın, U. (2021). Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde lisansüstü eğitimin rolü: Mezun olmak yeterli mi?. *Eğitim ve Bilim*, 46(207), 483-510.
- MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. California: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme Yönetmenliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2020). Resmi Gazete (19.06.2020). Sayı: 31160.
- Milli Eğitim Temel Kanunu (1973). Resmi Gazete (24.06.1973). Sayı: 14574.
- Nayman, K. (2020). *2017 Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri kapsamında öğretmen ve okul yöneticilerinin görüş ve deneyimleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- NCREL, 2003. <http://www.ncrel.org/> adresinden 13.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030. [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf) adresinden alınmıştır.
- Odabaşı, F. ve Kabakçı, I. (2007). *Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde bilgi ve iletişim teknolojileri*. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumunda sunulmuş bildiri. Bakü, Azerbaycan: Devlet Pedagoji Üniversitesi.
- Odabaşı, H. F. ve Erişti, B. (2009). *Öğretmenlikte mesleki gelişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2019). *Bir ömür nasıl yaşanır? Hayatta doğru seçimler için öneriler*. İstanbul: Kronik Kitap.
- Oruç, M. (2022). *Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda Erasmus+ KA2 stratejik ortaklık projelerine katılan öğretmenlerin kültürlerarası iletişim yeterliliklerine ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim kurumlarında ERASMUS programının değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi Örneği). *Educational Administration: Theory and Practice*, 19(1), 61-98.
- Papatsiba, V. (2005). Student mobility in Europe: An academic, cultural and mental journey? Some conceptual reflections and empirical findings. *International Perspectives on Higher Education Research*, 3, 29-65.
- Parmaksız, R. Ş., İncirci, A. ve Zorlu, F. (2016). 10. Sınıf ortaöğretim İngilizce öğretim programının Stufflebeam (CIPP) bağlam, girdi, süreç ve ürün modeline göre değerlendirilmesi. *International Journal of Language Academy*, 4(2), 153-173.
- Partnership for 21st Century Skills. (2019). Framework for 21st century learning. <http://www.p21.org/our-work/p21-framework> adresinden alınmıştır.
- Pateraki, I. (2018). "Measuring the impact of eTwinning activities on teachers' practice and competence development." *Monitoring eTwinning Practice Framework*. Central Support Service of eTwinning – European Schoolnet, Brussels.
- Pehlivaner, A. (2006). *Perceptions of Erasmus students about European identity*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Pepin, L. (2007). The history of EU cooperation in the field of education and training: how lifelong learning became a strategic objective. *European Journal of Education*, 42(1), 121-132.
- Safran, M. (2014, 15-16 Mayıs). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme süreci ve yeni arayışlar*. Öğretmen Yetiştirme Politika ve Sorunları Uluslararası Sempozyumu 4-ISPITE2014'te sunuldu, Ankara. https://scholar.googleusercontent.com/scholar?q=cache:8KwNAiKSrQgJ:scholar.google.com/+E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M+FAK%C3%9CLTELER%C4%B0,+%C3%96%C4%9ERETMEN+YET%C4%B0%C5%9ET%C4%B0RME+S%C3%9CREC%C4%B0+VE+YEN%C4%B0+ARAYI%C5%9ELAR&hl=tr&as_sdt=0,5&as_vis=1 adresinden alınmıştır.
- Sağlam, M., Özüdoğru, F. Ve Çıray, F. (2011). Avrupa Birliği eğitim politikaları ve Türk Eğitim Sistemine etkileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 87-109.

- Sevimel, A. (2014). *The factors affecting teacher efficacy perceptions of pre-service English language teachers*. Unpublished master thesis. Anadolu University, Eskişehir.
- Sigalas, E. (2010). The role of personal benefits in public support for the EU: Learning from the Erasmus students. *West European Politics*, 33(6), 1341-1361.
- Soydaş, M. (2020). *Öğretmenlerin mesleki kimlik ve mesleki gelişime ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Steyn, G. (2008). Continuing professional development for teachers in South Africa and social learning systems: *Conflicting conceptual frameworks of learning*. *Koers*, 73(1), 15-31.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Süngü, H. ve Bayrakçı, M. (2010). Bolonya süreci sonrası yükseköğretimde akreditasyon çalışmaları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(4), 895-912.
- Şadioğlu, N. Ç. (2003). Avrupa Birliği müzakere sürecinde Türk Eğitim ve Kültür Sisteminin literatür açısından değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 37, 1-20.
- Şahin, E. (2013). *Erasmus programına katılan Türk öğrencilerin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tamer, M. A. ve Özcan, M. (2014). Örgün mesleki ve teknik eğitim sistemlerinin mesleki eğitimin paydaşlarınca değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(203), 205-224.
- T. Bümen, N., Ateş, A., Çakar, E., Ural, G. ve Acar, V. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim*, 194.
- Teichler, U. ve Janson, K. (2007). The professional values of temporary study in another European country: Employment and work of former Erasmus students. *Journal of Studies in International Education*, 11(3), 486-495.
- Tschannen-Moran, M., Woolfolk Hoy, A., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68(2), 202-248.
- Tuğluk, M. N. ve Kürtmen, S. (2018). Türkiye’de öğretmen yeterlikleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30).

- Türkiye Ulusal Ajansı (2017). Erasmus'tan Erasmus+'a 30 yılın hikayesi. TC. Avrupa Birliği Bakanlığı Türkiye Ulusal Ajansı. <https://www.ua.gov.tr/media/jejdp0rl/erasmus-30-y%C4%B1l.pdf> adresinden alınmıştır.
- UA. (2023). Erasmus nedir? <https://www.ua.gov.tr/anasayfa/icerikler/erasmus-nedir/> adresinden 11.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Uçak, S. & Erdem, H.H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında “21. yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi”. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 76-93.
- Ulusal Ajans.(t.ya.). Hayat Boyu Öğrenme Programı 2007-2013. <https://www.ua.gov.tr/media/xjklrux/hayat-boyuo-g-renme.pdf> adresinden 23.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Ulusal Ajans (t.yb). Türkiye ulusal ajansı ile Erasmus+ eğitim, gençlik ve sporda Avrupa fırsatları. <https://www.ua.gov.tr/media/Orxlmzip/erasmus-genel-bros-u-r.pdf> adresinden 11.05.2023 tarihinde alınmıştır.
- Uslu Kaplan, N. ve Alkan M. F. (2023). eTwinning projelerinin mesleki yeterliklere katkısına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, 7(2), 58-78. <https://doi.org/10.32433/eje.1257787>.
- Ünlü, I. (2015). Teacher candidates' opinions on Erasmus student exchange program. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(1), 223-237.
- Voogt, J. ve Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299-321.
- Vuorikari, R., Gilleran, A. ve Scimeca, S. (2011). *Growing beyond innovators – ICTBased school collaboration in eTwinning. Towards Ubiquitous Learning: 6th European Conference of Technology Enhanced Learning, EC-TEL 2011, Palermo, İtalya, 20-23 Eylül 2011*, (537-542).
- Vuorikari, R., Kampylis, P., Scimeca, S.ve Punie, Y. (2015). Scaling up teacher networks across and within European schools: the case of eTwinning. *Singapore: Springer-Verlag*, 227-254. DOI: 10.1007/978-981-287- 537-2.

- Yenen, E. T. ve Kılınç, H. H. (2018). Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2767-2787.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel, S. (2011). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Zengin, R., ve Can, T. (2010). Oluşturmacılık kuramı bağlamında çevrimiçi öğretim platformu Moddle'ın öğretmen yetiştirmede kullanımı. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 55-73.

EKLER

Ek 1. Uygulanan Görüşme Formu

Erasmus+ ve eTwinning Projelerinin Meslek Liselerindeki Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Yansımaları Üzerine Öğretmen ve Okul Yönetici Görüşleri

Değerli öğretmenim merhabalar, adım Büşra İNAN. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisiyim ve aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde İngilizce öğretmenliği yapmaktayım. Erasmus+ ve eTwinning projelerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yansımaları üzerine öğretmenlerin ve okul idarecilerinin görüşlerini incelemeyi planlamaktayım. Öncelikle yapılan görüşme süresince ifade edeceğimiz hiçbir şeyin araştırmacılar dışında herhangi bir kişi ve kurum ile kesinlikle paylaşılmayacağını ve ayrıca, görüşme yapılan kişilerin isimlerini ve kimliklerini açığa vuracak bilgilerin araştırma sonucunda oluşturulacak rapora yansıtılmayacağını belirtmek isterim.

- Görüşmeyi ses kayıt cihazı kullanarak kaydetmemde bir sakınca var mı?
- Başlamadan önce sormak istediğiniz veya eklemek istediğiniz bir şey var mı?
- Görüşmenin yaklaşık 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. Şimdiden sorulara verdiğiniz içten cevaplar için çok teşekkür ederim. Dilerseniz sorularımıza başlayabiliriz.

Kişisel Bilgi Formu

SORU-1 Cinsiyetiniz nedir?

SORU-2 Kaç yaşındasınız?

SORU-3 Eğitim durumunuz nedir?

SORU-4 Mezun olduğunuz program nedir?

SORU-5 Çalıştığınız kurum proje okulu mu?

SORU-6 Kaç yıldır mesleki deneyime sahipsiniz?

SORU-7 Kaç kez Erasmus+ veya eTwinning projelerinde yer aldınız?(Deneşimleyen öğretmenlere ve okul idarecilerine sorulacak)

Görüş Bildirme Formu

PROJELERİ DENEŞİMLEYEN ÖĞRETMENLER

SORU-1 Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair görüşleriniz nelerdir?

SORU-2 Erasmus+ ve eTwinning projelerinden hangisini yürütmeyi ya da hangisine katılmayı daha çok tercih ediyorsunuz? Neden?

SORU-3 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki bilgi açısından size etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

- Alan bilgisi açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Alan eğitimi bilgisi (öğretim programları, pedagojik alan bilgisi vb.) açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Mevzuat bilgisi açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-4 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki becerilerinize etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

- Eğitim öğretimi planlama açısından sizlere etkisi oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğrenme ortamları oluşturma açısından sizlere etkisi oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğrenme-öğretme sürecini yönetme açısından sizlere etkisi oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Ölçme ve değerlendirme açısından sizlere etkisi oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-5 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin mesleki anlamda tutum ve değerler kazanmanızda bir etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz?

- Milli, manevi ve evrensel değerlerin kazanılması açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğrenciye yaklaşımınız açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile iletişim ve iş birliği kurma açısından sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Kişisel ve mesleki gelişime yönelik farklı çalışmalara katılım yönünden sizlere etkileri oldu mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-6 Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

PROJELERİ DENEYİMLEMEYEN ÖĞRETMENLER

SORU-1 Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair görüşleriniz nelerdir?

SORU-2 Erasmus+ ve eTwinning projelerinden herhangi birini yürütmek ya da herhangi birine katılmak ister miydiniz? Neden?

SORU-3 Erasmus+ ve eTwinning projelerinden herhangi birini yürütseydiniz ya da herhangi birine katılsaydınız en çok hangisini tercih ederdiniz? Neden?

SORU-4 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan meslektaşlarınızın mesleki bilgilerinin gelişimi açısından onlara etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

- Meslektaşlarınıza alan bilgisi açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza alan eğitimi bilgisi (öğretim programları, pedagojik alan bilgisi vb.) açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza mevzuat bilgisi açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-5 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan meslektaşlarınızın mesleki becerilerine etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

- Meslektaşlarınıza eğitim öğretimi planlama açısından etkisi oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza öğrenme ortamları oluşturma açısından etkisi oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza öğrenme-öğretme sürecini yönetme açısından etkisi oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza ölçme ve değerlendirme açısından etkisi oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-6 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan meslektaşlarınızın mesleki anlamda tutum ve değerler kazanmasında bir etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz?

- Meslektaşlarınıza milli, manevi ve evrensel değerlerin kazanılması açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza öğrenciye yaklaşımları açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile iletişim ve iş birliği kurma açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Meslektaşlarınıza kişisel ve mesleki gelişime yönelik farklı çalışmalara katılım yönünden etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-7 Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

OKUL YÖNETİCİLERİ

SORU-1 Erasmus+ ve eTwinning projelerine dair görüşleriniz nelerdir?

SORU-2 Erasmus+ ve eTwinning projelerinden en çok hangisi size ve kurumunuza katkı sağlamaktadır? Nasıl?

SORU-3 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu okulunuzda bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan öğretmenlerin mesleki bilgilerinin gelişimi açısından onlara etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

- Öğretmenlere alan bilgisi açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere alan eğitimi bilgisi (öğretim programları, pedagojik alan bilgisi vb.) açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere mevzuat bilgisi açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-4 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu okulunuzda bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan öğretmenlerin mesleki becerilerine etkileri olduğunu düşünüyor musunuz?

- Öğretmenlere eğitim öğretimi planlama açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere öğrenme ortamları oluşturma açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere öğrenme-öğretme sürecini yönetme açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere ölçme ve değerlendirme açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-5 Erasmus+ ve eTwinning projelerinin bu okulunuzda bu projelere katılmış ya da bu projeleri yürütmüş olan öğretmenlerin mesleki anlamda tutum ve değerler kazanmasında bir etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz?

- Öğretmenlere milli, manevi ve evrensel değerlerin kazanılması açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere öğrenciye yaklaşımları açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere öğrenci, meslektaş, aile ve eğitimin diğer paydaşları ile iletişim ve iş birliği kurma açısından etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?
- Öğretmenlere kişisel ve mesleki gelişime yönelik farklı çalışmalara katılım yönünden etkileri oluyor mu? Bunlardan bahsedebilir misiniz?

SORU-6 Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Ek 2. Etik İzin Belgesi

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU KARARLARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
07.12.2022	15	01-56

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Başkanı Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR başkanlığında toplandı.

KARAR 15.45- Eğitim Fakültesi Dekanlığının 01.12.2022 tarih ve 235116 sayılı yazısı görüşüldü.

Aşağıda bilgileri yer alan araştırmacıların yapmak istediği uygulamaların ve kullanacağı veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğuna oy birliği ile karar verildi.

ÇALIŞMANIN TÜRÜ	Yüksek Lisans Tezi
BAŞLIK	Erasmus ve E-twinning Projelerinin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Etkisi Üzerine Öğretmen ve Okul Yönetici Görüşleri
TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ/ YAZARI	Dr. Öğr. Üyesi Fazilet Özge MAVİŞ SEVİM
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU

Prof. Dr. Eren YÜRÜDÜR
Etik Kurul Başkanı
(İmza)

Doç. Dr. Mehmet KARGÜN
Başkan Yardımcısı
(İmza)

Prof. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Emine ÖĞÜK
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Yücel EROL
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Fatih YAZICI
Üye
(İmza)

Dr. Öğr. Üyesi Şevki BABACAN
Üye
(İmza)